

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalouden koulutusohjelma / Julkishallinto ja juridiikka

Isto Syd

JAALAN YHTEISMETSÄ

Opinnäytetyö 2013

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Julkishallinto ja juridiikka

SYD, ISTO

Jaalan yhteismetsä

Opinnäytetyö

88 sivua + 9 liitesivua

Työn ohjaaja

Lehtori Päivi Ollila

Toimeksiantaja

Jaalan yhteismetsä

Marraskuu 2013

Avainsanat

metsä, yhteismetsä, metsälaki, kyselytutkimus

Jaalan yhteismetsä on perustettu vuonna 1949, kun Suomen valtio myi metsää maansa menettäneille Karjalan evakoille. Jaalan yhteismetsä on kooltaan 2 870 hehtaaria ja sillä on omistajina 125 osakasta (2013). Tämä opinnäytetyö kertoo, mitä on metsän omistus yhteismetsän osakkaana.

Opinnäytetyön alussa käydään läpi yhteismetsää metsän omistuksen muotona. Työssä vastataan muun muassa seuraaviin kysymyksiin: mikä on yhteismetsä, miksi niitä on perustettu, miten yhteismetsään liitytään ja kenelle yhteismetsäomistus soveltuu. Työssä kerrotaan Jaalan yhteismetsästä alkuajoista tähän päivään, yhteismetsässä työskentelevistä henkilöistä ja niistä palveluista, joita se tarjoaa osakkaille.

Työssä paneudutaan muuttuvaan metsälakiin, kerrotaan tärkeimmät muuttuvat lainkohdat ja miten muutokset vaikuttavat metsänomistajaan. Uusi metsälaki tulee voimaan vuoden 2014 aikana. Se tuo metsänomistajalle lisää vapautta oman metsän hoitamiseen haluamallaan tavalla.

Lisäksi työssä käsitellään hoitokunnalta saatuja kysymyksiä ja kaikille Jaalan yhteismetsän osakkaille tehdyn kyselytutkimuksen tulokset. Kyselytutkimus antoi hoitokunnalle vahvan luottamuslauseen, muun muassa nykyisen hoitokunnan ajamalla yhteismetsän kasvatusstrategialla on selvä osakaskunnan tuki takana. Lopputuloksena on kattava raportti yhteismetsäasiaa ja tietopaketti Jaalan yhteismetsästä. Opinnäytetyötä voivat hyödyntää osakkaat, hoitokunnan jäsenet ja mahdolliset tulevat yhteismetsän osakkaat.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Business Management / Public Administration and Law

SYD, ISTO	Jaala jointly owned forest
Bachelor's Thesis	88 pages + 9 pages of appendices
Supervisor	Päivi Ollila, Senior Lecturer
Commissioned by	Jaalan yhteismetsä
November 2013	
Keywords	forest, jointly owned forest, forest act, survey

Jaala jointly owned forest (in Finnish Jaalan yhteismetsä) was established in 1949, when the government of Finland sold forest to the evacuees from Karelia who had lost their lands to Russia. The area of Jaala jointly owned forest is approximately 2 870 hectares and it is owned by 125 shareholders (2013). This bachelor's thesis describes the ownership of forest as a shareholder in a jointly owned forest.

The beginning of the thesis describes jointly owned forest as a form of owning forest. It answers to questions such as what is a jointly owned forest, why they have been established, how it can be joined, and to whom it might suit. The thesis outlines the history of Jaala jointly owned forest from its early days to today, and reveals who are working there and what services it provides to the forest owners.

The thesis delves into the changing Finnish Forest Act, lists the most important changing aspects of the Act, and how the changes affect forest owners. The new Forest Act comes into effect in 2014. It gives forest owners more freedom to manage their forest as they prefer.

In addition, the thesis processes queries received from the Managing Board, as well as answers to the survey given out to all of the shareholders of Jaala jointly owned forest. The survey showed a significant trust in the Managing Board. For instance, the silviculture strategy for the jointly owned forest set by the Managing Board enjoys support from the shareholders. The thesis is an extensive report on the topic of jointly owned forest, and an information package concerning Jaala jointly owned forest. The thesis may be utilised by shareholders, members of the Managing Board, and possible future shareholders of a jointly owned forest.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	MIKÄ ON YHTEISMETSÄ	8
	2.1 Historia	10
	2.2 Perustaminen	11
	2.3 Ohjesääntö	12
	2.4 Kenelle yhteismetsäomistus sopii	13
	2.5 Liittyminen	13
	2.6 Yhteismetsäosuudet liityttäessä	14
	2.6.1 Yhteismetsäosuuksien osto ja myynti	15
	2.6.2 Yhteismetsän etuosto-oikeus ja luovutusrajoitus	16
	2.7 Metsätilan myyminen yhteismetsälle	17
	2.8 Erityispiirteitä	18
3	UUSI SÄHKÖINEN KIINTEISTÖNVAIHDANNAN VERKKOPALVELU	19
4	JAALAN YHTEISMETSÄ	20
	4.1 Historia	20
	4.2 Nykyaika, hakkuumäärät ja metsätilat	22
	4.3 Juhlametsikkö	23
	4.4 Osakkaat	24
	4.5 Osakaskunnan kokoukset	24
	4.6 Puheenjohtaja	25
	4.7 Hoitokunta	26
	4.8 Metsänvartija ja metsurit	27
	4.9 Kotisivut	27
	4.10 Talous	27
	4.11 Parakki	28
	4.12 Rantatontit	28

5	UUDET LAIT	30
5.1	Metsänomistajille uusia vapauksia	31
5.2	Uudistamiskypsyysrajat ja muuttuvat lainkohdat	32
5.3	Taimikko ja ympäristönäkökohdat	33
5.4	Energiapuulajit lain piiriin	33
5.5	Puutavaranmittauslaki ja mittausmenetelmät	34
5.6	Metsätuholaki	34
5.7	Metsänhoitoyhdistys (MHY)	35
5.8	Metsänhoitoyhdistyslaki ja metsänhoitomaksu	37
6	HOITOKUNNAN ESITTÄMÄT KYSYMYKSET	38
6.1	Yhteismetsän arvo	38
6.2	Yhteismetsäosuuden arvon määrittäminen	38
6.3	Metsän arvon määrittäminen	40
6.3.1	Summa-arvomenetelmä	41
6.3.2	Tuottoarvomenetelmä	41
6.3.3	Kauppa-arvomenetelmä	41
6.3.4	Hakkuumahtomenetelmä	42
6.3.5	Kustannusarvomenetelmä	42
6.3.6	Kokonaisarvomenetelmä	42
6.3.7	Jyvitysarvomenetelmä	43
6.3.8	Metsätilan muut arvotekijät	43
6.4	Jokamiehenoikeudet - saako marjastaja käyttää metsäautotietä	44
6.5	Maisematyöluvan määrittely, kesto ja siitä valittaminen	45
6.6	Metsävähennysoikeus ja sen tulkinta	46
7	KYSELYTUTKIMUS	47
7.1	Taustatietoa kyselytutkimuksesta	48
7.2	Kyselytutkimuksen tulokset ja niiden analysointi	48
8	YHTEENVETO	82
	LÄHTEET	84

LIITTEET

Liite 1. Jaalan yhteismetsän ostotilat (2013)

Liite 2. Jaalan yhteismetsän kesäkokouksen (15.6.2013) esityslista

Liite 3. Jaalan yhteismetsän yhteenvetotietoja vuodelta 1994

Liite 4. Yhteismetsän osakkaille tehty kyselytutkimus

1 JOHDANTO

Sain isoisältäni perintönä Jaalan yhteismetsän osuuksia. Hänen menehdytyä vuonna 2010 siirtyivät Jaalan yhteismetsän osuudet, kesämökki ja metsätila Elimäen Värälästä nimiini.

Idean opinnäytetyölleni sain osallistuessani yhteismetsän osakaskunnan kokoukseen kesällä 2012. Kysyin yhteismetsän puheenjohtaja Henry Vertaselta, olisiko Jaalan yhteismetsällä tarvetta opinnäytetyön tekemiseen. Vertanen kiinnostui asiasta, ja myöhemmin syksyllä 2012 hoitokunnan kokouksessa päätettiin yksimielisesti valita minut opinnäytetyön tekijäksi. Osallistuin hoitokunnan kokouksiin, jotta pääsin paremmin sisälle Jaalan yhteismetsän toimintaan.

Jaalan yhteismetsälle ei ole aiemmin tehty lopputyötä eikä kyselytutkimusta. Toteutin kyselytutkimuksen osakkaille syksyllä 2012. Kyselyssä kartoitettiin muun muassa osakaskunnan mielipiteitä Jaalan yhteismetsästä, heidän tulevaisuuden näkemyksiä sekä mielipiteitä hoitokunnan toiminnasta.

Tässä opinnäytetyössä kerrotaan monipuolisesti yhteismetsästä. Monille yksityisille metsänomistajille sana yhteismetsä ei ole kovin tuttu, tai se mitä yhteismetsä tarkoittaa ottaen pitää sisällään. Yhteismetsä on kuitenkin yleistynyt metsäomistusmuoto, yhteismetsien ja niiden osakkaiden määrä tulee tulevaisuudessa lisääntymään.

Metsänomistajana ja juridiikan opiskelijana käsittelem tässä opinnäytetyössä uusiutuva metsälaki. Uusi metsälaki on eduskunnan käsiteltävänä, joten lainvoimaista materiaalia ei ollut saatavilla. Uusi metsälaki tulee voimaan vuoden 2014 alussa. Sain kuitenkin kerättyä eri lähteistä olennaisimmat ja tärkeimmät muuttuvat lakikohdat tähän työhön.

Jaalan yhteismetsästä ei ole aiemmin kirjoitettu historiikkaa, joten kirjoittua materiaalia oli hyvin vähän tarjolla. Tieto oli kulkenut pääasiassa suullisesti, vanhemmilta lapsille. Nojaan tiedoissani paljon puheenjohtaja Vertasen, metsänvartija Koskelan ja muiden metsäalan ammattilaisten haastatteluihin. Olin saanut tietoa Jaalan yhteismetsästä aiemmin äidinisältäni Olavi Rocklinilta ja olemalla itse mukana yhteismetsän

osakaskunnan kokouksissa viimeisen kymmenen vuoden aikana. Olavin isä Eino Rocklin oli Jaalan yhteismetsän perustajajäseniä. Yhteismetsän osakkuus on siten kulkenut suvussa alusta lähtien.

Työn metodeina käytetään yhteismetsään liittyvien taustatietojen selvittämistä useista eri lähteistä. Lähteinä ovat alan kirjallisuus, internet, lehdet, yhteismetsälaki, haastattelut ja kyselytutkimus. Lisäksi osallistuin Metsäkeskuksen järjestämiin metsänomistajan perus- ja jatkokurssille vuosina 2012 ja 2013. Työ pohjautuu myös tekijän omaan empiirisiin kokemuksiin Jaalan yhteismetsästä osakkaan näkökulmasta. Tavoitteena on kirjoittaa monipuolinen teos yhteismetsästä, kertoa tarkemmin Jaalan yhteismetsästä, vastata hoitokunnan esittämiin kysymyksiin sekä tehdä ja analysoida osakkaille tehty kyselytutkimus. Työ noudattaa tilaajatahon toivomuksia.

2 MIKÄ ON YHTEISMETSÄ

Yhteismetsä on kiinteistöille yhteisesti kuuluva maa- ja vesialue, jota käytetään kestävänsä metsätalouden harjoittamiseen (Havia 2012, 7). Yhteismetsä on yksityismaata, eikä sillä ole mitään julkisoikeudellista luonnetta tai velvoitteita (Metsäkeskus 2013c). Yhteismetsän voi perustaa itse esimerkiksi suvun metsistä tai oman metsänsä voi liittää jo olemassa olevaan yhteismetsään. Yhteismetsän alueet koostuvat metsistä, jotka ovat kiinteistötoimituksessa liitetty yhteismetsään. Ne voivat sijaita eri puolilla Suomea (Puhakka 2013, 6).

Osakas omistaa osuuden yhteismetsästä omien osuuksiensa kautta. Metsätaloutta harjoitetaan osakkaiden hyväksi. Osakskiinteistöjen omistajat ovat yhteismetsän osakkaita ja muodostavat yhteismetsän osakaskunnan. Oma kiinteistö voi olla erillinen metsätila tai kiinteistörekisteriin perustettu niin sanottu haamutila (kiinteistörekisteriin merkitty tila, jolla on rekisteritunnus ja nimi). Haamutilaan sisältyy ainoastaan yhteisalueosuuksia, ei lainkaan maa- tai vesitiluksia. (Pekonen 2013.) Yhteismetsä on omistustapa, jossa metsä säilyy ehjänä kokonaisuutena, vaikka osakkaat vaihtuisivat. (Metsäkustannus Oy ja Tapio 2012a.)

Yhteismetsillä pyritään vähentämään metsien pirstoutumista ja muodostamaan tehokkaampia ja suurempia metsäalueita metsätalouden kannattavuuden lisäämiseksi. Yh-

teismetsän aluetta hallinnoidaan yhtenä kokonaisuutena. Osakaskunta voi päättää yhteismetsän maanhankinnasta ja kiinteistöjen tai määräalojen luovuttamisesta. Käytännön toiminnasta vastaa toimitsija tai osakkaiden keskuudesta valittu hoitokunta. Päätöksenteko tapahtuu enemmistöperiaatteella ja osakkaiden äänioikeus määräytyy osuuslukujen suhteessa. Yhteismetsän osakaskunta voi myös omistaa yhteisesti tai erikseen omia metsätiloja, joita ei ole liitetty yhteismetsän kantatilaan. (Metsäkustannus Oy ja Tapio 2012a.)

Yhteismetsien perustamista ja uusien osakkaiden liittymistä yhteismetsiin tuetaan monin keinoin. Yhteismetsän perustaminen tai yhteismetsän osakkaaksi liittyminen on edullista, esimerkiksi varainsiirto- tai luovutusvoittovero ei peritä, jos liittyminen tapahtuu oman metsätilan vaihtamisella yhteismetsäosuuksiin (Vertanen 2013). Myöskään toimitusmaksua ei peritä kiinteistötoimituksista, joissa yhteismetsä perustetaan tai kiinteistön alue liitetään yhteismetsään (Metsäkeskus 2013b). Yhteismetsä voi hyödyntää verotuksen metsävähennykset, ja yhteismetsä on lisäksi oikeutettu samoihin valtion metsätukiin kuin yksityismetsät. Ehtona on, että yli puolet osakkaista on yksityisiä ihmisiä. (Simola 2010, 37.)

Yhteismetsää hoidetaan ja käytetään metsäsuunnitelman mukaisesti, jollei siitä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Metsäsuunnitelman mukaiset täysimääräiset hakkuut ja hoitotyöt varmistavat kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsätalouden harjoittamisen. Suunnitelmallinen metsänkäyttö takaa tasaisen ja jatkuvan tuoton. (Metsäkeskus 2013b.)

Metsää hoidettaessa suurempana yksikkönä, myyntipuulle saadaan parempi hinta ja hankinnoissa on pienemmät yksikkökustannukset. Näin ollen yhteismetsän metsätalouden kannattavuus on korkea. Yhteismetsäosakkuus on metsänomistajalle hyvä, tuottava ja vaivaton metsänomistusmuoto. Hallintomalli on hyvin samantyyppinen kuin esimerkiksi taloyhtiössä, päätökset tehdään enemmistöperiaatteella. Lisäksi perinnönjaossa on helpompi jakaa yhteismetsäosuuksia kuin ryhtyä pirstomaan metsätilaa pienemmiksi palstoiksi. (Metsäkeskus 2013b.)

Yhteismetsän tärkeimmät päätökset tehdään osakaskiinteistöjen omistajista koostuvassa osakaskunnan kokouksessa. Osakaskunta on erillinen oikeushenkilö. Yhteismetsän

osakkaina voi olla yksityishenkilöitä, kuolinpesiä, yhtymiä ja yhteisöjä. Osakkaan äänivalta ja oikeudet riippuvat osuuksien määrästä. (Metsäkeskus 2013c.)

Yhteismetsällä on oltava ohjesääntö (yhteismetsälaki 16 §), joka laaditaan yhteismetsän perustamisvaiheessa. Osakaskunta voi myöhemmin muuttaa ohjesääntöä kahden kolmasosan enemmistöpäätöksellä. Ohjesäännössä määrätään yhteismetsän hallinnosta ja toiminnan linjauksista. Yhteismetsää on hoidettava ja käytettävä voimassaolevan metsäsuunnitelman mukaan (yhteismetsälaki 31 §). Yhteismetsän on laadittava vuotuinen toimintasuunnitelma ja talousarvio, jotka käsitellään osakaskunnan kokouksessa. Toimintasuunnitelmassa määritellään tarkemmin tilikauden aikana tehtävät puukaupat ja metsänhoitotyöt. (Metsäkeskus 2013a.)

Yhteismetsän toimintaa, perustamista ja hallintoa säätelee yhteismetsälaki (109/2003). Yhteismetsään liittyvistä kiinteistötoimituksista ja yhteisistä alueista säädetään kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995). Metsän hoitoon ja käyttöön liittyvistä kysymyksistä määrätään metsälaisissa (1093/1996). Yhteismetsän kirjanpitoa koskee kirjanpitolaki (1336/1997) ja tilintarkastusta tilintarkastuslaki (459/2007). (Metsäkeskus 2013a.)

2.1 Historia

Havia (2012, 8) toteaa: *Yhteismetsiä perustettiin 1800- ja 1900-luvuilla pääasiassa viranomaislähtöisesti lähinnä lisämaiden muodostamisen, uusjakojen, asutustoiminnan ja tilusjärjestelyjen yhteydessä. Suomen vanhimmat yhteismetsät on perustettu vuonna 1887. Yhteismetsien perustaminen metsänomistajien keskinäisillä sopimuksilla yleistyi vuoden 2003 jälkeen, jolloin yhteismetsälain uudistuksessa laadittiin perustamista selventäviä säännöksiä. Erityisesti sukujen ja sijoittajien toimesta yhteismetsien lukumäärä on ollut voimakkaassa kasvussa lakimuutoksen myötä.*

Yhteismetsiä on Suomessa 260 (2013), ja niiden määrä kasvaa nopeasti. Eniten yhteismetsiä on Varsinais-Suomessa, Hämeessä ja Lapissa. (Metsäkeskus 2013c.) Niillä on yli 20 000 osakasta, ja ne kattavat noin 4,5 prosenttia yksityismetsien pinta-alasta (Puhakka 2013, 6). Viime vuosina on perustettu 20–45 uutta yhteismetsää vuosittain metsänomistajien toimesta (Metsäkustannus Oy ja Tapio 2012a). Kouvolassa sijaitse-

vat Jaalan yhteismetsä, Itä-Suomen yhteismetsä ja Suutarin yhteismetsä, jolla on alueita myös Iitissä, Luumäellä ja Orimattilassa (Puhakka 2013, 6).

Yhteismetsien koko vaihtelee kymmenistä hehtaareista tuhansiin hehtaareihin. Pienin yhteismetsä on 15 hehtaaria, ja suurin Kuusamon yhteismetsä, noin 88 000 hehtaaria. Suuria, kymmenientuhansien hehtaarien yhteismetsiä löytyy lähinnä Pohjois-Suomesta. (Metsäkeskus 2013c.) Kaikkien yhteismetsien keskikoko on 3 160 hehtaaria. Viime vuosina perustettujen yhteismetsien keskikoko on ollut n. 300 hehtaaria. (Simola 2010, 36.) Suomalainen metsänomistaja omistaa metsää keskimäärin 30 hehtaaria.

Etelä-Suomessa yksityismetsänomistajat omistavat noin miljoona hehtaaria metsää. Tämän metsäomaisuuden arvo on noin 4–5 miljardia euroa. Vuotuinen hakkuumäärä on 5,5 miljoonaa kuutiota, kantotulo (puukaupoista saatava tulo) noin 200 miljoonaa euroa vuodessa. Etelä-Suomen metsänomistajien liitossa on kuusi paikallisyhdistystä, Kouvolan seutu kuuluu Kymenlaakson yhdistykseen. (Sipakko 2012, 2.)

2.2 Perustaminen

Yhteismetsä perustetaan metsänomistajien keskinäisellä sopimuksella. Sopimuksen perusteella haetaan maanmittauslaitokselta yhteismetsän muodostamista. Säädökset ovat yhteismetsälaiissa (109/2003) ja kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 10 luvussa. (Metsäkeskus 2013a.)

Yhteismetsän perustaminen etenee seuraavasti:

- 1. Osakkaat laativat ja allekirjoittavat yhteismetsän perustamissopimuksen, jossa sovitaan yhteismetsäosuuksien jako osakkaille. Yhteismetsän ohjesäännön valmistelu käynnistyy.*
- 2. Osakkaat hakevat maanmittauslaitokselta yhteismetsän muodostamistoimitusta.*
- 3. Osakkaat viimeistelevät yhteismetsälle ohjesäännön.*

4. Maanmittausinsinööri pitää muodostamistoimituksen, jonka jälkeen yhteismetsä on virallisesti muodostettu. Toimituskustannukset maksaa valtio.

5. Metsäkeskus kutsuu koolle ensimmäisen yhteismetsän osakkaiden eli osakaskunnan kokouksen, jossa valitaan yhteismetsän hallinnosta vastaavat henkilöt (hoitokunta tai toimitsija).

6. Metsäkeskus vahvistaa ohjesäännön ja osakaskunta tekee metsäkeskuksen ylläpitämään yhteismetsärekisteriin ilmoituksen. Lisäksi tehdään metsäsuunnitelma, jos sellaista ei vielä ole tehty.

7. Yhteismetsän metsätaloudellinen toiminta voidaan käynnistää metsäsuunnitelman mukaisesti. (Metsäkeskus 2013b.)

2.3 Ohjesääntö

Osakaskunta määrää ohjesäännössään toimintansa järjestämisestä. Ohjesäännön on oltava yhteismetsälain mukainen ja sitä on toiminnassa noudatettava. Jos ohjesääntö on ristiriidassa yhteismetsälain kanssa, noudatetaan lakia. Ohjesääntö ei saa loukata osakkaiden yhdenvertaisuutta. Ohjesäännöstä säädetään yhteismetsälain 16 §:ssä. *Kaikki yhteismetsien vahvistetut ohjesäännöt on rekisteröity Suomen metsäkeskuksen ylläpitämään yhteismetsärekisteriin. Rekisteri on julkinen, joten ohjesääntöjä saa nähtäväksi ja niistä saa jäljennöksiä maksua vastaan. (Metsäkustannus Oy ja Tapio 2012b.)*

Ohjesäännössä on mainittava:

1. Yhteismetsän osakaskunnan nimi ja kotipaikkakunta.

2. Milloin osakaskunnan varsinaiset kokoukset pidetään ja mitä kokouksissa käsitellään.

3. Hoitokunnan kokoonpano ja toimikausi.

4. Miten puun yms. metsätuotteiden myynti on järjestettävä.

5. *Miten yhteismetsän ja osakaskunnan omistaman alueen muu kuin metsätalouskäyttö on järjestettävä.*
6. *Tilinpäätös ja milloin tilinpäätös on tehtävä.*
7. *Mitä hoitokunnan vuosikertomuksen tulee sisältää.*
8. *Millä tavoin osakaskunnan hallinnon ja varainhoidon tarkastus on järjestettävä.*
9. *Miten osakaskunnan kokous on kutsuttava koolle ja muut tiedonannot osakkaille toimitettava.*
10. *Muut osakaskunnan asioiden hoitoa varten tarpeelliset seikat. (Metsäkustannus Oy ja Tapio 2012b.)*

2.4 Kenelle yhteismetsäomistus sopii

Yhteismetsä on vaivaton ja tuottava metsänomistusmuoto, joka sopii lähes kaikille metsää omistaville. Se sopii metsänomistajalle, jolla ei ole aikaa tai halua paneutua metsäomaisuuden hoitoon. *Yhteismetsän osakkaana metsänomistaja jatkaa edelleen metsätalouden harjoittajana, mutta hän on siirtänyt metsänhoitoon, puukauppaan, ja hallintoon liittyvät tehtävät yhteisesti valituille luottamushenkilöille ja metsäammattilaisille. Vastineeksi hän saa metsäomaisuudelleen taloudellisesti hyvää tuottoa ja varmistaa vuosittain tulevan varman ja vakaan tulovirran. (Metsäkeskus 2013b.)*

Sukupolvenvaihdosta suunnittelevalle metsänomistajalle yhteismetsä on vartenotettava vaihtoehto, sillä yhteismetsäosuuksien siirtäminen perillisille on yksinkertaista. Samalla metsätilan säilyminen kokonaisuena varmistetaan ja säilytetään perillisten siiteet suvun metsään. (Metsäkeskus 2013b.)

2.5 Liittyminen

Yhteismetsän osakkaaksi pääsee ostamalla myynnissä olevia yhteismetsäosuuksia tai tilan, johon kuuluu yhteismetsäosuuksia. *Kiinteistö tai sen osa voidaan liittää yhteismetsään yhteismetsäosuuksia vastaan, myös näin pääsee yhteismetsän osakkaaksi.*

Tällöin kiinteistön omistaja ja yhteismetsän osakaskunta tekevät sopimuksen koko kiinteistön tai sen osan liittämiseksi yhteismetsään. Kyseessä oleva kiinteistö saa aluettaan vastaavan verran osuuksia yhteismetsästä. (Metsäkeskus 2013b.)

Yhteismetsään liittymissopimusta tehtäessä asianosaiset arvioivat sopimallaan tavalla sekä yhteismetsän maa-alueet ja muun varallisuuden, sekä liitettävän kiinteistön arvon. Liittyminen ja osuuksien määrä vahvistetaan maanmittaustoimituksessa, jonka kustannukset maksaa valtio. (Metsäkeskus 2013b.)

Yhteismetsään liittämissopimus tehdään yhteismetsälain ja yhteismetsän ohjesäännön puitteissa. Kun metsänomistaja haluaa liittää metsäkiinteistönsä yhteismetsään, hän neuvottelee ja sopii kirjallisesti yhteismetsän edustajan kanssa kiinteistönsä liittämiseksi yhteismetsään osuuksia vastaan. Ensin pitää kuitenkin varmistua siitä, voiko toimitsija, hoitokunta tai puheenjohtaja tehdä sopimuksen yhteismetsää sitovasti ilman yleisen kokouksen päätöstä asiasta. Kun sopimus on tehty, haetaan sopimuksen perusteella Maanmittauslaitokselta liittämistoimitusta. Lainhuudatusta ei tarvita, koska ei tällöin käydä kiinteistökauppaa. (Pekonen 2013.)

Liittämistoimituksen tultua merkityksi kiinteistörekisteriin omistaa metsänomistaja edelleen kiinteistönsä ja hänellä on lainhuuto siihen. Liittämistoimituksessa muuttuu konkreettisesti omistuksen kohde tietystä metsäalueesta tiettyyn määrään yhteismetsäosuuksia, vaikka metsänomistajan omistaman kiinteistön nimi, rekisteritunnus ja lainhuuto siihen pysyvät muuttumattomina. Yhteismetsään liittymisen myötä kiinteistö muuttuu ominaisuuksiltaan niin, että maatilukset (tai tietty osa niistä) on liitetty yhteismetsään ja metsänomistaja on saanut kiinteistöönsä osuuksia kyseessä olevasta yhteismetsästä. Hallinnollisesti tilanne muuttuu niin, ettei metsäomistaja saa enää määrätä tai tehdä entisessä omassa metsässään mitä haluaa, koska hän ei omista tai hallinnoi mitään tiettyä osaa yhteismetsästä. (Pekonen 2013.)

2.6 Yhteismetsäosuudet liityttäessä

Korkein hallinto-oikeus on linjannut ennakkotapauksessaan (KHO:2002:83), ettei kiinteistön (kiinteistöön kuuluvat sen tilukset eli yksilöity osa maapohjaa) liittäminen yhteismetsään osuuksia vastaan ole kiinteistönluovutus, eikä sitä voi siten myöskään

verottaa kiinteistönluovutuksen tavoin. Sen takia yhteismetsään liittämistä ei tule luovutusvoitto- tai varainsiirtoveroseuraamuksia. Metsätilan liittämistä yhteismetsään aiheutuvan maanmittaustoimituksen kustannukset maksetaan valtion varoista (Kiinteistönmuodostamislaki 100 §). (Pekonen 2013.)

Kun yhteismetsän osakaskunta ostaa kiinteistön tai kiinteistöstä erottamattoman määrälän, voidaan kyseinen alue liittää yhteismetsään. Osakaskunnassa ja osuusluvuissa ei tällöin tapahdu muutoksia. Yhteismetsän osakaskunnan ostamia määräaloja ei tarvitse välttämättä liittää yhteismetsään, ellei vastineeksi ole annettu yhteismetsäosuuksia (jolloin kyseessä on selkeä liittämistilanne). Määräaloista voidaan muodostaa kiinityskelpoisia kiinteistöjä osakaskunnan omistukseen. (Pekonen 2013.)

2.6.1 Yhteismetsäosuuksien osto ja myynti

Yhteismetsäosuudet ovat nykyisin vapaasti myytävissä, mutta niiden suosiosta johtuen yhteismetsäosuuksia tulee harvoin myyntiin. Kun yhteismetsän osakas myy osuutensa tai osan niistä, on kyseessä yhteismetsäosuuksien kiinteistökauppa maakaaren määrämuotoineen. Siinä tilusten sijaan kaupan kohteena ovat yhteismetsäosuudet. Ostajan on haettava kuuden kuukauden kuluessa kaupasta saannolleen lainhuutoa Maanmittauslaitokselta. Kaupasta koituvat normaalit kiinteistökaupan veroseuraamukset (muun muassa varainsiirtovero). Saantoa koskee maakaaren määrämuodon mukaisesti kaupanvahvistus. (Pekonen 2013.)

Marraskuun 2013 alussa voimaan tulleen sähköisen kiinteistönvaihdannan verkkopalvelun kautta kiinteistökaupan voi hoitaa myös kokonaan sähköisesti ilman kaupanvahvistusta, jolloin myös lainhuutoasia tulee automaattisesti Maanmittauslaitoksessa vireille. (Pekonen 2013.)

Mikäli kiinteistökaupan kohteena on koko kiinteistö yhteismetsäosuuksineen, ei kaupan jälkeen tarvita lainhuudon hakemisen lisäksi muita toimenpiteitä, koska myyjän aiemmin omistamasta kiinteistöstä ei eroteta mitään tiettyä osaa tai osuutta. Kaupan kohteena voi olla myös haamutila, johon sisältyy ainoastaan yhteisalueosuuksia eli yhteismetsäosuuksia. Myös haamutilasta voidaan myydä vain osa siihen kuuluvista yhteisalueosuuksista. (Pekonen 2013.)

Jos kaupan kohteena on osa kiinteistöön kuuluvista yhteismetsäosuuksista, eli myyjän omistukseen jäävään kantakiinteistöön jää edelleen yhteismetsäosuuksia, tällöin vähintään rekisterinpitäjän päätös on välttämätön. Yhteismetsäosuuksien erottaminen voidaan lain mukaisesti tehdä rekisterinpitäjän, eli tehtävään nimetyn virkamiehen päätöksellä. Toimenpide tulee automaattisesti vireille, kun ostaja on hakenut ja saanut lainhuudon saannolleen (Kiinteistönmuodostamislaki 131 §). (Pekonen 2013.)

Vaativammissa tapauksissa, esimerkiksi silloin kun osuussaannossa on jotain epäselvyyksiä, saatetaan tarvita maanmittaustoimitus. Maanmittaustoimitus vaaditaan myös silloin, jos myyjä on myynyt samalla kaupalla yhteismetsäosuuksien lisäksi myös maata. Kyseeseen tuleva maanmittaustoimitus on yleensä lohkominen, missä osa kiinteistöön kuuluvista yhteismetsäosuuksista tai osa kiinteistöön kuuluvista tiluksista erotetaan uudelle omistajalle. (Pekonen 2013.)

2.6.2 Yhteismetsän etuosto-oikeus ja luovutusrajoitus

Yhteismetsäosuuden ostajan on ilmoitettava yhteismetsäosuuden kaupasta hoitokunnalle. Osakaskunnalla on etuosto-oikeus erillään myytyihin yhteismetsäosuuksiin (tai osuuteen) kaupassa sovituin ehdoin. Vapaata yhteismetsäosuuksien myyntioikeutta voidaan rajoittaa kyseessä olevan yhteismetsän ohjesäännössä. Jaalan yhteismetsän ohjesäännössä on maininta osakaskunnan etuosto-oikeudesta tietyissä osuuskauppoja koskevissa tilanteissa (Jaalan yhteismetsän ohjesääntö 2013).

Yhteismetsälain 17 ja 18 §:ssä kerrotaan luovutusrajoituksesta ja yhteismetsän etuosto-oikeudesta. Yhteismetsän ohjesäännössä voidaan määrätä, että tiettyä osuuslukua pienempää yhteismetsäosuutta ei saa luovuttaa, jollei luovutuksen kohteena ole koko osakaskiinteistölle kuuluva yhteismetsäosuus, taikka jollei luovutuksen saajana ole osakaskunta tai toinen yhteismetsän osakas (Yhteismetsälaki 17 ja 18 §). Esimerkiksi Jaalan yhteismetsässä 40 osuutta pienempiä osuuksia ei saa myydä erillään, ellei kaupan kohteena ole kaikki myyjän osuudet.

Osakaskunnalla ei ole etuosto-oikeutta, kun ostaja tai, jos ostajia on useita, joku ostajista on yhteismetsän osakas, myyjän puoliso tai henkilö, joka perintökaaren (40/1965) 2 luvun säännösten mukaan voi periä myyjän, taikka tällaisen henkilön puo-

liso. Osakaskunnalla ei ole etuosto-oikeutta, jos ostajia on useita ja kaikki ostajat ovat ennestään osakaskiinteistön yhteisomistajia. Osakaskunnalla ei ole etuosto-oikeutta myöskään silloin, kun sen käyttämistä, huomioon ottaen ostajan ja myyjän välinen suhde, luovutuksen ehdot tai muut olosuhteet, on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. (Jaalan yhteismetsän ohjesääntö 2013.)

Ostaja saa kauppakirjan mukaisen oikeuden vasta sen jälkeen, kun aika etuosto-oikeuden käyttämistä koskevan ilmoituksen tekemiseen on umpeutunut tai ostajalle on sitä ennen ilmoitettu, ettei etuosto-oikeutta käytetä. Osakaskunta voi ennakolta sitoutua olemaan käyttämättä etuosto-oikeuttaan. (Jaalan yhteismetsän ohjesääntö 2013.)

Kun osakaskunta on päättänyt käyttää etuosto-oikeuttaan, sen on annettava etuosto-oikeuden käyttämisestä tieto kullekin ostajalle ja myyjälle 60 päivän kuluessa siitä, kun osakaskunta on saanut tiedon maa- tai vesialueesta erillään myydystä yhteismetsäosuudesta. Päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä on annettava tiedoksi kullekin ostajalle ja myyjälle todisteellisesti taikka kirjatulla kirjeellä. (Jaalan yhteismetsän ohjesääntö 2013.)

2.7 Metsätilan myyminen yhteismetsälle

Jos metsänomistaja myy metsätilansa yhteismetsälle rahaa vastaan, hän maksaa myyntivoitostaan normaalin luovutusvoittoveron. Veroa maksetaan 30 prosenttia 50 000 euroon asti ja tämän ylittävistä pääomatuloista 32 prosenttia. Lisäksi yhteismetsä maksaa neljän prosentin varainsiirtoveron. (Metsävero-opas 2013.)

Myyntivoitto eli luovutusvoitto voidaan laskea vähentämällä luovutushinnasta hankintameno-olettama. Hankintameno-olettama on 40 prosenttia luovutushinnasta, jos tila on omistettu vähintään 10 vuotta. Jos omistusaika on alle 10 vuotta, oletama on 20 prosenttia. (Koskela 2013.) Hankintameno-olettaman lisäksi luovutushinnasta ei saa vähentää mitään muuta. Myyntivoitto voidaan laskea myös vähentämällä luovutushinnasta todellinen hankintameno sekä voiton hankkimisesta aiheutuneet menot. (Veronmaksajain keskusliitto ry 2013.)

2.8 Erityispiirteitä

Tavanomaisesta metsänomistuksesta yhteismetsä poikkeaa muun muassa seuraavilta osin:

- Toiminnan ja hallinnon periaatteista säädetään yhteismetsälaisissa.
- Yhteismetsässä toimitaan osakaskunnan hyväksymien ohjesäännön ja metsäsuunnitelman mukaan.
- Käytännön toimintaa hoitaa osakaskunnan valitsema hoitokunta tai toimitsija. (Metsäkustannus Oy ja Tapio 2012b.)
- Yhteismetsä on erillinen verovelvollinen. Yhteismetsän tuloksesta jaetaan ylijäämää osakkaille osuuksien mukaisessa suhteessa. Jaettavat jako-osuudet ovat osakkaille verotonta tuloa, yhteismetsä on jo maksanut ylijäämästä verot. (Vertanen 2013.)
- Yhteismetsän verotus on alhaisempaa kuin yksityishenkilöiden metsäverotus. Puunmyynti- ynnä muiden pääomatulojen vero on yhteismetsällä 28 % (yksityishenkilöillä 30 % tai 32 %). Verotuksessa ovat käytössä ennakot ja kuukausittaiset arvonnisäverotilitykset.
- Yhteismetsällä on kirjanpitovelvollisuus, ja jos liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa, on myös tilintarkastusvelvollisuus.
- Osuudet ovat osakkaiden vapaasti myytävissä tai pantattavissa, mutta osakaskunnalla voi olla yhteismetsän ohjesäännöissä etuosto-oikeus.
- Osuuksilla on tavallisesti ohjesäännössä luovutusrajoitus, joka estää liian pienten yhteismetsäosuuksien muodostumisen.
- Osakaskunnan äänestyspäätöksissä on äänileikkuri, jolla turvataan pienosakkaiden vaikutusmahdollisuuksia päätöksenteossa. Päätökset tehdään osakaskunnan kokouksissa enemmistöperiaatteella. (Metsäkeskus 2013b.)
- Yhteismetsä voi laajentua ja luovuttaa alueitaan osakaskunnan päätösten mukaisesti (Vertanen 2013).

3 UUSI SÄHKÖINEN KIINTEISTÖNVAIHDANNAN VERKKOPALVELU

Maanmittauslaitos on avannut 1.11.2013 sähköisen kiinteistönvaihdannan verkkopalvelun, jossa myyjä ja ostaja voivat tehdä kiinteistökaupan tietyin edellytyksin ilman kaupanvahvistajaa. Kiinteistökaupan verkkopalvelu helpottaa ja nopeuttaa kiinteistöasioiden hoitoa. (Maanmittauslaitos 2013a.)

Kiinteistökauppaa tekevät tunnistautuvat palveluun ja allekirjoittavat asiakirjat pankkitunnusten avulla. Palvelu tarjoaa valmiita malleja esimerkiksi kauppakirjan laadintaan. Kauppakirjan allekirjoittamisen jälkeen lainhuuto lähtee automaattisesti vireille, sitä ei tarvitse enää erikseen hakea maanmittauslaitokselta. Myöskään kaupanvahvistajaa ei tällöin tarvita. (Maanmittauslaitos 2013a.)

Kiinteistökaupan verkkopalvelussa asiointi edellyttää aina tarvittavien tietojen löytymistä sähköisistä viranomaisrekistereistä. Kiinteistöä ei voi kiinnittää eikä luovuttaa sähköisesti, jos siihen kohdistuu muistutusmerkintä, kuten esimerkiksi vallintarajoitus. (Maanmittauslaitos 2013a.)

Kiinteistökaupan verkkopalvelussa voi:

- tehdä kaupan esisopimuksen,
- tehdä luovutuskirjoista lahjakirjan,
- laatia ja allekirjoittaa kauppa- tai lahjakirjan,
- tehdä kirjallisen panttikirjan haltijanmuutosilmoituksen,
- valtuuttaa pankin tai toisen henkilön, kuten esimerkiksi kiinteistönvälittäjän toimimaan puolestasi,
- hakea kiinnitystä omistamaasi kiinteistöön tai sellaiseen kiinteistöön, johon sinulla on lainhuuto vireillä, ja
- tehdä sitoumuksen panttikirjojen siirtämisestä ja antaa suostumuksen kiinteistön luovutukseen. (Maanmittauslaitos 2013a.)

4 JAALAN YHTEISMETSÄ

4.1 Historia

Jaalan yhteismetsä syntyi 1940-luvun lopulla, kun sotien myötä monet suomalaiset menettivät maitaan Karjalankannakselta Neuvostoliitolle uuden rajajaon myötä. Jaalan yhteismetsä muodostettiin 29.6.1949. Perustamisasiakirjan allekirjoitti Veikko Venamo. Jaalan yhteismetsän osakkaat olivat alun perin Karjalankannaksen evakkoja, jotka lähtivät sotaa pakoon kotiseudultaan vuosien 1939–1944 aikana. (Vertanen 2013.) Siirtokarjalalaisina Neuvostoliiton puolelta evakkoon lähti noin puoli miljoonaa ihmistä Suomen uusien rajojen sisäpuolelle.

Jaalan yhteismetsän aloittaessa vuonna 1949 oli mukana 145 osakasta. Osakkaat olivat kotoisin Jääskestä, Säkkijärveltä tai Vahvialasta. He olivat pääasiassa maanviljelijöitä. Näiden alueiden evakot päätettiin sijoittaa Elimäelle ja Anjalaan, joten Suomen valtion asutushallitus myi halukkaille siirtokarjalalaisille asutustiloja nykyisen Kouvolan alueelta. Näihin tiloihin sisältyi Jaalan yhteismetsän osuuksia, jotka olivat niin sanottua tukimetsää. (Vertanen 2013.) Tukimetsät olivat kuitenkin usein vain hyvin pieni murto-osa niistä maista, mitä Karjalan evakot olivat menettäneet entisen Neuvostoliiton, nykyisen Venäjän puolelle.

Tilojen yhteismetsäosuudet jakautuivat alun perin niin, että 2/3 oli sidottu peltopinta-alaan ja 1/3 metsäpinta-alaan. Tiloja yhdistettäessä tai myytäessä vaadittiin aina maanmittausinsinööri suorittamaan yhteismetsäosuuksien jako pinta-alojen suhteessa. Osakkaat ovat alun perin saaneet osuuksia heidän oman tilan metsäpinta-alaan mukaan. Mitä pienempi oma metsätila, sitä enemmän sai yhteismetsäosuuksia, ja mitä suurempi metsätila, sitä vähemmän yhteismetsäosuuksia myönnettiin. (Vertanen 2013.)

Alkuaikoina, 1950–1960-lukujen vaihteessa, keskimääräinen osuusmäärä on ollut noin 68 osuutta osakasta kohden. Pienimmillä osakkailta osuusmäärät olivat 26 osuutta, suurimmilla 102 osuutta. Vuosien varrella muutamat osakkaat ovat myyneet kaikki yhteismetsäosuutensa osakaskunnalle, mutta monet ovat ostaneet lisää osuuksia niiden tultua muilta yhteismetsän osakkailta myyntiin. Puheenjohtaja Vertanen kertoi viiden uuden osakkaan liittyneen myöhemmin Jaalan yhteismetsään, eli he ovat ostaneet

kaikki osuutensa joltakin alkuperäisosakkaalta. (Vertanen 2012.) Alun perin yhteismetsä tunnettiin nimellä Elimäen yhteismetsä, koska suurin osa yhteismetsän osakkaista oli asutettu Elimäen alueelle. Yhteismetsän kantatila on kuitenkin Jaalan kunnan puolella. (Vertanen 2013.)

Jaalan yhteismetsän koko oli alkutaipaleella noin 1 980 hehtaaria, kun mukaan laskeetaan vesialueet, tiet ja joutomaat. Kasvullista metsämaata oli noin 1700 hehtaaria. Yhteismetsä muodostettiin viidestä eri Jaalan alueella olevasta metsäalueesta, jotka omisti Suomen valtio (Metsähallitus). Nämä metsätilat olivat Tolmannilan palsta (223 ha), Jankerin kotipalsta (512 ha), Jankerin ulkopalsta (319 ha), Vuorilahden palsta (800 ha) ja Koiralammen palsta (126 ha). (Vertanen 2013.)

Yhteismetsälaki esti pitkään lisäpalstojen ostamisen, joten Jaalan yhteismetsän voimakkaimmat kasvun vuodet ajoittuvat aivan viime vuosiin. 1970-luvulla tuli voimaan lakimuutos, joka mahdollisti yhteismetsien ostaa lisää maata ja näin ollen niiden laajentumisen. Yhteismetsä ei myöskään saanut velkaantua. Hoitokunnan jäsenet takasivat pitkään omilla varoillaan yhteismetsän mahdolliset lainanotot. Tämä rajoitti lainanottoa. Yhteismetsän kantatiloja (YM1, kaikkiaan 2 144,1 ha) ei voi kiinnittää maakaaren säädösten mukaan. Vuoden 2003 yhteismetsälain uudistuksen myötä kiinnityksiä pystyy nykyisin ottamaan yhteismetsän ostotiloihin. Tarvittaessa lainaa saa vain ostotiloja vastaan, joita ei ole liitetty maanmittaustoimituksessa yhteismetsän kantatilaan. (Vertanen 2013.)

Yhteismetsä ei ole kiinteistörekisterilain mukainen kiinteistö, vaan muu rekisteriyksikkö. Siihen ei voi saada lainhuutoa eikä siten kiinnityksiäkään. Yhteismetsän osakaskunta on juridinen oikeushenkilö, ja voi omistaa myös yhteismetsään liittämättömiä kiinteistöjä tai määräaloja. Niihin on maakaaren mukaisesti haettava lainhuuto kuuden kuukauden kuluessa saannon tapahduttua. Kiinteistörekisterilain mukaiset kiinteistöt ja määräalat ovat yhteismetsän osakaskunnalle kiinnityskelpoisia kiinteistöjä. (Pekonen 2013.)

Yhteismetsän osakkaat ovat perustaneet oman yhdistyksen, Yhteiskalastajat ry:n 1960-luvulla. Yhteiskalastajat käyttävät yhteismetsän alueella olevia yhteisiä vesialueita kalastamiseen. Yhteiskalastajat harrastivat 1980-luvulle asti kalojen kasvatusta.

Yhteismetsään kuuluu osa alueen sisällä olevista vesialueista. Esimerkiksi Musta-Ruhmas-järvestä osa on yhteismetsän vesialuetta, osa jakokunnan aluetta, ja osa valtion vesialuetta. Nykyisin yhteismetsällä on kalastusoikeus useisiin eri jakokunnan vesialueisiin ostotilojen kautta. (Vertanen 2013.)

4.2 Nykyaika, hakkuumäärät ja metsätilat

Vuonna 1994 yhteismetsän koko oli noin 2 000 hehtaaria ja puuta hakattiin 7 000 kuutiometriä vuodessa, kuten liitteen 3 yhteenvetotiedoissa kerrotaan. Vuonna 2012 pinta-ala oli jo noin 2767 hehtaaria ja hakkuumäärä oli kasvanut noin 15 000 kuutiometriin. Kaikki tilat huomioiden yhteismetsällä on kasvavaa puustoa metsissään noin 400 000 m³, keskimääräistä vuosikasvua alueella yhteensä noin 17 340 m³. Ehdotettu hakkuumäärä on 14 000 m³ ja suurin mahdollinen hakkuumäärä 20 000 m³ vuodessa (tilanne 2013). (Vertanen 2013.) Uusien tilahankintojen ja puuston kasvun myötä hakkuumäärät kasvavat tulevaisuudessa entisestään. Arvioiden mukaan vuosittainen hakkuumäärä tulee olemaan kymmenen vuoden päästä 18 000–20 000 m³ vuodessa (Koskela 2013).

Lokakuussa 2013 Jaalan yhteismetsän tarkka koko on 2 868,00 hehtaaria, josta kasvullista metsämaata 2 743,06 hehtaaria (liite 1). Vuosien 2003–2013 välisenä aikana uusia metsätiloja on ostettu 26 kappaletta, ja näiden myötä yhteismetsä on kasvanut noin 711 hehtaaria Vertasen puheenjohtajakauden aikana (2002–). Jaalan yhteismetsä on kasvanut ostotilojen myötä koko olemassaoloaikana kaikkiaan noin 888 hehtaaria (Vertanen 2013).

Suurimmat metsätilahankinnat ovat tähän mennessä olleet vuonna 2005 Valion eläkesäätiöltä ostetut tilat, yhteensä 249,44 hehtaaria. Valion eläkesäätiön kauppa sisälsi kaikkiaan kahdeksan eri metsätilaa. Toiseksi suurin on yhteismetsän 31.1.1984 ostamasta määrälästä 2.6.1988 rekisteröidyssä lohkomistoimituksessa muodostettu tila Taivalmäki, 103,23 ha. Taivalmäki liitettiin Jaalan yhteismetsän kantatilaan 15.11.1991. Kolmanneksi suurin tilahankinta on Uusi-Siltala (86,47 ha) vuonna 2010. (Vertanen 2013.)

Jaalan yhteismetsän tilat sijaitsevat Kouvolassa, paitsi Rainiola, (43,6 ha) on Luumäellä. Luonnollisesti Jaalan yhteismetsän suurin aluekokonaisuus sijaitsee Jaalassa,

noin 2157 hehtaaria. Muut metsätilat Kouvolan alueella sijaitsevat Elimäellä, Sippolassa ja Anjalassa. (Vertanen 2013.) Kaikki yhteismetsän tilat, niiden koot ja ostovuodet on lueteltu liitteessä 1.

Yhteismetsän aluetta raivataan vuoden aikana keskimäärin 200 hehtaaria (Vertanen 2012). Vuonna 2012 puiden taimia istutettiin kaikkiaan 30 060 kappaletta. Istutettujen taimien määrä on vaihdellut 30 000–100 000 kappaleen välillä viime vuosien aikana, kylvötöitä on tehty 5–10 ha vuodessa. (Koskela 2013.) Taimia istutetaan keskimäärin 1 800 kappaletta hehtaaria kohti. Metsurit istuttavat päivän aikana keskimäärin 1 000–1 400 tainta. (Vertanen 2012.)

Jaalan yhteismetsä myy puuta eri sahoille, sellu- kartonki- ja paperitehtaille. Kauppaa on tehty Metsä Groupin (Metsäliitto), UPM Kymmene Oy:n, Stora Enson Oyj:n, Wersowoodin, Kouvolan sahan, Koskitukin, Finprofilen, L&T Biowatti Oy:n ja Toimi Talka Ky:n kanssa. Yhteismetsät saavat usein puistaan paremman hinnan kuin yksityiset metsänomistajat, koska myyntivolyymit ovat huomattavasti suuremmat. Lisäksi yhteismetsän hyvä metsätiestö vaikuttaa korjuukustannuksiin. (Vertanen 2012.)

4.3 Juhlametsikkö

Jaalan yhteismetsän osakaskunta istutti keväällä 1999 Jaalaan Säynätjärventien varteen juhlametsikön juhlistaakseen yhteismetsän 50-vuotista taivalta. Juhlametsikkö on kooltaan 2,32 hehtaaria. Alueelle istutettiin kahdeksantoista eri puulajin arboretum. Istutettuja puulajeja olivat: siperian-, korean-, japanin-, ja sahalinpihta, kontortamänty, sembramänty, okakuusi, omorikakuusi, makedonianmänty, serbiankuusi, lehtikuusi, mustakuusi, metsälehmus, tammi, saarni, douglaskuusi, vaahtera ja vuorijalava. Valittavasti aivan kaikki puulajit eivät ole menestyneet. (Koskela 2013.)

Juhlametsikön hoidossa on tullut esiin tiettyjä ongelmia johtuen jalopuiden kasvatuksen haasteista. Muutama väärä metsänhoitotoimenpide on myös hankaloittanut puiden kasvatusta. Muokkaustapa on ollut laikkumätästyksen (maan pintakerros käännetään ylösalaisin kaivinkoneella ja taimi istutetaan siihen) sijaan äestys, mikä on aiheuttanut runsasta vesakoitumista (vähempiarvoisten ja kasvatettavia puulajeja haittaavien puulajien kasvua). Juhlametsikkö on raivattu vuosina 2005, 2010 ja 2013. Myös taimien

suojaputket aiheuttivat puiden tukehtumisia. Ne jouduttiin poistamaan melko pian istutuksen jälkeen. (Koskela 2013.)

Tällä hetkellä (2013) juhlametsikön pisimmät puut ovat kymmenen metriä pitkiä. Vuonna 2013 metsikön läpi on tehty polku, jota pidennetään ensi vuonna. Samalla alueelle perustetaan luontopolku ja rakennetaan grillikota polun varrelle. Puiden eteen on tarkoitus pystyttää kylttejä, joissa kerrotaan tietoja kyseessä olevasta puulajista. (Koskela 2013.)

4.4 Osakkaat

Jaalan yhteismetsällä on 125 osakasta (2013). Yhteismetsää perustettaessa osakkaita oli 145. Osuusluku on pienentynyt alkuperäisestä 10 000:sta nykyiseen 8 391 osuuteen. Osakkaiden osuusmäärät vaihtelevat 4:stä 298:aan. Osa osakkaista on halunnut vuosien saatossa luopua yhteismetsän osakkuudesta, jolloin yhteismetsä on ostanut heidän osuutensa. (Vertanen 2013.) Osakkaista suurin osa on maanviljelijöitä tai eläkkeellä olevia maanviljelijöitä.

Jaalan yhteismetsään pääsee osakkaaksi ostamalla myyntiin tulevia yhteismetsän osuuksia. Uuden osakkaan on ostettava vähintään 40 osuutta tai enemmän liittyäkseen Jaalan yhteismetsään. Jos osuuksia on ennestään, voi ostaa pienempiäkin erinä muilta osakkailta. Mikäli kokonainen tila on alle 40 osuutta, voi ostettava osuusmäärä tässä tapauksessa olla myös alle 40 osuutta (Koskela 2013). Yhteismetsän tuotot jaetaan osuusmäärien perusteella.

4.5 Osakaskunnan kokoukset

Jaalan yhteismetsä järjestää vuosittain sääntömääräiset kesä- ja syyskokoukset osakkaille. Näistä osakaskunnan kokouksista tiedotetaan osakkaita vähintään kahta viikkoa aiemmin kirjeitse. Kesäkokous on yleensä kesäkuussa yhteismetsän parakilla Jaalassa ja syyskokous on ollut viime vuosina marraskuussa Elimäen Alppiruusun kokoustiloissa. Osakaskunnan kokouksen jälkeen pidetään aina Yhteiskalastajat ry:n vuosikokous.

Vuosikokouksissa käsiteltäviä asioita ovat muun muassa ohjesäännön vuosikokoukselle määräämät asiat, metsätilojen osto ja rahoitus, ylijäämän käyttö ja ennakon jako, ohjesäännön muutokset sekä osakkaiden esittämät asiat (Jaalan yhteismetsän ohjesääntö 2013). Liitteessä 2 on kokouksen kokouskutsu ja esityslista kesältä 2013.

4.6 Puheenjohtaja

Puheenjohtajan vastuualueisiin kuuluvat taloudesta vastaaminen, yhteismetsän hallinnointi, myytävät metsätilat ja osakkaita koskevat asiat (Vertanen 2013). Puheenjohtaja johtaa Jaalan yhteismetsää ja hoitokunnan kokouksia. Hoitokunta valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan keskuudestaan joka vuoden ensimmäisessä järjestäytymiskokouksessa. Puheenjohtajan toimikausi on vuosi. Yhteismetsän ohjesäännöt määräävät, että hoitokunnan jäsen voi olla korkeintaan 65-vuotias, kun hänet valitaan toimikaudelle. (Vertanen 2013.)

Vuonna 2002 hoitokunnan puheenjohtajaksi valittiin Henry Vertanen, ja hän on toiminut nyt noin 11 vuotta puheenjohtajana (tilanne 2013). Henry Vertanen tuli yhteismetsän osakkaaksi vuonna 1975, ja hoitokunnan jäseneksi vuonna 1997. Henry Vertasen isä, Einari Vertanen oli Jaalan yhteismetsän perustajajäseniä. Einari Vertanen toimi 20 vuotta hoitokunnan jäsenenä 1950–1970-luvuilla. (Vertanen 2013.)

Puheenjohtaja Vertanen näkee Jaalan yhteismetsän tulevaisuuden hyvänä. Hoitokunta on osaava ja nauttii luottamusta, metsurit ovat asiantuntevia ja oman metsänvartijan palkkaus on ollut hyvä asia. Talous on vakaa ja vankalla pohjalla. Metsät kasvavat hoidettuina hyvin. Puuta menee hyvin kaupaksi ja sahateollisuus on lisääntymässä. Lähiseudun paperitehtaiden sulkemiset eivät ole merkittävästi huonontaneet puun menekkiä. Tuotanto on nykyisin painottunut enemmän paperinvalmistuksesta sellun valmistukseen. Sellun kysyntä on ollut viime vuosina kasvussa. (Vertanen 2013.)

Ennen Henry Vertasta Jaalan yhteismetsän puheenjohtajina ovat toimineet Seppo Puhakka, Seppo Kaplas, Timo Haarajoki, Risto Katajamäki, Pauli Kyyrö, Paavo Rasilainen, Toimi Puhakka ja Aarne Koivusaari (Vertanen 2013).

4.7 Hoitokunta

Yhteismetsälain mukaan ylintä päätösvaltaa käyttää osakaskunta. Jaalan yhteismetsän osakkaiden etua on ajamassa kuusijäseninen hoitokunta, joka on osakaskunnan kokouksessa osakkaiden keskuudesta valittu. Hoitokunnan jäsen on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttanut osakaskunnalle (Yhteismetsälaki 28 §).

Hoitokunta pitää kokouksia aina kun tarve vaatii, keskimäärin kerran kuukaudessa. Yhden hoitokunnan jäsenen toimikausi on kolme vuotta. Joka vuosi kaksi hoitokunnan jäsentä on erovuorossa, sama koskee varajäseniä. Erovuorossa olevat hoitokunnan jäsenet voidaan valita uudelleen kolmen vuoden toimikaudelle. (Vertanen 2013.)

Hoitokunnassa on mukana (2013) puheenjohtaja Henry Vertanen (varalla Simo Ylä-rakkola), varapuheenjohtaja Juha Koivisto (varalla Sampsa Lyyra), sekä jäseninä Jukka Tallgren (varajäsen Hannu Sollo), Erkki Sorsa (varajäsen Heikki Haarajoki), Pertti Salo (varajäsen Esa Pulkki) ja Petri Turkia (varajäsen Heikki Vertanen) (Vuosikertomus 2012). Hoitokunnan kokouksissa on aina mukana myös yhteismetsän metsänvar-tija Jarkko Koskela, joka toimii kokouksissa sihteerinä.

Hoitokunnan kokouksissa käsitellään seuraavia asioita:

- Metsienhoitotoimenpiteisiin liittyvät asiat (istutukset, harvennukset, hakkuut, puukaupat).
- Käydään läpi myytäviä ja ostettuja metsätiloja sekä niiden arviointeja.
- Päätetään, jätetäänkö myytävänä olevasta metsätilasta tarjous, ja kuinka paljon metsätilasta ollaan valmiita tarjoamaan.
- Sovitaan puukaupoista, tarjouspyynnöistä, kenelle myydään, mistä ja minkä verran puuta.
- Keskustellaan yhteismetsän alueella olevien teiden ja ojien hoidosta.

- Käydään läpi metsänvartijan tekemä kuukausiraportti.
- Puhutaan yleisesti yhteismetsän asioista: kuten hallintoasiat, tulevat investoinnit, rakennushankkeet sekä rantatonttien vuokraaminen tai myyminen. (Vertanen 2013.)

4.8 Metsänvartija ja metsurit

Jaalan yhteismetsän käytännön asioita hoitavat puheenjohtaja Vertanen yhdessä metsänvartija Jarkko Koskelan kanssa. Koskela on ollut yhteismetsän päätoiminen työntekijä toukokuusta 2010 lähtien. (Vertanen 2012.) Metsänvartija hoitaa puukauppoja koskevia asioita (hakkuiden valvonnat, leimikon rajaukset), ostotilojen arviointeja, raivauksien ja istutuksien työnjohtotehtäviä, urakointisopimuksia, tieasioita, kesäpaikan vuokrausta sekä osakkaita koskevia asioita. Jaalan yhteismetsälle tekee pääsääntöisesti töitä kaksi metsuria, Pentti Lahti ja Arto Peltola. Peltola toimii yrittäjämetsurina (Koskela 2013). Tilapäisesti tarpeen vaatiessa käytetään muitakin yrittäjämetsureita (Vertanen 2013).

4.9 Kotisivut

Jaalan yhteismetsällä on omat kotisivut osoitteessa www.jaalanyhteismetsa.fi. Kotisivut toimivat tiedotuskanavana yhteismetsän osakkaille. Kotisivut ovat metsänvartija Koskelan tekemät ja ylläpitämät.

Kotisivuilla kerrotaan lyhyesti Jaalan yhteismetsän historiasta, ketkä kuuluvat hoitokuntaan ja heidän yhteystietonsa. Lisäksi kerrotaan myytävänä olevat leimikot (metsään rajattu hakkuualue), kesäpaikan (parakin) vuokraustilanne, myytävät kohteet, kerrotaan yhteismetsän tarjoamista palveluista, yhteiskalastajien yhteystiedot sekä ajankohtaiset uutiset. Yhteydenottoa varten löytyy lomake.

4.10 Talous

Yhteismetsän taloushallinto ostetaan Elimäen kiinteistökeskukselta. Viime toimintavuonna (2012) tilintarkastajina toimivat osakaskunnan kokouksen valitsema toiminnantarkastaja Lauri Junkkari ja Metsäkeskuksen nimeämänä tilintarkastaja Eeva-Riitta

Parkkinen. Jaalan yhteismetsän liikevaihto oli 804 374 euroa vuonna 2012. Toimintavuosi tuotti voittoa 489 638,97 euroa. (Jaalan yhteismetsän osakaskunnan vuosikertomus 2012.) Vuoden aikana jaettiin toiminnasta kertynyttä ylijäämää palautuksina kaksi kertaa vuodessa osakkaille, heidän omistamien yhteismetsäosuuksien suhteessa. Ylijäämää jaetaan hoitokunnan esittämän ja osakaskunnan kokouksen vahvistaman suuruuden perusteella heinä- ja joulukuussa.

4.11 Parakki

Yhteismetsällä on osakkaiden virkistyskäyttöä varten käytössä kesämökki Musta-Ruhmas-järven rannalla Jaalassa. Paikasta käytetään nimitystä ”parakki” tai ”kämpä”, joka pitää sisällään Säynätjärventiellä, kallioisella rannalla sijaitsevan kesämökin oheisrakennuksineen: sauna, nukkuma-aitta, grillikota, vessa/puuliiteri, venekatos ja varastorakennus. Parakin tilat ovat ilmaiseksi yhteismetsän osakkaiden käytössä. Parakkia vuokrataan myös ulkopuolisten käyttöön maksua vastaan. Yhteismetsän kesäkokous pidetään parakin tiloissa kesäkuussa, yleensä vähän ennen juhannusta. Lisäksi yhteismetsän alueella on viisi kotaa kotakeittiöineen ja kaksi laavua, jotka ovat kaikkien vapaassa käytössä. (Vertanen 2013.)

Parakilla on mielenkiintoinen historia Jaalan yhteismetsän alkuajoilta. Se toimi vankien työsiirtolana 1950–1960-luvuilla. Kyseessä olivat niin sanotut luottovangit eli pontikankeittäjät, rattijuopot ja sakkovangit. Työsiirtolassa ei ollut vartijoita, vain työnjohtaja oli valvomassa. Emännät hoitivat muonituksen. Vangit asuivat parakilla ja hakkasivat Jaalan yhteismetsästä puita. Vangeille maksettiin tehdyn työn mukaista palkkaa, sillä perusteella minkä verran puuta oli hakattu motteina (kuutiometreinä). Jotkut vangit eivät saaneet päivässä edes tupakka-askin hintaa ansaittua, ahkerimmat tekivät hyvän tilin. Parakin vieressä oli aiemmin hevostalli ja varustekuivaamo, joka tuhoutui tulipalossa. (Vertanen 2013.)

4.12 Rantatontit

Yhteismetsän osakkaille vuokrattuja rantatontteja on nykyisin 87. Rantatonteista on tehty kahteen otteeseen 30 vuoden vuokrasopimus. Edellinen sopimus allekirjoitettiin 21.10.1987, joten se päättyy syksyllä 2017. Vuokrasopimuksen mennessä umpeen

päätetään uudesta sopimuksesta. Osakkaat ovat itse rakentaneet rantatonteilleen kesämökit oheisrakennuksineen, ja he omistavat ne. Tontti kuuluu yhteismetsälle. Vuokra-alueen vuokrasta päättää osakaskokous. On harvinaista, että yhteismetsän alueella on näin paljon kaavoitettuja rantatontteja, etenkin kun kaikki on yhteismetsän osakkaille vuokrattuna.

Alkujaan kaikille halukkaille olisi järjestynyt rantatontti, mutta kaikki osakkaat eivät sellaista halunneet. Vuonna 1987 kaavoitettiin kymmenen rantatonttia lisää, ja silloin rantatontista kiinnostuneita oli enemmän kuin vapaita tontteja, joten tontit arvottiin niiden halukkaiden kesken, joilla ei ollut rantatonttia. Rantatontit ovat kooltaan noin 2500–3000 neliötä, ja suurin osa niistä sijaitsee Musta-Ruhmas-järven rannalla. Yhteismetsän rantatontteja on myös Raajärvellä (5 kpl), Myntjärvellä (6 kpl), Vääräjärvellä (3 kpl), Nikjärvellä (2 kpl), Aninginlammella (2 kpl), Ylimmäisellä (2 kpl), Taivaljärvellä (2 kpl), Haapalammella (2 kpl) ja yksi Hyvikkäällä. (Vertanen 2013.)

Jaalan yhteismetsän alkuaikoina ohjesäännöt määräisivät, ettei yhteismetsän maalle saanut rakentaa kiinteitä rakennelmia. Rakennettavien kesämökkien piti olla kevytrakenteisia, pienehköjä ja tarvittaessa siirrettäviä. Nykyisin vastaavia rajoituksia ei ole mökkien suhteen. Rakennusoikeutta on jokaisella tontilla 150 neliötä. (Vertanen 2013.) Yhteismetsän mailla oleva mökkikanta on pääasiassa melko iäkästä, suuri osa mökeistä on rakennettu 1960- ja 1970-luvuilla.

Rantatontit ovat osakkaiden tai osakkaan perheen omassa käytössä, nykyinen vuokrasopimus kieltää jälleenvuokrauksen. Kun mökit ovat yhteismetsän maalla, kuuluu vuokra-alueella oleva puusto ja puuntuotto vuokra-aikana yhteismetsän osakaskunnalle. Mikäli rantatontilta aikoo kaataa puita, on otettava ensin yhteyttä hoitokuntaan. (Vertanen 2013.)

Yhteismetsän alueella on kaikkiaan noin 50 kilometriä teitä. Yhteismetsä vastaa alueellaan olevien omien teiden kunnosta. Vuokraamalleen rantatontille osakas voi rakentaa alueen käyttöä palvelevan tien. Osakaskunnalla on kuitenkin korvaukseton käyttöoikeus tällaiseen tiehen metsänhaku- ja hoitotoimien aikana. (Vertanen 2013.)

5 UUDET LAIT

Hallituksen esitys eduskunnalle metsälain ja rikoslain muuttamisesta. *Eduskunta on 4 päivänä syyskuuta 2013 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi metsälain ja rikoslain 48 a luvun 3 §:n muuttamisesta (HE 75/2013 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi maa- ja metsätalousvaliokuntaan samalla määrännyt, että talousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle.* (Eduskunta 2013.)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsälakia. Metsälakiin tehdään merkittäviä sisällöllisiä muutoksia metsätalouden sekä puuteollisuuden toimintaedellytysten edistämiseksi, maanomistajan omaisuuden suojan parantamiseksi, metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja metsälain valvonnan tehostamiseksi. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013a.)

Lisäksi metsäalan toimintaympäristössä sekä yhteiskunnassa tapahtuneista muutoksista johtuen esityksessä ehdotetaan puunkorjuuta koskevia säännöksiä tarkennettavaksi eri-ikäisrakenteisen metsänkasvatuksen vaatimien edellytysten huomioon ottamiseksi (Maa- ja metsätalousministeriö 2013a).

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi uudistus- ja kasvatushakkuiden toteuttamista koskevia säännöksiä, metsän uudistamisvelvoitteen muodostumisen jälkeisiä velvoitteita, taimikon määrittelyä sekä metsänkäyttöilmoituksen jättöaikaa muutettavaksi. Lakia ehdotetaan lisäksi tarkennettavaksi metsän hakkaajan ja leimikkosuunnittelijan tekijänvastuun osalta. Lakiin halutaan lisätä myös maanomistajalle ilmoitusvelvollisuus hakkuiden käsittelyalueella mahdollisesti sijaitsevista tiedetyistä erityisen tärkeistä elinympäristöistä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013a.)

Näihin ja muihin tärkeisiin kohteisiin liittyvä ilmoitusvelvollisuus säädettäisiin myös Suomen metsäkeskuksen alueyksikölle. Lakiin lisättäisiin tiettyjä uusia metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ja tarkennettaisiin erityiskohteiden sekä niiden ominaispiirteiden määrittelyä. Laista ehdotetaan poistettavaksi uudistamishakkuiden ikä- ja järeyskriteerit, suojametsäalueilla toimenpiteiltä vaadittava hakkuu- ja uudistamissuunnitelma, taimikon perustamisilmoitusmenettely, katselmusmenettely sekä

uuden puuston aikaansaamisen varmistamiseksi säädetty vakuusmenettely. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013a.)

Metsärikkomuksen syyksiluettavuusvaatimus esitetään muutettavaksi nykyisestä siten, että huolimattomuus muutettaisiin törkeäksi huolimattomuudeksi ja metsärikkomusta koskevaa säännöstä muutettaisiin muun ohella lisäämällä siihen leimikon suunnittelijan vastuuta koskeva rangaistussäännös. Rikoslakiin ehdotetaan tehtäväksi metsälakiin esitettävistä muutoksista johtuvat tarkistukset. Ehdotetut lait ovat tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. (Maa- ja metsätalousministeriö 2013a.)

5.1 Metsänomistajille uusia vapauksia

Metsälaki tulee muuttumaan vuoden 2014 alussa. Nämä muutokset tuovat tullessaan metsänomistajille enemmän valtaa ja vastuuta omasta metsästään. Uusi laki on samalla suuri haaste metsäalan ammattilaisille ja metsäorganisaatioille. Tarvitaan entistä enemmän osaamista ja monipuolista neuvontaa metsänomistajan päätöksenteon tueksi. Uusi metsälaki mahdollistaa entistä paremmin metsänomistajan omien tavoitteiden mukaisen metsätalouden harjoittamisen ja antaa mahdollisuuksia lisätä metsätalouden kannattavuutta. Toisaalta myös ympäristö- tai vaikkapa riistanhoitotavoitteinen metsänkasvatus on mahdollista. (MTK 2012b.)

Uuden lain lähtökohta on se, että metsissä toteutetaan metsänomistajan tavoitteita, oli se sitten puuntuotanto tai marjojen kasvatus. Lyhyesti tiivistettynä metsänomistajat saavat tehdä omaisuudellaan mitä haluavat, kunhan uuden metsän perustaminen päätetäköön jälkeen tulee tehtyä. Luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä kohteita ei kuitenkaan saa tuhota. (Rakemaa 2013.)

Nykyisessä, vuonna 1997 voimaan tulleessa, ja sitä edeltäneissä metsälaeissa metsiä on tarkasteltu yhteiskunnan hyödyn näkökulmasta. Pyrkimys on ollut lisätä puuston kasvua ja määrää metsissä sekä varmistaa puun jalostuksen kansantaloudelle tuomat hyödyt. Suurin muutos nykylakiin verrattuna on hakkuiden vapautuminen. Nykyisin puiden pitää saavuttaa tietty ikä tai koko, jotta metsän saa hakata. Jatkossa metsänomistaja voi hakata metsänsä milloin haluaa. Myös metsissä kasvatettava puulajivalikoima monipuolistuu. (Rakemaa 2013.)

5.2 Uudistamiskypsyysrajat ja muuttuvat lainkohdat

Metsänomistajan arkea helpottaa byrokratian väheneminen. Uuden lain mukaan metsänomistaja saa kasvattaa metsäänsä eri-ikäisenä ilman erityislupia. Nykylain mukaan se on ollut käytännössä mahdollista vain erityiskohteilla, kuten maisemallisesti arvokkailla alueilla. (Rakemaa 2013.)

Uudessa laissa ei ole enää uudistamiskypsyysrajoja, joten metsänomistaja saa itse päättää, milloin on päätehakkuun aika. *Vallitseva käytäntö on ollut kasvattaa metsiä tasaikäisenä ja hakata kiertoajan päätteeksi valtaosa puista kerralla pois, ja sen jälkeen istuttaa uusi taimikko tilalle.* Eri-ikäisrakenteisessa metsässä puita poimitaan pois pienemmissä erissä ja mahdollisesti useammin. (Rakemaa 2013.)

Uuden lain mukaan metsänomistajan pitää hakkuuilmoitusta tehdessään ilmoittaa, tähtääkö hakkuu entisenlaiseen tasaikäisrakenteiseen vai eri-ikäisrakenteiseen metsään (Rakemaa 2013). Kasvatushakkuiden toteuttamistapa ilmoitetaan metsänkäyttöilmoituksessa. Siinä metsänomistaja ilmoittaa, tekeekö normaalin harvennuksen vai jatkuvaan kasvatukseen tähtäävän hakkuun. (MTK 2012b.)

Maa- ja metsätalousministeriön asettama metsälain uudistusta ajava jatkotyöryhmä ehdottaa muun muassa näitä keskeisiä muutoksia metsälain ensimmäisen luvun yleisiin säännöksiin:

- Selkeytetään metsälain rakennetta lisäämällä uusi pykälä, jossa säädetään metsälain keskeisistä käsitteistä.
- Pidennetään maankäyttömuodon muuttamisen määräaikaa neljään vuoteen.
- Poistetaan metsäsuunnitelman määritelmä (4 a §) metsälaista.
- Uudistushakkuun puuston järeys- ja ikäkriteerit poistetaan.
- Monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden elinympäristöjen listausta tarkistetaan.
- Muutetaan metsälain soveltamisalaa siten, että metsälaki ei ole voimassa esimerkiksi tietyillä valtion omistamilla luonnonsuojeluun tarkoitetuilla alueilla.

- Metsänkäyttöilmoituksen jättöaikaa lyhennetään seitsemään päivään nykyisestä neljästätoista päivästä. Metsänkäyttöilmoituksessa tulee ilmoittaa jatkossa kasvatushakkuiden toteuttamistapa.
- Erillistä taimikon perustamisilmoitusta ei enää tarvitse tehdä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2012.)

5.3 Taimikko ja ympäristönäkökohdat

*Taimikon vakiintumisraja lasketaan 1,3 metristä 0,5 metriin. Tämä mahdollistaa ke-
mera-tuen (valtion myöntämä tuki nuoren metsän hoitoon) saamisen pienempiin tai-
mikiin ja kannustaa siten tekemään taimikonhoidon ajoissa. Eri puulajeja voi käyt-
tää vapaammin, sillä asetuksesta poistetaan säädös, jolla sidotaan uudistamisessa
käytetyt puulajit tiettyihin kasvupaikkoihin. (MTK 2012b.)*

Ympäristönäkökohtien huomioonottamista on helpotettu elinympäristöjen määritelmiä täsmentämällä. Samoin säädetään uusi pykälä, jossa määritellään tarkemmin, minkälaiset toimenpiteet ovat mahdollisia missäkin elinympäristöissä. Tämä parantaa metsänomistajan oikeusturvaa. (MTK 2012b.)

5.4 Energiapuulajit lain piiriin

Suurin yksittäinen muutos on energiapuutavaralajien sisällyttäminen metsälakiin. Energiapuuta tarkoittaa pientä puuta, jota on etenkin nuorissa kasvatusmetsissä. Energiapuuksi lasketaan puu, jonka tyven paksuus on yli 4 senttimetriä. Energiapuuta kertyy etenkin nuoren metsän harvennushakkuista. Energiapuuksi lasketaan myös hakkuutähteet, kuten isojen puiden latvat ja oksat. Energiapuuta käytetään teollisuuden raaka-aineena ja energian tuottamiseen puupolttoaineena. Sen kysyntä on koko ajan kasvanut. Aiemmin oli tapana raivata energiapuun kokoiset puut esimerkiksi harvennuksen yhteydessä maahan ja jättää ne metsään ravinteeksi. Nykyisin ne voidaan myydä suoraan pystystä. Aikaisemmin energiapuuta on mitattu vapaaehtoiseen sopimukseen perustuen. Energiapuutavaralajien kasvattaessa taloudellista merkitystään on ne tarpeen sisällyttää puutavaranmittauslakiin, toteaa Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton metsäasiantuntija Anssi Kainulainen. (MTK 2012b.)

5.5 Puutavaranmittauslaki ja mittausmenetelmät

Metsälain lisäksi muun muassa puutavaranmittauslaki käy kokonaisuudessaan läpi perusteellisen muutoksen. Lakia ajanmukaistetaan, sen rakennetta selkiytetään ja mittaustarkkuusvaatimukset asetetaan mittausmenetelmien mukaisesti. Uuden lain myötä puun myyjä voi esimerkiksi lukea suoraan puutavaranmittausasetuksesta, kuinka suureen sallittuun poikkeamaan milläkin mittausmenetelmällä on mahdollista tai hyväksyttävää päästä. (MTK 2012b.)

Puutavaran mittausten kokonaisarvo liikkuu vuositasolla arviolta noin viidessä miljardissa eurossa, joten intressi mitata puut oikein on suuri. *Puutavaranmittauslailla säädetään jalostamattoman puutavaran mittauksessa käytettävien menetelmien, laitteiden ja mittaustulosten luotettavuudesta.* Puun myyjän kannalta puutavaranmittauslaissa korostuu heikomman osapuolen suojan tarve. Koska mittaamisen suorittaa yleensä joku muu kuin puun myyjä ja koska myyjän mahdollisuudet varmistua mittauksen asianmukaisuudesta ovat rajalliset, on toimintasäännöt tarpeellista turvata lailla. Tärkeimpiä toimintasääntöjä ovat selkeästi kuvatut toimijoiden velvollisuudet ja vastuut, määritellyt mittausten tarkkuusvaatimukset ja vaatimukset mittauksen oikealle toteuttamiselle ja dokumentoinnille. (MTK 2012b.)

Oikeusturvansa varmistamiseksi metsänomistajan tulee huolehtia, että kauppakirjaan kirjataan, mitä aiotaan mitata, mittausmenetelmä, mittaaja, mittauskustannusten maksaja ja mittayksikkö. Puun myyjä voi vaikuttaa siihen missä mittayksikössä puut mitataan. Nykyisin ja jatkossa kaikille puutavaralajeille sopiva mittayksikkö on vanha tuttu kiintokuutiometri. Metsänomistaja voi vaikuttaa mittausmenetelmän valintaan. Hakkuukonemittauksen odotetaan säilyttävän asemansa. Hakkuukonemitalla mitataan suomalaisissa yksityismetsien hakkuissa tilastojen mukaan vajaat 90 prosenttia hakattavista puista. (MTK 2012b.)

5.6 Metsätuholaki

Myös metsätuholaki käy läpi uudistuksen. Metsätuholailta pyritään estämään metsätuhot nyt ja tulevaisuudessa. Laki metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta on turvannut metsien suhteellisen hyvän terveydentilan hyönteistuoja ja sienitauteja vas-

taan. Luonnonolosuhteet ja metsäpolitiikka ovat muuttuneet, joten laki vaatii uudistamista. Metsäasiantuntija Anssi Kainulainen kertoo, että metsätuholain tarkoitus on turvata metsien hyvä terveydentila jatkossakin. (MTK 2012b.)

Viimeisten 15 vuoden aikana kesät ovat lämmenneet ja energiapuun korjuu lisääntynyt. Käytännössä molemmat tekijät vaikuttavat samaan suuntaan: metsissä on aikaisempaa enemmän hyönteisille ja sienitaudeille sopivaa lisääntymismateriaalia, ja lämpimät kesät helpottavat lisääntymistä. Esimerkiksi kuusen kirjanpainajat ovat voineet Etelä-Suomessa saada jopa kaksi sukupolvea kesän aikana. (MTK 2012b.)

Metsätuholaki määrittelee toimijoiden vastuut ja velvollisuudet sekä vahingonkorvauskäytännöt metsätuhojen torjunnassa. Käytännössä metsänomistaja velvoitetaan poistamaan metsistään myrskyn tai muun tuhon aiheuttajan vahingoittamat havupuut määräraajojen puitteissa. Sama koskee hakatun puun omistajaa: havupuutavara velvoitetaan kuljettamaan pois metsistä määräraajojen puitteissa tai muuten torjumaan tuhoja esimerkiksi peittämällä puukasa tai poistamalla puusta kuori. (MTK 2012b.)

5.7 Metsänhoitoyhdistys (MHY)

Muutokset vaikuttavat myös sata vuotta toimineiden metsänhoitoyhdistysten työhön. Metsänhoitoyhdistysten edunvalvontaa tarvitaan jatkossakin, jotta metsänomistajat saavat parhaimman mahdollisen tuoton omaisuudelleen. Metsänhoitoyhdistykset seuraavat puukaupan hintojen kehitystä, antavat metsänhoitoneuvontaa ja toimivat yksityisten metsänomistajien edunvalvojina. (Sipakko 2012, 2.)

Metsänhoitoyhdistyksiä on Suomessa 96. Kymenlaakson metsänhoitoyhdistys aloitti vuonna 2009. Se muodostui, kun Kymijoen, Pohjois-Kymen ja Valkealan metsänhoitoyhdistykset yhdistyivät. Yhdistyksen toiminta-alueena ovat Kouvolan, Kotkan, Iitin, Pyhtään ja osin Loviisan kuntien alueen yksityismetsät. Metsänomistajia yhdistyksessä on yli 6 500. Heidän metsälöidensä (metsätalousmaan) keskipinta-ala on 27 hehtaaria. (Sipakko 2012, 2.)

Uudistukset saattavat ajaa metsänhoitoyhdistykset talousahdinkoon. Kaikki tärkeimmät metsälait ovat muutoksen alla. Metsänomistajien kannalta merkittävimmät muu-

tokset koskevat metsienkäsittelyä sääntelevää metsälakia sekä lakia metsänhoitoyhdistyksistä. Metsänomistaja saa valmisteilla olevan metsälakiehdotuksen mukaan jatkossa päättää, miten hän metsiään hoitaa tai on hoitamatta. Metsäasiantuntijat pelkäävät lakiuudistuksen johtavan pitkällä tähtäimellä Suomen metsien puuvarannon alenemiseen. (Kujala & Tiilikainen 2012, 4.)

Metsänomistajilta on poistumassa pakollinen veroluonteinen metsänhoitomaksu. Maksu on ollut merkittävä metsänhoitoyhdistysten taloudelle, joten ne ovat tulevan lainmuutoksen myötä uusien haasteiden edessä. Lakimuutos saattaa vauhdittaa metsänhoitoyhdistysten jo ennestään nopeaa yhdistymistä sekä yhdistysten tarjoamien palvelujen yhtiöittämistä. (Kujala & Tiilikainen 2012, 4.)

Valmisteilla olevat muutokset muuttavat metsänomistajien asemaa ja oikeuksia merkittävästi. Eduskunnan käsiteltävänä ovat olleet vuosien 2012 ja 2013 aikana uusi metsälaki, metsänhoitoyhdistyslaki, metsäntuholaki ja puunmittauslaki. Näistä suurimmat vaikutukset metsänomistajiin on metsälailla ja metsänhoitoyhdistyslailla. Metsänomistaja voi jatkossa vapaasti valita, haluaako hän kuulua metsänhoitoyhdistykseen vai ei. Yhdistyksen voi myös vapaasti valita. (Kujala & Tiilikainen 2012, 4.)

Metsänhoitoyhdistyksille muutokset näkyvät sekä mahdollisuutena että uhkana. Osa yhdistysten saamista tuloista jää saamatta, koska kaikki eivät liity yhdistyksen jäseniksi. Metsänhoitomaksun osuus on 15 prosenttia MHY:n liikevaihdosta, nettotuloista lähes kolmannes. MHY:n Mänty-Saimaan puheenjohtaja Jouni Tiainen toteaa, että karsintalistalle saattavat joutua metsänhoitomaksujen tuotoilla tarjottavat neuvonta ja ilmaisupalvelut. Tiainen jatkaa: *Toisaalta metsäpalvelujen tuottamisen tarve kasvaa koko ajan. Metsänomistajista yhä harvemmallalla on osaamista, kiinnostusta tai aikaa hoitaa itse metsiään.* Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton (MTK) tekemien kyselyjen mukaan noin kaksi kolmasosaa metsänomistajista aikoo jatkaa yhdistysten jäsenenä, jos jäsenmaksun taso on samaa luokkaa nykyisen metsänhoitomaksun kanssa. (Kujala & Tiilikainen 2012, 4.)

Kymenlaakson metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja Jari Ursin arvelee metsälakiin ja metsänhoitoyhdistyslakiin tehtävien muutosten vaikuttavan pitkällä aikavälillä metsänhoidon tasoon. Ursin ennustaa, että lakimuutokset vähentävät erityisesti met-

sänomistajille tarjottavia neuvontapalveluja. *Metsänhoitomaksuista on lähes puolet mennyt neuvontapalvelujen toteuttamiseen. Jatkossa etenkin pienten metsäpalstojen omistajille on todennäköisesti tarjolla vähemmän aktiivista neuvontaa.* (Kujala & Tiilikainen 2012, 4.)

5.8 Metsänhoitoyhdistyslaki ja metsänhoitomaksu

Metsänhoitoyhdistys on metsänomistajien yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on edistää metsänomistajien harjoittaman metsätalouden kannattavuutta sekä edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä metsien hoitoa ja käyttöä (Metsänhoitoyhdistyslaki 1 §).

Metsänhoitoyhdistyksen neljä tärkeintä muuttuvaa kohtaa ovat:

- 1. Metsänomistaja voi vapaasti valita, mihin yhdistykseen hän kuuluu.*
- 2. Metsänhoitoyhdistys rahoittaa toimintansa keräämillään jäsenmaksuilla ja liiketoiminnan tuotoilla. Pakollinen verohallinnon keräämä metsänhoitomaksu poistuu.*
- 3. Metsänhoitoyhdistykseltä poistuvat toimialuerajat.*
- 4. Metsänhoitoyhdistysten toiminnan rajoitteet poistetaan metsänomistajille tarjottavien palvelujen osalta, jolloin yhdistys voi harjoittaa jäsentensä haluamaa palvelutoimintaa.* (Kujala & Tiilikainen 2012, 4.)

Metsänhoitomaksun vuodelta 2012 maksaa se, joka on omistanut metsän vuoden 2012 alussa, päätös maksusta tulee syyskuussa 2013. Metsänhoitomaksu muodostuu perusmaksusta ja hehtaarikohtaisesta maksusta. Vuonna 2012 perusmaksu oli 22,02 euroa. Hehtaarikohtaisen maksun määrän päättää kukin metsänhoitoyhdistys. Metsänomistajalle maksu voi olla kutakin metsänhoitoyhdistystä kohti yhteensä enintään 943,50 euroa (vuonna 2012). (Kujala & Tiilikainen 2012, 4.)

6 HOITOKUNNAN ESITTÄMÄT KYSYMYKSET

Sain opinnäytetyötä tehdessäni hoitokunnan puheenjohtajalta ja metsänvartijalta muutamien asian selvitettäväksi. Osa kysymyksistä oli lakiaiheisia. Yhteismetsäosuuden arvon määrittäminen on melko suuritöinen ja hankala tehtävä, jota varten pitäisi perehtyä tarkemmin metsäalaa ja yhteismetsän tunnuslukuihin. Selvitän yhteismetsän arvon määrittämisen tapoja ja vaadittavia tekijöitä yleisellä tasolla. Kysymykset olivat:

- Miten yhteismetsäosuuden arvo määritetään?
- Miten metsän / puuston arvo määritetään?
- Saako marjastaja käyttää metsäautotietä?
- maisematyöluvan määrittely, kesto ja siitä valittaminen
- metsävähennysoikeus ja sen tulkinta
- de minimis -tuki liittyen metsävähennykseen

6.1 Yhteismetsän arvo

Metsän arvon määrittämisen tarkoituksena on metsänomaisuuden käyvän arvon eli markkina-arvon määrittäminen. Metsätaloudessa arvon määrittäminen on perinteisesti tehty metsästä puuntuotannossa pitkällä aikavälillä saatavien tuottojen ja kustannusten perusteella, eli laskemalla omaisuuden metsätaloudellinen käyttöarvo tai metsätalouden tuotto-odotus. (Ärölä 2012.)

Yhteismetsäosuuksien suuruudet voidaan määrittellä joko ennen toimitusta tai toimituksen yhteydessä. Yhteismetsäosuuksien suuruuden määrittämisessä lähtökohtana on, ettei minkään kiinteistön omistajan varallisuusasema huonone yhteismetsän perustamisen tai siihen liittymisen johdosta. (Ärölä 2012.)

6.2 Yhteismetsäosuuden arvon määrittäminen

Yhteismetsäosuus on osakkaan kiinteää omaisuutta. Osakkaalle osuuksien arvon määrittäminen on tärkeää. Osakas tarvitsee tietoa osuuden arvosta monenlaisissa tilanteissa, erityisesti osuuksia myydessään tai ostaessaan sekä liittäessään metsäaluetta yhteismetsään. (Havia 2012, 63.)

Yhteismetsäosuuden arvon määrittämiseen ei ole vakiintuneita käytäntöjä. Arvon määrittämisessä tulee ottaa huomioon ainakin yhteismetsän koko ja tilinpäätöstiedot, sekä tarvittaessa käyttää rinnan erilaisia menetelmiä luotettavan arvion saamiseksi. Eri arviointimenetelmät antavat yleensä toisistaan poikkeavia lopputuloksia. (Havia 2012, 63.)

Yhteismetsäosuuden arvo voidaan määrittää suoraan tai laskemalla se yhteismetsän arvosta. Osuuden arvo voidaan laskea yhteismetsän varallisuuden ja erityisarvojen summasta (summa-arvomenetelmä, jyvitysmenetelmä, kokonaisarvomenetelmä). Muita tapoja ovat kauppa-arvomenetelmä, tuottoarvomenetelmä tai pääomittaa nykyhetkeen aiempien vuosien tuotto. Yhteismetsäosuuden arvon voidaan määrittää myös päätöksentekoon oikeutetun (hoitokunta tai toimitsija) toimielimen näkemyksen perusteella. (Havia 2012, 63.)

Summa-arvomenetelmä sopii pienille yhteismetsille, joiden varallisuus muodostuu yksinomaan metsäomaisuudesta. Ajantasainen metsäsuunnitelma antaa hyvän pohjan arvon määrittämiselle. Tuottoarvomenetelmä sopii suuremmille yhteismetsille, joilla on erityisarvoja ja monenlaista varallisuutta. (Havia 2012, 64.)

Yhteismetsän ja yhteismetsäosuuden arvon määrittämisessä pitäisi päästä yhtenäisiin ja läpinäkyviin hinnoittelumenetelmiin. Myös arvonmäärityksen laatua pitäisi pystyä valvomaan nykyistä paremmin. Yhteismetsäosuuden arvonmääritystä kuvataan Maanmittauslaitoksen oppaassa "Yhteismetsän arvo ja yhteismetsäosuuden käypä hinta." (Havia 2012, 64.)

Määrityksessä voidaan käyttää samoja menetelmiä kuin normaalissa metsän tai kiinteistön arvioinnissa. Yhteismetsän arvo on arvio yhteismetsän arvosta tietyllä hetkellä. Arvoa määritettäessä on otettava huomioon yhteismetsän muu varallisuus, kuten irtain omaisuus, rahavarat, saatavat ja velat. Puunhintojen pysyvät heilahtelut voivat muuttaa arvoa ylös tai alas, sillä yhteismetsän pääarvo koostuu metsistä. Väliaikaisia ja pieniä heilahteluja ei kuitenkaan kannata ottaa huomioon, mutta pitempiaikainen trendi on pakko huomioida. Yhteismetsän arvo ei pysy vakiona pitkään, koska se muuttuu muun muassa alueliitosten, puuston kasvun, hakkuiden, muun varallisuuden muutosten ja markkinatilanteen vaihteluiden mukaan. (Lääperi 2013.)

Hoitokunnan tai toimitsijan on pohdittava, millä periaattein se haluaa yhteismetsän arvon määritettäväksi. Yhteismetsäosuuden arvon määrittämiseksi on yleisimmin käytössä joko tuotto-arvoon tai summa-arvoon pohjautuva menetelmä. Liittämistoimituksessa maanmittausinsinööri pyrkii siihen, että liittäminen tapahtuu oikeudenmukaisesti, mutta se on vaikeaa, jos yhteismetsän arvo ei ole tiedossa. (Lääperi 2013.) Loppujen lopuksi arvo ratkaistaan kiinteistötoimituksessa. Kiinteistötoimituksessa maanmittauslaitoksen virkamiehillä on ratkaisupakko (Kokkonen 2010).

Yleistäen voidaan todeta, että mitä yksinkertaisempi arvon määritysmenetelmä, sitä paremmin se ymmärretään ja sitä helpompaa on esimerkiksi tilojen liittäminen yhteismetsään. Tärkeintä on, että samaa menetelmää käytetään niin liitettävän tilan kuin yhteismetsänkin kohdalla. Mitä yksinkertaisemmaksi menetelmä tehdään, sitä karkeammaksi arvio tulee. Yksinkertainenkin arvio on kuitenkin parempi kuin ei mitään, ja usein se on jopa parempi kuin monimutkaiseen menetelmään pohjautuva arvio. (Lääperi 2013.)

Yhteismetsän arvon määrittämiseen tarvitaan metsäsuunnitelma ja ajantasainen tieto metsistä, toimintakertomus, toimintasuunnitelma ja talousarvio. Näiden avulla saadaan kaikki tarpeellinen tieto selville. (Lääperi 2013.) Yksinkertaisin tapa on määrittää yhteismetsän alueen, puuston ja muiden omaisuusosien kokonaisarvo ja laskea yksikköhinta yhteismetsäosuudelle tätä kautta (Ärölä 2013).

6.3 Metsän arvon määrittäminen

Metsän arvon määrittämisen tavoitteena on selvittää metsätilan käypä- eli markkina-arvo. *Markkina-arvo on hinta, johon myyjä ja ostaja päätyisivät tehdessään harkitusti ja asiantuntevasti kauppaa. Metsän arvonmäärittämisessä maastokäynti kohteeseen on välttämätöntä.* (Metsäntutkimuslaitos 2011a.)

Metsän arvon määrittäminen voidaan tehdä usealla eri tavalla. Tavanomaiset menetelmät ovat summa-arvo-, tuottoarvo-, kauppaa-arvo-, hakkuumahto- ja kustannusarvomenetelmät. Näistä summa-arvomenetelmä ja kauppaa-arvomenetelmä ovat käytetyimmät. (Metsäntutkimuslaitos 2011a.)

6.3.1 Summa-arvomenetelmä

Metsän arvoa määritetään edelleen yleisimmin summa-arvomenetelmällä. Maan ja puuston arvot määritetään erikseen metsikkökuvioittain ja saadut osien arvot lasketaan yhteen. Arvot lasketaan erikseen maapohjalle, taimikoille, kasvatettavalle puustolle ja uudistuskypsälle puustolle. Uudistuskypsälle puustolle lasketaan kantohinta-arvo, mutta muulle puustolle huomioidaan myös tulevia tuottoja niin sanottuna odotusarvona. Summa-arvoon tehdään harkinnanvarainen kokonaisarvon korjaus. Sillä pyritään ottamaan huomioon metsälön hallintokuluja, kuten metsävero, metsävakuutus ja metsänhoitomaksu. Korjauksella huomioidaan metsän hoidollinen tila, sekä muut mahdolliset erityisarvot. (Metsäntutkimuslaitos 2011a.)

Ilman korjausta menetelmä johtaa yleensä aina selvästi markkinahintoja korkeampiin arvoihin. Kokonaisarvon korjaus on menetelmän suurin yksittäinen heikkous, koska sen suuruuden määrittäminen on pitkälti arvioijan ammattitaidosta ja harkinnasta riippuvainen. Summa-arvon voi laskea tietokoneohjelmilla ja myös käsin taulukoiden avulla, kun tilasta on olemassa luotettavat maapohjaa ja puustoa kuvaavat kuviokoh-
taiset tiedot. (Metsäverkko 2002.)

6.3.2 Tuottoarvomenetelmä

Tuottoarvomenetelmässä metsämaan ja puuston arvo määritetään yhtenä kokonaisuutena. Laskelma perustuu kaikkien tulevaisuudessa odotettavien tulojen ja menojen nykyarvojen erotukseen. Menetelmän käyttö edellyttää tietoa tulevista kestävästä hakkuumahdollisuuksista ja tarpeellisista hoitotoista. Laskentajakson on oltava riittävän pitkä (esimerkiksi 10–30 vuotta) riippuen metsälön kehitysluokkarakenteesta laskentahetkellä. Tässä menetelmässä tarvitaan etenkin ajan tasalla olevaa metsäsuunnitelmaa. Menetelmää sovelletaan etenkin yhteismetsien arvonmäärityksessä. (Metsäverkko 2002.)

6.3.3 Kauppa-arvomenetelmä

Kauppa-arvomenetelmässä metsätilalle määritetään arvo paikkakunnalla tai alueella aikaisemmin tehtyjen vertailukelpoisten metsäkiinteistökauppojen perusteella. Mene-

telmän tarkoitus on selvittää kohteesta paikkakunnalla maksettava markkinahinta. Tietoa markkinahinnoista saa maanmittauslaitoksen kiinteistöjen kauppahintarekisteristä. (Metsäverkko 2002.)

Kauppa-arvon luotettavan määrittämisen kannalta menetelmän keskeisiä ongelmia on, että paikkakunnalla tulisi olla tehty riittävä määrä vertailukelpoisia kauppoja. Näin ei aina ole. Ongelma on myös, ettei kauppahintarekisteristä saa tarpeellisia tietoja kohteen maapohjasta ja puustosta. Lisäksi menetelmä on työläs ja vaatii paljon taustatyötä. (Metsäverkko 2002.)

6.3.4 Hakkuumahtomenetelmä

Hakkuumahdoksi kutsutaan sitä puumäärää ja puumäärän arvoa, joka metsäalueelta on hakattavissa lähitulevaisuudessa, yleensä alle viiden vuoden kuluessa. *Hakkuumahtomenetelmässä arvioidaan lain sallima suurin mahdollinen hakkuumäärä ja siitä seuraavat metsänhoitotyöt, joista aiheutuvista tuotoista ja kuluista lasketaan nettoarvo. Menetelmällä voidaan arvioida tulorahoituksen riittävyttä metsätilakaupassa.* (Metsäntutkimuslaitos 2011a.)

6.3.5 Kustannusarvomenetelmä

Kustannusarvomenetelmä soveltuu valmistuskustannuksia edellyttävien kohteiden arviointiin. Siinä lasketaan arviointiajankohtaan mennessä aiheutuneita metsän perustamis- ja hoitokustannuksia. Kustannusarvomenetelmää sovelletaan lähinnä taimikoiden arvon määrittämiseen. (Metsäntutkimuslaitos 2011a.)

6.3.6 Kokonaisarvomenetelmä

Kokonaisarvomenetelmää käytetään metsätilaa liitettäessä yhteismetsään. Kiinteistömuodostamislaki antaa osuuksien määrittämiseksi kaksi eri tapaa: jyvitysarvo- ja kokonaisarvomenetelmän. Käytännössä osuuksien määrittäminen tapahtuu nykyään lähes yksinomaan kokonaisarvoperiaatteella. *Kokonaisarvomenettelyssä kiinteistön kokonaisarvo määräytyy pinta-alan, maapohjan laadun, puuston ja erityisarvojen (esimerkiksi rakennusoikeuksien ja soranottoalueiden) summana. Menetelmällä kunkin osakaskiinteistön yhteismetsäosuuden suuruus määräytyy sen yhteismetsään luo-*

vuttamien tilusten (rajoista riippumaton maa- tai vesialue) kokonaisarvon perusteella. Arvo vastaa käytännössä alueen käypää myyntihintaa. (Maanmittauslaitos 2013b.)

Tämä menettely on helppo pienille yhteismetsille, joilla yhteismetsän arvo muodostuu metsän arvosta. Laajoille yhteismetsille se on suuritöinen, jos metsäalaa on runsaasti ja mukana on muutakin omaisuutta kuin metsäalueita. (Ärölä 2012.)

6.3.7 Jyvitysarvomenetelmä

Jyvitysarvomenetelmässä liitettävä alue ja yhteismetsän alue jyvitetään kuvioittain maan kestävän tuottokyvyn ja paikkakunnalla kyseistä metsätyyppiä vastaavan keskimääräisen puuston perusteella (Ärölä 2012). Kunkin kiinteistön yhteismetsäosuus määritetään sen luovuttamien tilusten yhteenlasketun jyvitysarvon perusteella. Todellisen puuston poiketessa keskimääräisestä tasoitetaan rahalla mahdolliset erot. Myös muut kuin metsätaloudelliset arvot korvataan rahalla. Osuuksien suuruudet voidaan myös määrittellä muilla periaatteilla ja osakkaat voivat myös sopia suoraan käytettävät osuusluvut, mikäli sopimus ei loukkaa kenenkään oikeutta. (Maanmittauslaitos 2013b.) Menetelmä on kallis ja monimutkainen eikä sitä sen vuoksi juurikaan käytetä (Ärölä 2012).

6.3.8 Metsätilan muut arvotekijät

Metsässä saattaa olla erityiskäyttöön perustuvia arvoja. Näin sanoo metsälaki:

Hakkuu erityiskohteissa. Jos hakkuunkohteella on metsän monimuotoisuuden säilyttämisen, maiseman tai metsän monikäytön kannalta erityistä merkitystä, hakkuu voidaan tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla (Metsälaki 6 §).

Metsänkäyttöilmoituksessa selvitetään kohteen erityisluonne ja hakkuun tarkoitus. Hakkuutapa määräytyy kohteen erityispiirteiden ja metsänomistajan tavoitteiden mukaan. Kohteella on oltava erityistä merkitystä, esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden kannalta:

- erikoisten kasvi- ja eliölajien esiintymispaikka
- maisemallisesti - asutuksen välitön läheisyys

- harjut tai muut korkeat paikat
- vesistöjen rantametsät, lähteet
- ulkoilu- ja virkistyskäyttö
- marjastus
- riistan liikkuminen alueella
- alueen erityinen talouskäyttö, kuten jäkälän keruu
- alueen poikkeava kulttuurihistoria
- alueen puuston suoja tuulta, melua tai muuta vastaavaa vaikutusta vastaan (Maa- ja metsätalousministeriö 2013b.)

Muiden kuin puutaloudellisten käyttöarvojen merkitys on lisääntynyt. Metsätilaan voi liittyä muuta varallisuutta, jolla on vaikutusta sen arvoon. Tyypillisiä ovat tilaan kuuluvat rakennukset, rakennuspaikat, pellot tai rannat. Rakennusten kunto ja käyttömahdollisuudet vaikuttavat niiden hinnoitteluun. Kaavoitustilanne, rakentamisoikeudet, tieyhteydet ja tilan sijainti suhteessa asutuskeskuksiin ovat paitsi tilan myös rantojen arvon kannalta olennaisia seikkoja. Tilalla saattaa olla myös hyödynnettäviä maa-ainesvarantoja. (Metsäntutkimuslaitos 2011b.)

Metsätilan arvon ja sen hakkuumahdollisuuksien määrittämistä helpottavat metsätaloussuunnitelma tai asiantuntijan suorittama tila-arviointi. Metsästä tuleviin tuottoihin vaikuttavat pääasiallisesti hakkuiden ajoittuminen, hakkuumäärät, puuston järeys, eri puutavaralajien jakautuminen, puukaupallinen markkinatilanne sekä puunhinnat. Ympärivuotisesti ajettavien teiden läheisyys helpottaa metsätalouden harjoittamista ja vaikuttaa näin ollen puunkorjuuhintaan alentavasti. Metsänhoidolliset kulut, palvelujen ostot, verot ja hallinto aiheuttavat puolestaan kustannuksia. (Metsäntutkimuslaitos 2011a.)

6.4 Jokamiehen oikeudet - saako marjastaja käyttää metsäautotietä

Maanomistajalla on oikeus kieltää moottoriajoneuvolla liikkuminen metsäautotiellä. Marjastaja ei saa liikkua yksityisellä metsäautotiellä moottoriajoneuvolla (Metsähallitus 2013). Ammattimainen marjankeruu on sallittua, mutta silloin metsäautoteillä saa liikkua vain ilman moottorikäyttöistä ajoneuvoa. Maanomistaja voi periä tien-

käyttömaksun ja asettaa puomin tielle (Vertanen 2013). Sen sijaan liikkumista kävelen, ratsain tai hiihtäen ei voida kieltää (Metsähallitus 2013).

Mikäli kunta on osallistunut metsäautotien rakentamiseen, ei metsäautotiellä liikkumista saa rajoittaa edes moottoriajoneuvolla. Silloin tie on vapaasti kaikkien käytössä. Jos kunta on osallistunut tien hoitokustannuksiin, ei liikkumista saa rajoittaa kyseisen vuoden osalta. (Koskela 2013.)

6.5 Maisematyöluvan määrittely, kesto ja siitä valittaminen

Maisematyöluva tarvitaan puiden kaatamiseen, maisemaa muuttavaan maanrakennustyöhön tai muuhun edelliseen verrattavaan toimenpiteeseen (MTK 2012a).

Maisematyöluvan varaista aluetta ovat asemakaava- ja ranta-asemakaava-alueet. Ranta-asemakaava-alueella tarvitaan maisematyölupaa vain niille alueille, joita se koskee. Ranta- tai asemakaava-alueella puun kaatoluvat ovat aina luvanvaraista. Puun kaataminen on myös luvanvaraista yleiskaava-alueella, jos yleiskaavassa näin määrätään. Maisematyöluva ulottuu koko kaava-alueelle ranta-alueella. Kaava-alueen laajuudesta riippuu, kuinka kauas järven tai lammen rannasta maisematyöluva ulottuu. (Värri 2012.)

Jaalan yhteismetsän alueen metsästä on 630 hehtaaria ranta-asemakaava-aluetta, jossa tarvitaan metsänkäyttöilmoitus ja maisematyöluva metsänhoitotoimenpiteisiin (Vertanen 2013). Yhteismetsällä on paljon omaa rantaa muutamien järvien ja lampien ympärillä, etenkin Jaalassa Musta-Ruhmas-järven ympäristössä.

Kouvolan kaupungin viherpäällikkö Sakari Värri (2012) toteaa: jokainen kunta määrittelee itse maisematyöluvan keston. Kouvolan kaupungin alueella maisematyöluva on voimassa kolme vuotta. Kolmen vuoden määräajan mennessä umpeen on haettava uudelleen maisematyölupaa kyseessä olevalle alueelle.

Maisematyöluvasta voi tehdä valituksen kuka tahansa kuntalainen. Valitukset käsittelee kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunnan tekemästä päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen. Mikäli valitus katsotaan aiheelliseksi, se käsitellään

hallinto-oikeudessa. Jos valitus todetaan aiheettomaksi, jää asian käsittely siihen. (Värri 2012.)

6.6 Metsävähennysoikeus ja sen tulkinta

Metsätalouden pääomatulojen verotuksessa sovellettavasta metsävähennyksestä on säädetty tuloverolain 55 §:ssä. Metsävähennystä sovelletaan vain uuden tuloverolain voimaantulon 1.1.1993 jälkeen vastikkeellisella saannolla hankittuihin metsiin. Luonnollisella henkilöllä, kuolinpesällä ja näiden muodostamalla verotusyhtymällä on oikeus tehdä metsävähennys maatilana pidettävältä kiinteistöltä saamastaan metsätalouden pääomatulosta.

Metsävähennyksen määrä on enintään 60 prosenttia verovelvollisen metsävähennykseen oikeuttavasta metsästä verovuonna saaman veronalaisen metsätalouden pääomatulon määrästä. Verovelvollisen verovuonna ja aikaisempina verovuosina tekemien metsävähennysten yhteismäärä vähennettynä määrällä, joka 46 §:n 8 momentin nojalla on lisätty metsän veronalaiseen luovutusvoittoon, ei saa ylittää 60 prosenttia verovelvollisen verovuoden lopussa omistamien metsävähennykseen oikeuttavien metsien yhteenlaskettujen hankintamenojen määrästä. (Tuloverolaki 55 §.)

Metsävähennykseen on mahdollista hakea EU:lla valtioneuvoston päätöksellä liittyvää de minimis (vähämerkityksinen julkinen tuki) -asetuksen mukaista tukea. Yritykselle on mahdollista hakea tukea enintään 200 000 euroa kolmen kalenterivuoden aikana. Summassa tulee huomioida kaikkien eri viranomaisten yhteensä de minimis -tukena kyseisenä ajanjaksona myöntämä rahoitus. Tukea voi hakea mihin tahansa yrityksen kustannuksiin. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013.)

Metsätilan ostaja saa käyttää metsävähennystä 60 % tilan ostohinnasta. Jos esimerkiksi tilan ostohinta on 100 000 €, saa tilalta myydä puuta verottomasti 60 000 €. Verohyöty on $28\% \times 60\,000\text{ €}$ eli 16 800 €.

Miten metsävähennys tulkitaan: A) perinnönjaossa B) lahjoituksessa C) jos tila vaihdetaan yhteismetsäosuuksiin?

Vastaukset:

A ja B) Verohallinnon mukaan metsävähennykseen oikeuttavana vastikkeellisena saantona pidetään myös lahjanluonteista kauppaa. Metsävähennysoikeutta muodostuu tällöin metsän osuudesta vastikkeeksi katsotusta kiinteistön kauppahinnasta. Lisäksi myyjällä mahdollisesti käyttämättä jääneestä metsävähennysoikeudesta siirtyy luovutuksen saajalle osa, joka vastaa lahjan suhteellista osuutta luovutuksen kohteena olevan metsän käyvästä arvosta. (Verohallinto 2012.)

Vastikkeeton saanto ei tuota oikeutta tehdä metsävähennystä. Lahja- tai perintöverotusarvo ei voi olla metsävähennyksen perusteena, ei myöskään maksettu lahja- tai perintövero. (Verohallinto 2012.)

C) *Jos kiinteistön omistusoikeus siirtyy edelleen vastikkeettomalla saannolla, verovelvollisella on sama oikeus metsävähennyksen tekemiseen kuin edellisellä omistajalla olisi ollut. Jos vastikkeettomalla saannolla siirtyy osa luovuttajan omistamista kiinteistöistä, siirtyvän metsävähennysoikeuden määrä vastaa saannon kohteena olevan metsän hankintamenon suhteellista osuutta luovuttajan metsävähennyksen perusteena olevien hankintamenojen kokonaismäärästä (TVL 55.3 §).* (Verohallinto 2012.)

Poikkeuksena pääsääntöön, jonka mukaan käyttämätön metsävähennysoikeus siirtyy metsän uudelle omistajalle vain vastikkeettomissa saannoissa, on tilanne, jossa metsävähennysmetsä liittyy perustettavaan tai jo olemassa olevaan yhteismetsään. Verohallinnon mukaan metsävähennysoikeus siirtyy tällöin yhteismetsän käyttöön, vaikka kyseessä ei varsinainen saanto olekaan (KHO 2006/2634). (Verohallinto 2012.)

7 KYSELYTUTKIMUS

Tärkeä osa opinnäytetyötäni oli kaikille Jaalan yhteismetsän osakkaille kohdistettu kyselytutkimus (liite 4). Tutkimukseen valitut kysymykset päätettiin yhdessä hoitokunnan kanssa. Kysymyksillä pyrittiin selvittämään muun muassa osakaskunnan mielipiteitä Jaalan yhteismetsästä yleisesti: mitä mieltä osakkaat ovat metsänhoidosta, hoitokunnan toiminnasta, rantatonteista, puukaupoista, onko nykyinen suunta heidän

mielestään oikea ja mihin asioihin he haluavat tulevaisuudessa kiinnitettävän huomiota.

7.1 Taustatietoa kyselytutkimuksesta

Sain idean opinnäytetyöstä Jaalan yhteismetsän osakaskunnan vuosikokouksessa kesäkuussa 2012. Kokouksen jälkeen keskustelin puheenjohtajan ja metsänvartijan kanssa, ja he olivat heti kiinnostuneita opinnäytetyön ja siihen liittyvän kyselytutkimuksen tekemisestä Jaalan yhteismetsälle.

Mietimme yhdessä hoitokunnan kanssa syksyllä 2012, mitä kaikkea haluamme kysyä muilta osakkailta. Ehdotusten pohjalta tein viisisivuisen kyselylomakkeen (liite 4). Olin ollut noin 10 vuotta mukana yhteismetsän osakaskunnan kokouksissa, joten itselläni oli jo valmiiksi paljon kysymyksiä mielessä, mitä voisimme kysyä muilta osakkailta. Kysymyksiä tuli kaikkiaan 24. Yhteismetsän osakaskunta on melko iäkästä, joten kysely tehtiin perinteisesti postitse lähetettävänä paperiversiona. Kysely toteutettiin anonyymisti.

Kyselylomakkeet postitettiin lokakuussa 2012. Samassa kuussa lähetimme kutsun yhteismetsän syyskokoukseen, joka oli Elimäen Alppiruusussa 27.11.2012. Kyselylomakkeiden palautukselle annoimme aikaa kolme viikkoa, postitse suoraan kotiini vastauskuussa 30.11.2012 mennessä. Toinen vaihtoehto oli kyselylomakkeen palauttaminen minulle syyskokouksen yhteydessä. Lähes kaikki kyselyyn vastanneet palauttivat kyselylomakkeen postitse marraskuun aikana. Muutama osakas antoi vastauksensa syyskokouksessa.

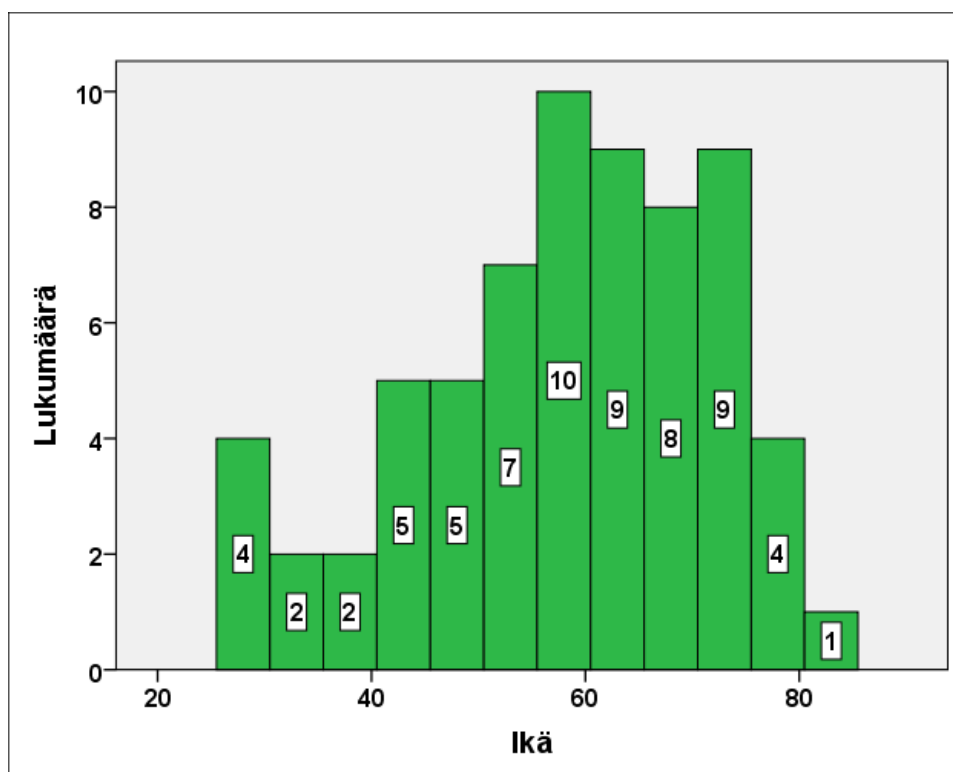
7.2 Kyselytutkimuksen tulokset ja niiden analysointi

Kyselytutkimus lähetettiin kaikille 125:lle yhteismetsän osakkaalle. Yhteismetsän osakkaana vastasin myös itse kyselyyni. Esittelin kyselytutkimuksen tulokset osakaskunnalle vuosikokouksessa kesäkuussa 2013 yhteismetsän parakilla. Muutamat osakkaat olivat toivoneet kokouspäivän siirtämistä arkaamusta viikonlopulle. Hoitokunta kuunteli toivomuksia, ja piti tänä vuonna kesäkokouksen lauantaina 15.6.2013 klo 10.

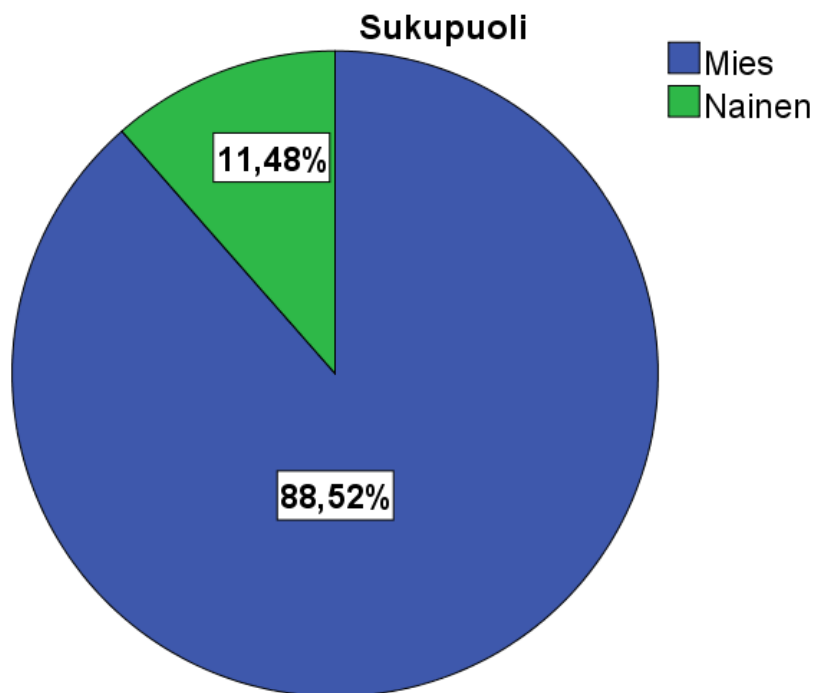
Kyselyyni tuli vastauksia kaikkiaan 67 kappaletta, noin 54 % osakkaista palautti vastauksensa. Tätä tulosta voidaan pitää hyvänä, etenkin kun en luvannut mitään palkintoa kyselyyn vastaamisesta. Vastaukset edustavat yli puolta osakkaista, joten hoitokunta saa kyselyn kautta osakkaiden enemmistön mielipiteen.

Taustamuuttujat

Kuva 1. Vastanneiden ikäjakauma (n=66)

Kuten oheisesta kuvasta 1 voimme huomata, yhteismetsän osakaskunta on melko iäkäs, keskimäärin n. 58-vuotiaita. Nuorin vastaaja oli 28-vuotias, vanhin 83-vuotias. Lukumäärällisesti eniten vastaajia sijoittui ikävuosien 50 ja 75 välille, kaikkiaan 43 vastaajaa. Suomalaisten metsänomistajien keski-ikä on valtakunnallisesti n. 60 vuotta. Näin on myös Jaalan yhteismetsässä.

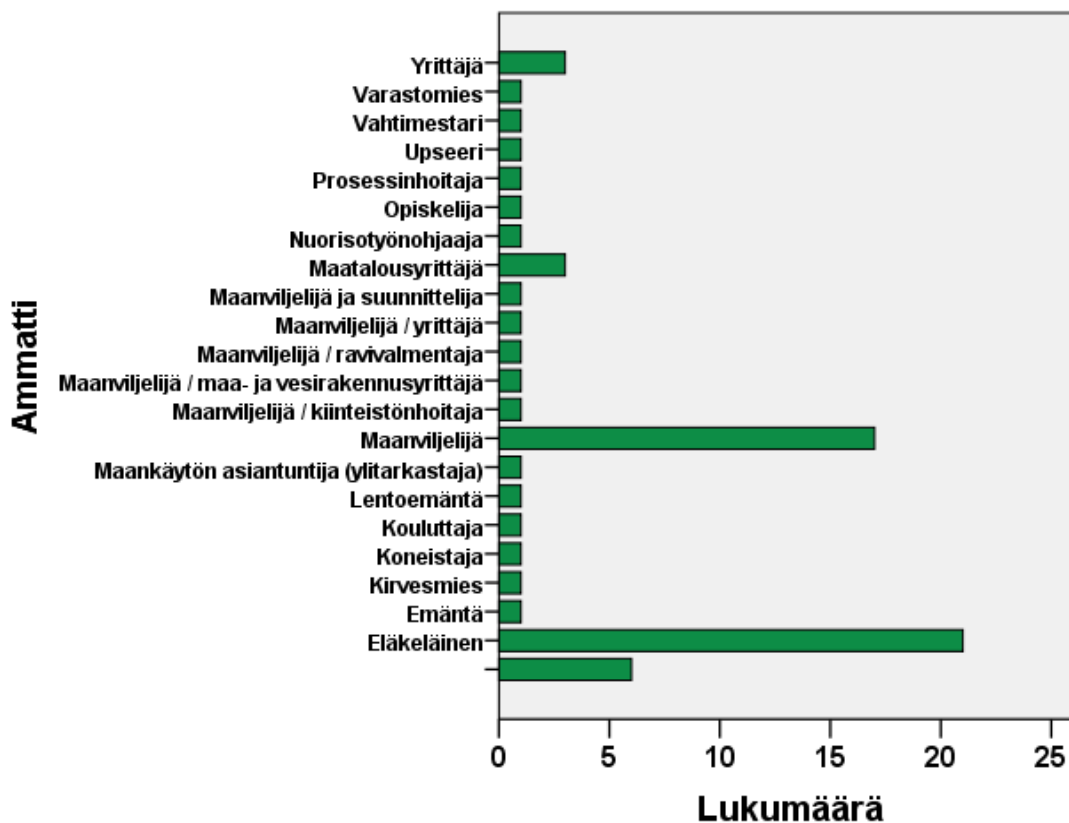

Kuva 2. Vastanneiden sukupuolijakauma (n=61)

Kuvasta 2 nähdään, että metsän omistaminen on hyvin miesvaltaista. Kyselyyn vastanneista miehiä oli 54, naisia seitsemän ja kuusi jätti vastaamatta. Miehiä oli lähes 90 prosenttia vastauksen antaneista.

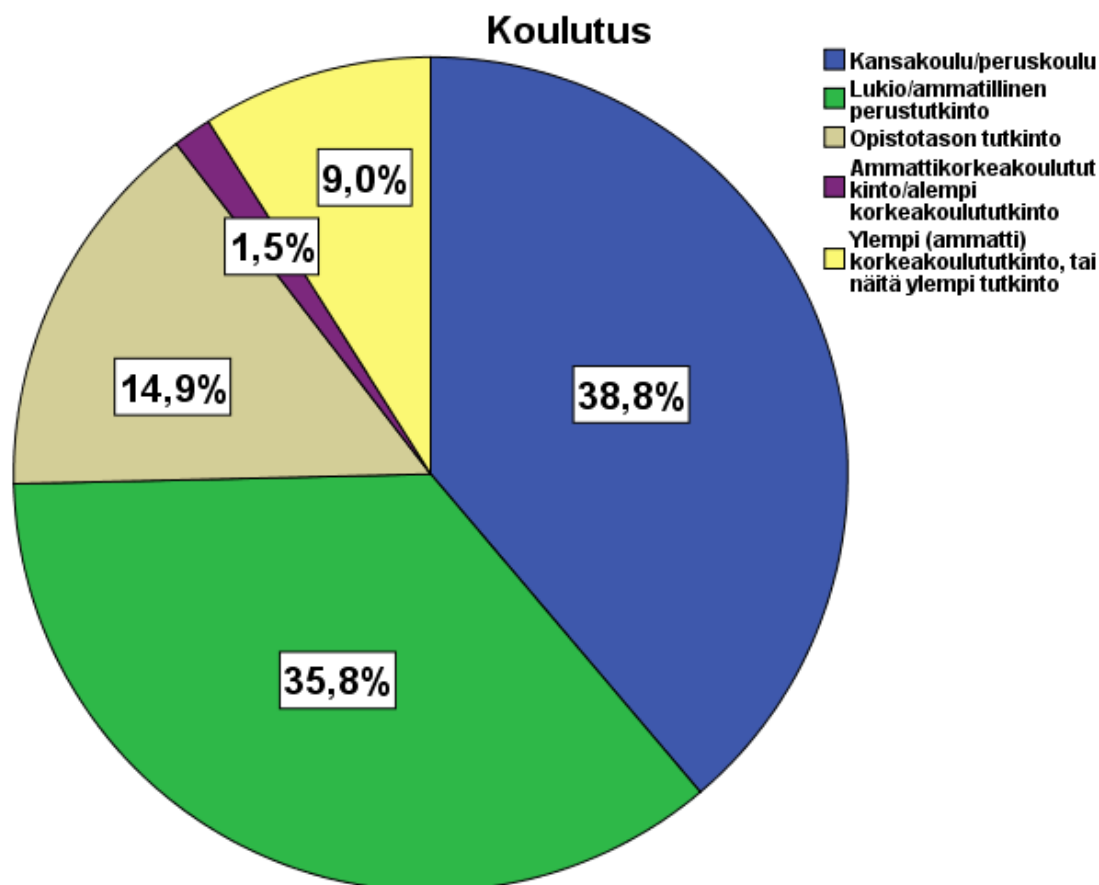
Jaalan yhteismetsässä on mukana myös yhtymiä. Näitä oli vastauksen antaneista seitsemän. Myös kuolinpesiä oli seitsemän mukana kyselyssä.

Verohallinto toteaa seuraavaa metsäyhtymän muodostumisesta: *metsäyhtymä muodostuu, jos metsä on yhteisomistuksessa. Metsäyhtymä syntyy, kun vähintään kaksi henkilöä yhdessä omistaa metsää. Metsäyhtymä muodostuu esimerkiksi silloin, kun sisarukset omistavat yhdessä metsää. Verohallinto muodostaa tällaisesta metsäkiinteistön omistuksesta metsäyhtymän. Puolisoiden yhdessä harjoittamasta metsätaloudesta ei muodosteta metsäyhtymää, mutta saatu tulo verotetaan samalla tavoin kuin yhtymän tulo.* (Verohallinto 2013.)

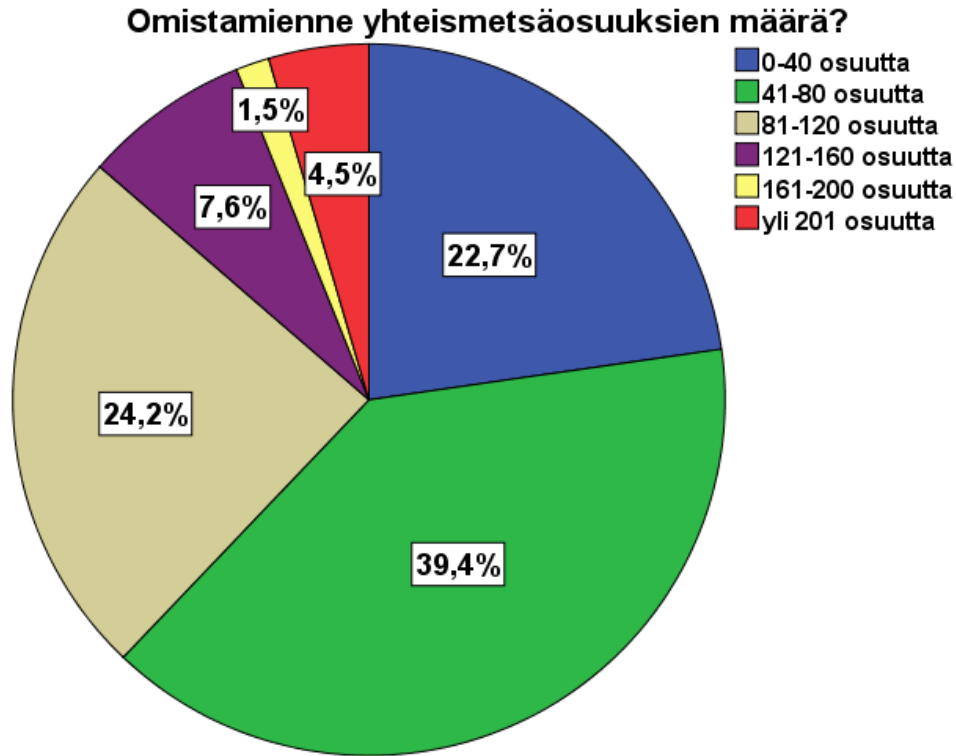
Kuva 3. Vastanneiden ammatit (n=61)

Etukäteen oli tiedossa, että suuri osa yhteismetsän osakkaista on maanviljelijöitä tai eläkkeellä olevia maanviljelijöitä. Tämän kysely vahvisti, maanviljelijöitä oli 22, eläkeläisiä 21 vastaajista. Eri alojen yrittäjiä oli muutamia. Yksittäisten ammattivastauksen kirjo oli laaja, löytyi muun muassa upseeri, nuorisotyönohjaaja, prosessinhoitaja, lentoemäntä, koneistaja, kirvesmies ja opiskelija. Kuvan alin tyhjä palkki kertoo tyhjien vastauksien määrän, 6 (kuva 3).

Kuva 4. Koulutus (n=67)

Kuvasta neljä voidaan nähdä, että enemmän kuin ammattikoulun tai lukion käyneitä oli noin neljäsosa vastaajista. Suurin yksittäinen ryhmä oli kansakoulun tai peruskoulun käyneet, 26 vastaajaa (n. 39 %). Lähes yhtä suuri ryhmä oli lukion tai ammatillisen perustutkinnon suorittaneet, 24 vastaajaa (n. 36 %). Opistotason tutkinto oli 10 vastaajalla (n. 15 %) ja ammattikorkeakoulututkinto yhdellä (1,5 %). Vähintään masteritason tutkinto löytyi kuudelta vastaajalta (9 %). Osakaskunta on melko iäkästä ja pääasiassa maanviljelijäperheistä. Se selittää monilla vähäisen koulunkäynnin.

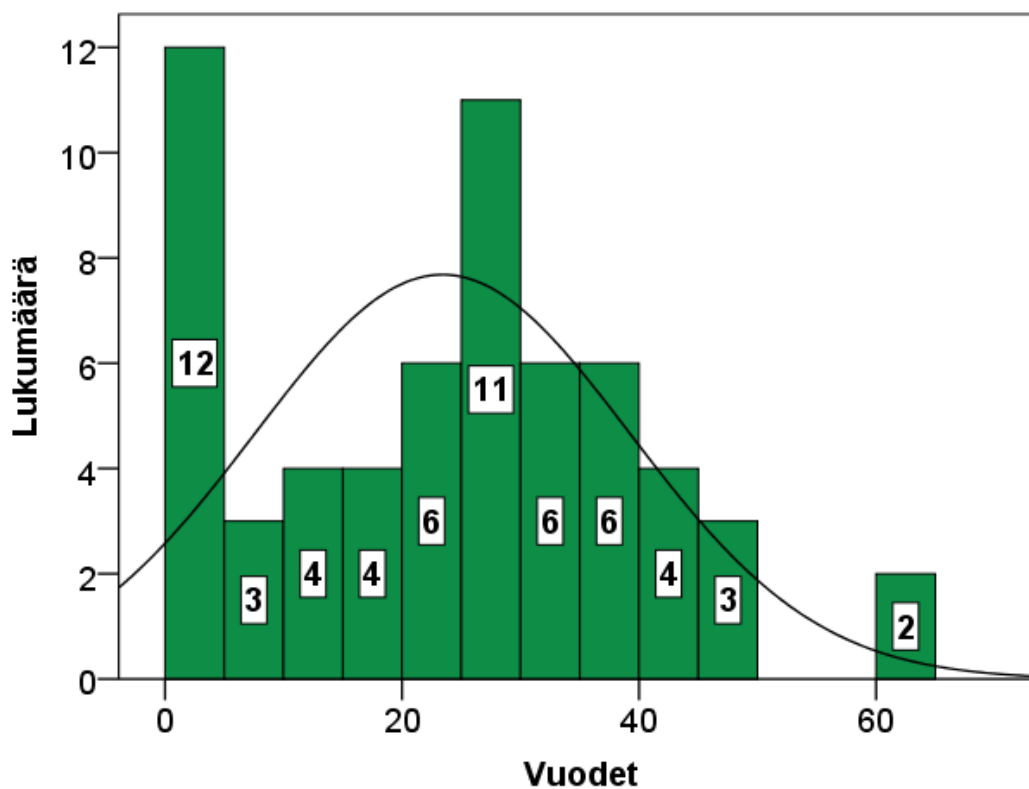

Kuva 5. Yhteismetsäosuuksien jakautuminen (n=66)

Kuva 5 osoittaa miten Jaalan yhteismetsän osakkaiden osuusmäärät jakautuvat. Taulukko 1 kertoo myös vastanneiden lukumäärien sijoittumisen suhteessa eri osuusmääriin. Tämän kysymyksen olisi voinut kysyä myös suoraan antamatta eri vastausvaihtoehtoja, mutta se olisi paljastanut helpommin vastaajan henkilöllisyyden. Etenkin kaikkein pienimpien ja suurimpien osuusmäärien omistajien henkilöllisyys olisi paljastunut tarkkaa osuusmäärää kysyttäessä. Yhteismetsäosuuksien määrät vaihtelevat osakkailla 4:stä 298:aan. Jaalan yhteismetsän osuuksia on kaikkiaan 8 391.

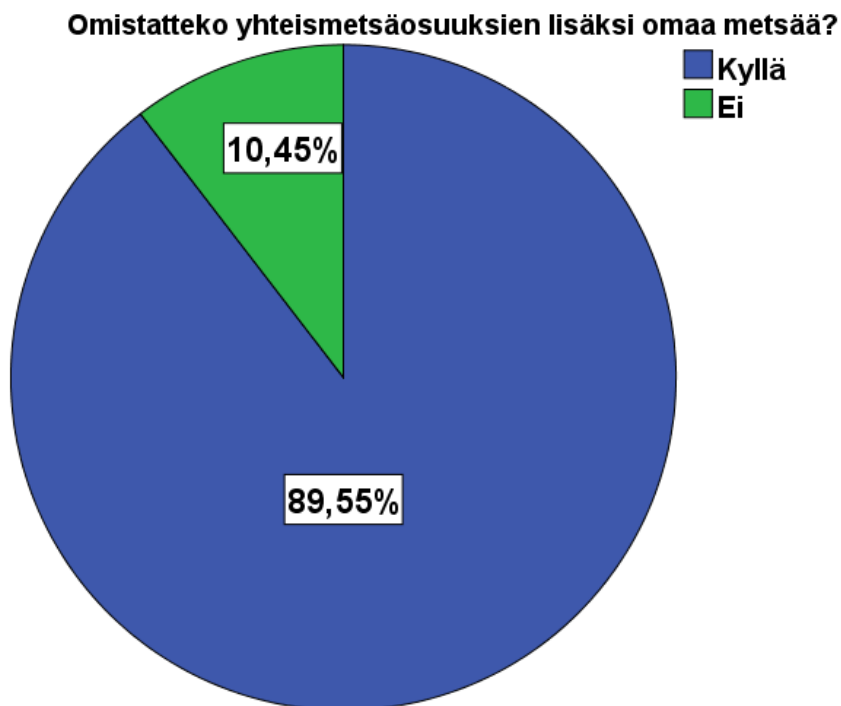
Taulukko 1. Osuusmäärien jakautuminen

Osuuksia	Lukumäärä	%
≤ 40	15	22,7
41-80	26	39,4
81-120	16	24,2
121-160	5	7,6
161-200	1	1,5
≥ 201	3	4,5

Kuva 6. Kuinka kauan Jaalan yhteismetsän osakkaana (n=61)

Kuva kuusi kertoo, että yhteismetsän osakkuus on pitkäaikaista toimintaa, monilla koko eliniän kestävää. Vastanneiden keskiarvo osakkaana oli noin 23 vuotta. Alle viisi vuotta osakkaana olleita oli 12 henkilöä. Suurin osa vastanneista oli ollut osakkaana 20 - 40 vuotta. Muutama vastaaja ilmoitti olevansa alkuperäisosakas tai olleensa osakkaana alusta lähtien.

Kuva 7. Omistatteko yhteismetsäosuuksien lisäksi omaa metsää (n=67)

Lähes 90 prosenttia (60 henkilöä) vastaajista ilmoitti omistavansa myös oman erillisen metsätilan tai tiloja (kuva 7). Luku on yllättävän suuri. Tosin suurin osa osakkaista on edelleen maanviljelijöitä tai eläkkeellä olevia maanviljelijöitä. Metsän omistaminen on heille hyvin tyypillistä. Seitsemällä vastaajalla (n. 10 %) metsän omistus rajoittuu vain yhteismetsäosuuksiin.

Taulukko 2. Olisitteko kiinnostunut verovapaasti vaihtamaan oman metsätilanne Jaalan yhteismetsäosuuksiin?

		Kyllä, voisin vaihtaa oman metsätilani yhteismetsäosuuksiin.		Yhteensä
		Kyllä	Ei	
Omistatteko yhteismetsäosuuksien lisäksi omaa metsää?	Kyllä	3	57	60
	Ei	0	7	7
Yhteensä		3 (4,5 %)	64 (95,5 %)	67 (100 %)

Taulukossa 2 on tehty ristiintaulukointi kahden kysymyksen (7 ja 19 a, katso liite 4) välillä. Ristiintaulukoinnilla selviää, että 60:stä oman metsätilan omistajasta kolme vastaajaa oli kiinnostunut vaihtamaan oman metsätilan tai tilat yhteismetsäosuuksiin. Vaihtamalla (luovuttamalla) oman metsätilan yhteismetsälle saa tilalle hoitokunnan tekemän arvion mukaisen määrän yhteismetsäosuuksia.

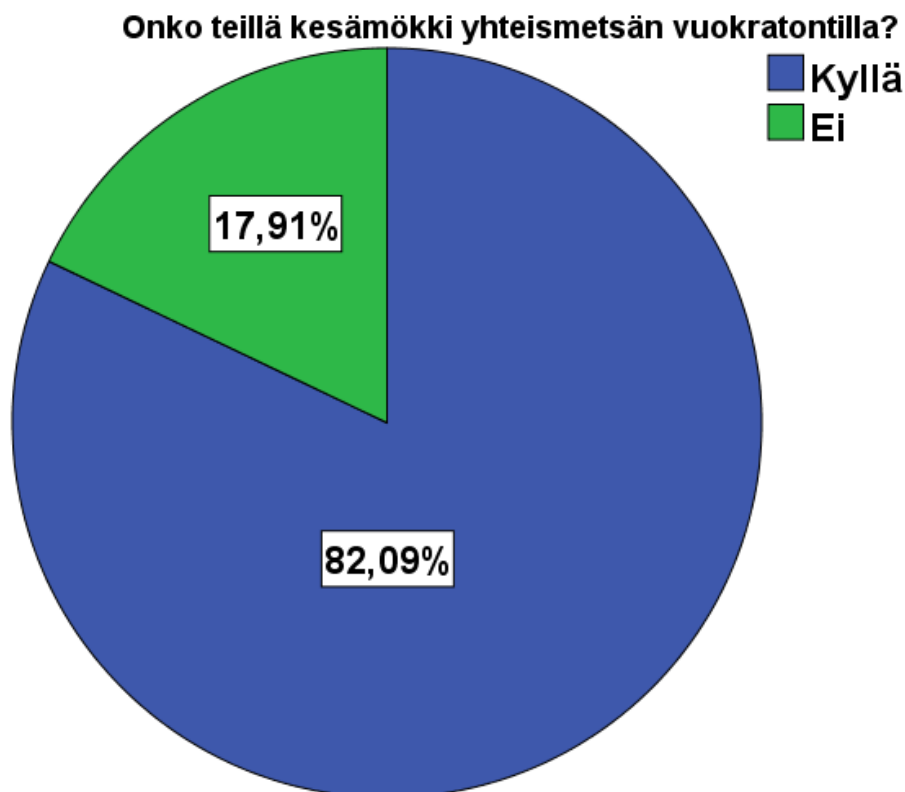
Taulukko 3. Olisitko kiinnostunut kuulemaan lisää oman metsätilan vaihtamisesta Jaalan yhteismetsäosuuksiin?

		Olen kiinnostunut kuulemaan lisää oman metsätilan vaihtamisesta yhteismetsäosuuksiin.		Yhteensä
		Kyllä	Ei	
Omistatteko yhteismetsäosuuksien lisäksi omaa metsää?	Kyllä	9	51	60
	Ei	1	6	7
Yhteensä		10 (15 %)	57 (85 %)	67 (100%)

Taulukossa 3 on tehty ristiintaulukointi kysymysten 7 ja 19 b:n välillä. Taulukosta selviää, että 60:stä omaa metsää omistavista oli yhdeksän vastaajaa kiinnostunut kuulemaan lisää aiheesta "oman metsätilan vaihtaminen yhteismetsäosuuksiin". Yksi vastaaja, joka ei omista omaa metsätilaa, oli myös kiinnostunut kuulemaan lisää aiheesta.

Näistä kysymyksistä ja ristiintaulukoinneista on yhteismetsän hoitokunnalle hyötyä, koska 13 vastaajaa kaikkiaan on kiinnostunut vaihtamaan oman metsätilan yhteismetsäosuuksiin. Näin ollen Jaalan yhteismetsän alue voisi kasvaa lisää näillä metsätilahankinnoilla, mikäli molempia osapuolia tyydyttävä vaihtosuhde saadaan neuvoteltua.

Kuva 8. Onko kesämökki yhteismetsän vuokratontilla (n=67)

Kuva 8 edustaa vastauksia, kun kysyttiin kuinka monella vastaajalla on kesämökki yhteismetsän alueella olevalla rantatontilla. Kaikkiaan Jaalan yhteismetsän alueella osakkaiden vuokrattavana olevia rantatontteja on 87. Vastaajista 55:llä (n. 82 %) oli kesämökki yhteismetsän rantatontilla, 12:sta (n. 18 %) vastaajalla ei ollut yhteismetsän alueelta vuokrattua rantatonttia (kuva 8). Noin 70 %:lla kaikista Jaalan yhteismetsän osakkaista on rantatontti, joten kyselyyn oli vastannut keskimääräistä useampi yhteismetsän alueella mökin omistava osakas.

Mitä kautta tulitte yhteismetsän osakkaaksi?

Vastausvaihtoehdot olivat a) *Olen alkuperäisosakas*, b) *Sain perintönä tai lahjoituksena*, c) *Ostin yhteismetsäosuuteni*, d) *Joku muu, mikä?*

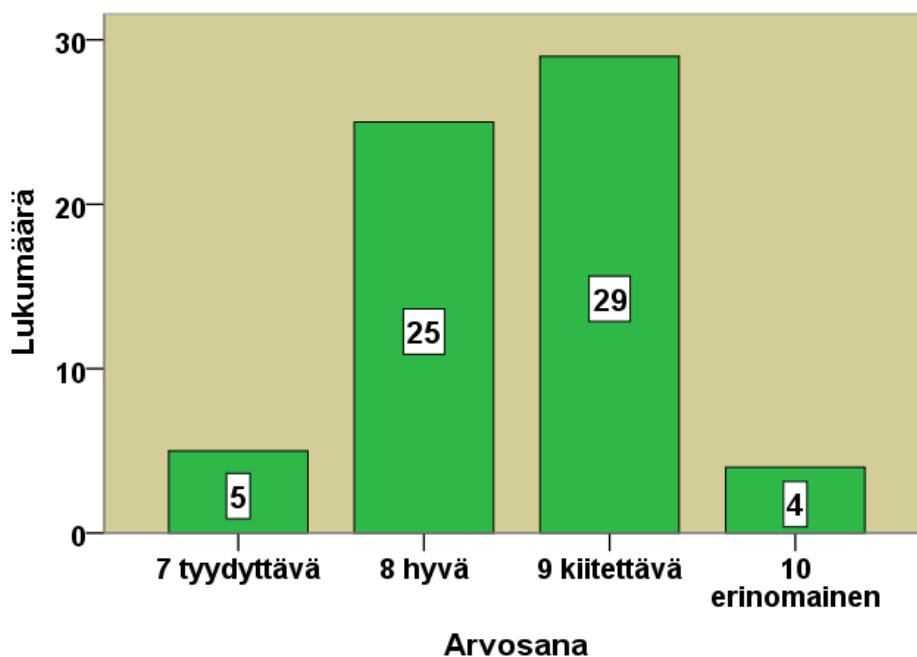
Muutama vastaaja ilmoitti olevansa alkuperäisosakas, mutta iän puolesta (83-vuotias) oletin yhden olevan alkuperäisosakas. Suurin osa osakkaista on sukunsa kautta ”alkuperäisosakkaita”. Niitä ei nyt huomioitu tähän. 29 vastaajaa (n. 43 %) ilmoitti tulleen-

sa yhteismetsän osakkaaksi perinnön tai lahjoituksen kautta. Perinteisesti pelto- ja metsäomaisuus on siirtynyt perintönä sukupolvenvaihdoksen kautta. 30 vastaajaa (n. 45 %) ilmoitti tulleensa osakkaaksi ostamalla yhteismetsäosuutensa, useimmiten vanhemmiltaan tai muulta lähisukulaiseltaan.

D-kohdan "*Joku muu, mikä*" vastauskohdassa selvästi eniten oli maatilan sukupolvenvaihdos vastauksia, kaikkiaan kolmetoista. Vastauksina oli muun muassa:

- *Avioliiton kautta.*
- *Ostin maatilan, johon kuului yhteismetsää.*
- *Kotitilani ostettua yhteismetsäosuudet siirtyivät.*

Minkä arvosanan antaisitte hoitokunnan toiminnasta tällä hetkellä?

Kuva 9. Arvosana hoitokunnalle (n=63)

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, mitä mieltä osakaskunta on hoitokunnan toiminnasta. Tämä kysymys oli erittäin mielenkiintoinen, etenkin hoitokuntaan kuuluneiden kannalta. Koska hoitokuntaan kuuluvat henkilöt ovat myös Jaalan yhteismetsän osakkaita,

he olivat voineet vastata itse tähän kysymykseen. Osakkaita on 125, ja hoitokuntaan kuuluu kuusi henkilöä, joten vaikka hoitokuntalaiset olisivat itse arvioineet omaa toimintaansa, ei heidän itselleen antamat arvosanat muuta tulosta juuri lainkaan. Yksi hoitokunnan jäsen ilmoitti, että antoi vaimonsa vastata tähän kysymykseen.

Kaikkiaan 63 osakasta vastasi, neljä jätti vastaamatta. Arvosteluasteikko oli perinteinen 4 - 10 (kuva 9). Huonoin annettu arvosana hoitokunnalle oli 7 (viisi vastaajaa, 7,5 % vastaajista), paras arvosana 10 (neljä vastaajaa, 6 %). Ylivoimaisesti eniten annettu ja arvosanoja olivat 8 (25 vastaajaa, n. 37 %) ja 9 (29 vastaajaa, n. 43 %). Hoitokunnan saama keskiarvo arvosanoista oli 8,51. Tätä tulosta voidaan pitää erittäin hyvänä, hoitokunnan tekemään työhön ollaan hyvin tyytyväisiä. Pääosin nykyinen hoitokunnan kokoonpano on edustanut ja hoitanut Jaalan yhteismetsän asioita koko 2000-luvun. Vähäinen vaihtuvuus kertoo, että heidän työpanokseen yhteismetsän hyväksi ollaan oltu tyytyväisiä laajalla rintamalla osakkaiden keskuudessa.

Arvosanan jälkeen oli mahdollista antaa kirjallista palautetta hoitokunnalle. Palaute oli hyvää. Kommentteja hoitokunnalle oli muun muassa:

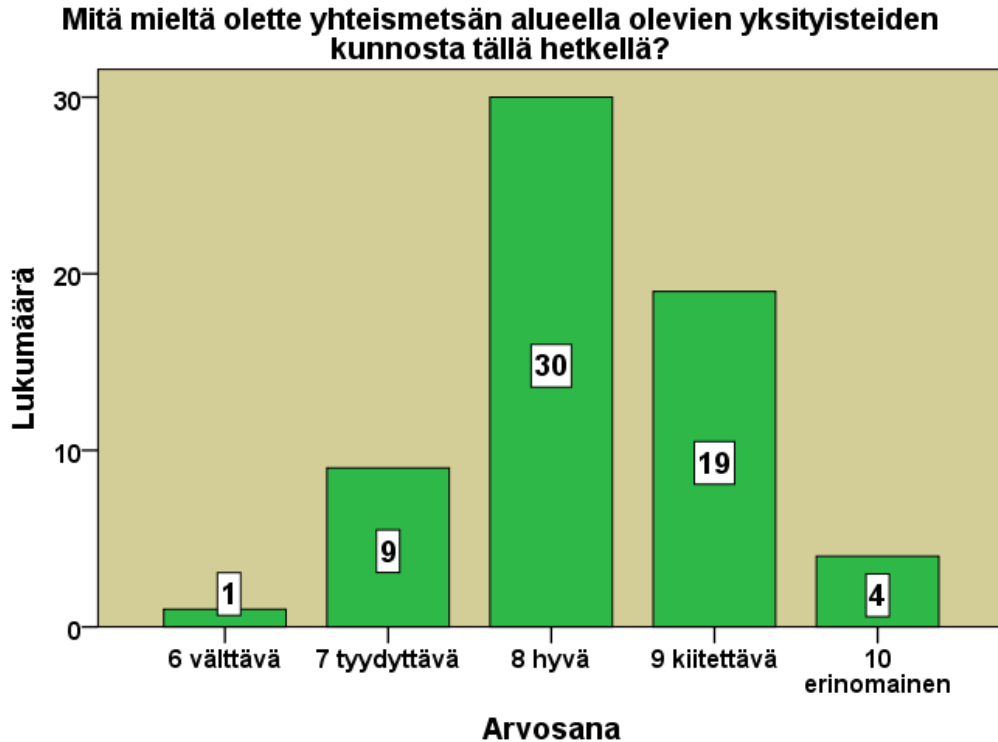
- *Hyvin on mennyt, jatkakaa.*

- *Jatkuvan kasvun periaate toimiva.*

- *Innostunutta ja motivoitunutta porukkaa.*

- *Asenne ja osaaminen on tuntunut olevan hyvällä mallilla. Tästä on hyvä jatkaa.*

- *Hoitokunta hoitaa hyvin yhteismetsän osakkaiden etua. Yli 20 vuotta sitten hoitokunnan valta oli hoitokunnan ulkopuolella.*

Kuva 10. Arvosana teiden kunnosta (n=63)

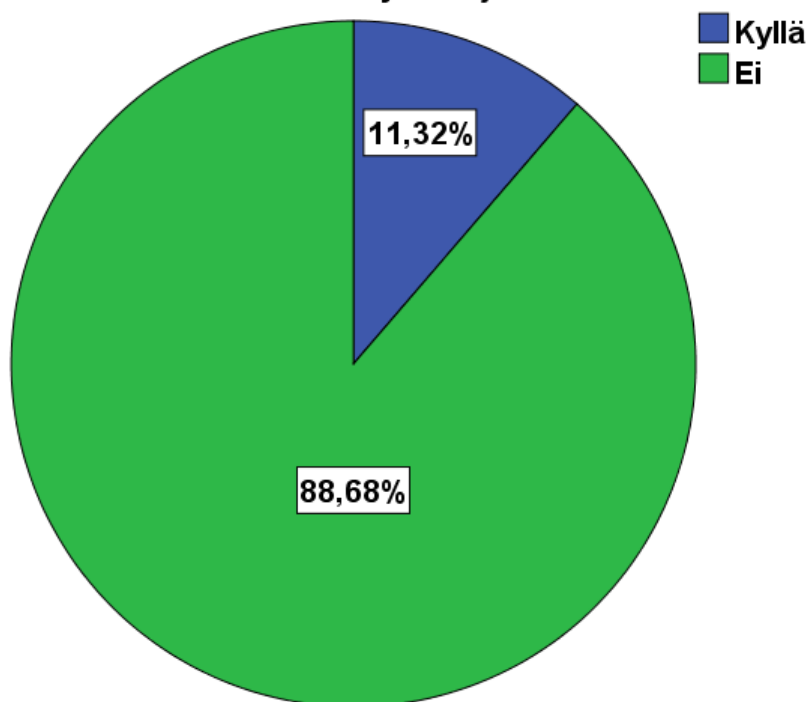
Jaalan yhteismetsän alueella on kaikkiaan noin 50 kilometriä sorapäälysteisiä teitä. 63 osakasta antoi arvosanan teiden kunnosta, 4 jätti vastaamatta. Arvosteluasteikko oli 4 - 10 (kuva 10). Yhden (1,5 %) vastaajan mielestä tiet ovat välttävässä kunnossa, yhdeksän vastaajan mielestä teiden kunto on tyydyttävä (13 %), hyvä 30 vastaajan (n. 45 %), kiitettävä 19 vastaajan (n. 28 %), ja neljän vastaajan (6 %) mielestä teiden kunto on erinomainen. Keskiarvoksi saatiin hyvä kouluarvosana: 8,25.

Tarvitseeko mielestänne jotain yhteismetsän alueella olevaa yksityistietä parantaa? Mitä ja millä tavalla?

Arvosanan annon jälkeen oli mahdollista kommentoida teiden kuntoa sanallisesti. Kolkanniementien peruskunnostusta toivottiin muutamassa vastauslomakkeessa. Hoitokunta ilmoitti, että Kolkanniementie on tulossa kunnostukseen vuonna 2013. Lisäksi toivottiin muun muassa tienvarsipusikoiden raivausta, Säynätjärventien lanausta ja tasoitusta useammin, Koronsaarentielle toivottiin soraa lisää muutamiin kohtiin sekä kyseltiin Haapalammentien reunaojan kaivamista uudelleen auki.

Pääasiassa tiestön kuntoon oltiin tyytyväisiä. Todettiin, että *normaali tienhoito riittää*. Yksi osakas tiivisti hyvin vastauksessaan olennaisen asian: *Tiestön yleiskunto on parantunut vuosien saatossa. On ymmärrettävää, että puunkuljetus jättää tiestöön aika ajoin omat jälkensä, mutta nekin on korjattu asiallisessa ajassa asialliseen kuntoon.*

Pitäisikö mielestänne Jaalan yhteismetsälle palkata enemmän työntekijöitä?

Kuva 11. Tarvitseeko Jaalan yhteismetsä lisää työntekijöitä (n=53)

Kuva 11 antoi heti selvän vastauksen hoitokunnalle, yhteismetsälle ei pidä palkata lisää työntekijöitä. Tämä mieltä oli 47 vastaajaa (lähes 89 % vastauksen antaneista). Lisää työntekijöitä kaipasi kuusi vastaajaa (n. 11 % vastanneista). Peräti 14 vastaajaa jätti tämän kohdan tyhjäksi. Monilla syy vastaamatta jättämiseen saattoi olla, etteivät he tarkemmin tienneet yhteismetsän työntekijätilanteesta tai tarpeesta, koska työntekijöiden palkkaaminen on hoitokunnan vastuulla.

Tässä kohtaa oli mahdollista myös antaa oma mielipide työntekijöiden palkkaukseen. Osakkaat olivat ehdottaneet muun muassa:

- *Taloumiehen palkkausta (taloushallinto on ostopalveluna).*
- *Metsän raivauksiin ja harvennuksiin työmiestä.*
- *Hoitokunta tietää parhaiten henkilöstö tarpeen.*
- *Koulujen työharjoittelijoita voisi hyödyntää enemmän.*
- *Edellyttäisi syvällisempää perehtymistä jotta voisi vastata.*
- *Osakkaat voisivat talkoohengessä osallistua tarvittaessa töihin.*
- *En ole havainnut minkäänlaista tarvetta lisätyövoiman palkkaamiseen.*
- *Ammattitaitoinen metsuri taimikonhoito, istutus, ennakkoraivaus ja ylispuiden poisto töihin.*
- *Eräs tuore yhteismetsän osakas totesi: "En tiedä keitä yhteismetsän hommissa työskentelee.*

Oletteko käyttäneet yhteismetsän tarjoamia palveluja? (monivalintakysymys)

Vastausvaihtoehdot olivat:

- a) Olen osallistunut yhteismetsän kesä-/syyskokouksiin.*
- b) Olen osallistunut yhteismetsän tarjoamiin tapahtumiin (esim. ongintakilpailut, talkoot jne.).*
- c) Olen marjastanut/sienestänyt/metsästännyt yhteismetsän alueella.*

Tämä oli monivalintakysymys. 47 vastaajaa (n. 70 %) ilmoitti osallistuneensa yhteismetsän kesä-/syyskokouksiin. 25 vastaajaa (n. 37 %) ilmoitti osallistuneensa joskus yhteismetsän tapahtumiin. Näitä tapahtumia ovat olleet muun muassa bussikiertoajelu

yhteismetsän mailla, kesällä onginta- ja talvella pilkkikisat, erilaiset siivous-, rakennus-, korjaus- sekä puutalkoot. Suurin osa vastaajista, eli 48 (n. 72 %), ilmoitti marjastaneen, sienestäneen tai metsästäneen yhteismetsän alueella.

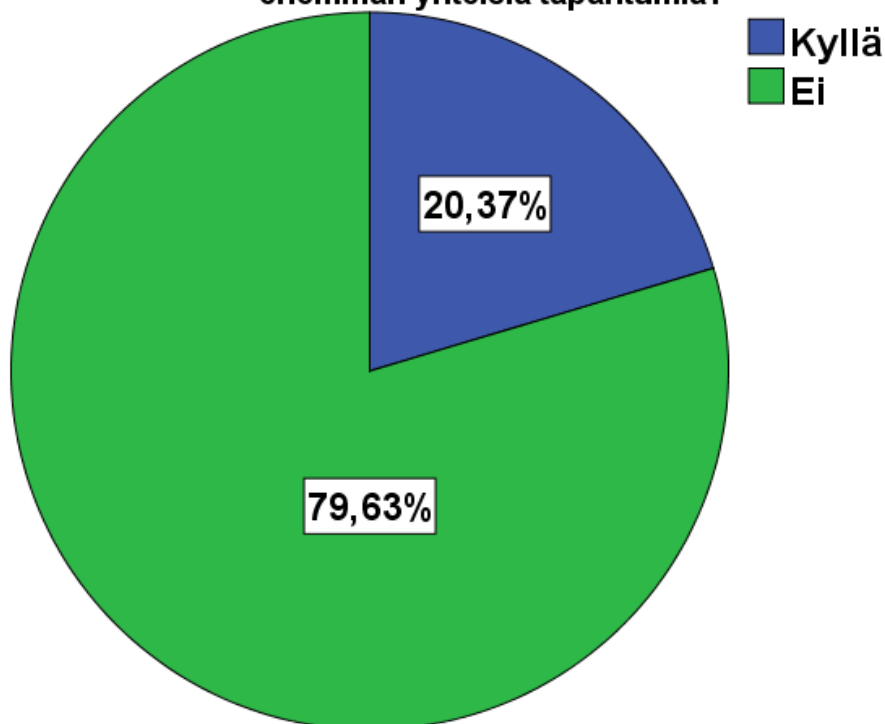
Oletteko vuokranneet yhteismetsän parakkia (Säynätjärventie 600) omiin tarkoituksiinne? (monivalintakysymys)

Vastausvaihtoehdot olivat:

- a) Olen vuokrannut / käyttänyt parakkia ilmaiseksi omaan käyttööni.*
- b) Olen vuokrannut parakkia vieraideni käyttöön (maksanut vuokraa).*
- c) En ole käyttänyt parakkia.*

Yllättävän vähän kyselyyn vastanneet olivat hyödyntäneet tätä hienolla paikalla olevaa rakennusta oheistiloineen. Vain kuusi vastaajaa (9 %) oli vuokrannut parakkia omaan käyttöönsä. Vielä vähemmän vastaajia oli vuokrannut parakkia vieraidensa käyttöön ja maksanut siitä vuokraa, kaksi vastaajaa (3 % vastanneista). Ylivoimaisesti suurin osa ilmoitti, ettei ole käyttänyt parakkia, 57 vastaajaa (n. 85 %).

Haluaisitteko, että yhteismetsän osakkaille järjestettäisiin enemmän yhteisiä tapahtumia?

Kuva 12. Lisää tapahtumia yhteismetsän osakkaille (n=54)

Kuva 12 kertoo, ettei suurin osa (43 vastaajaa) osakkaista kaipaa lisää yhteisiä tapahtumia. Yksitoista vastaajaa (n. 20 %) kaipasi enemmän yhteisiä tapahtumia, 13 osakasta oli jättänyt vastaamatta tähän kysymykseen.

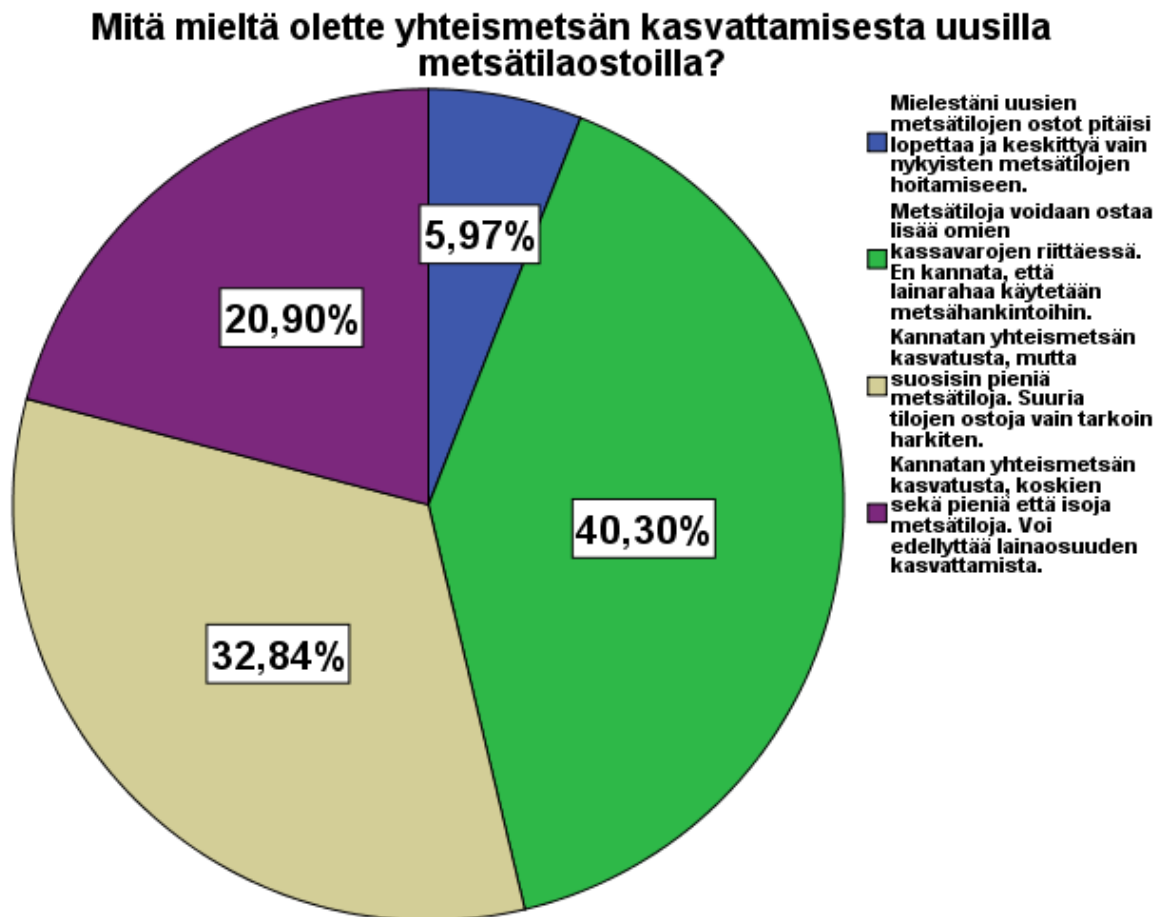
Lisäkysymyksenä oli: ***jos vastasit ”KYLLÄ”, niin minkälaista ohjelmaa/tapahtumia kaipaisit?***

Muutammat vastaajat ehdottivat yhteisiä illanviettoja, esimerkiksi Vanhalla Kelolla tai parakilla. Pari vastaajaa toivoi yhteisiä retkiä, yksi metsätalouteen liittyvää tietoa. Kesäkauden avajaisia ja uusien metsäpalstojen esittelyjä toivottiin. Hoitokunta vastasi saman tien tähän toiveeseen järjestämällä viime kesäkokouksen (15.6.2013) jälkeen bussikiertoajelun yhteismetsän metsätiloille.

Oli toivottu myös yhteisiä raivaustalkoita. Yhteismetsän osakaskunta on kuitenkin melko iäkästä, kuten erään vastaajan vastauksesta voi päätellä: *Me vaivaiset emme juuri kykene auttamaan talkoissa, mutta voihan yhteismetsän toimintaan liittyen jär-*

jestää paljon muutakin ohjelmaa. Monet osakkaat ovat edelleen maanviljelijöitä, joten ylimääräistä aikaa voi olla vaikea löytää. En ehdi kovin paljoa osallistumaan, mutta jos muilla on tahtoa ja halua järjestää ja jos kysyntää on, niin siitä vaan! Mielenkiintoinen oli myös ehdotus: voitaisiinko järjestää vastavierailuja muiden yhteismetsäläisten kanssa?

Kuva 13. Halukkuus yhteismetsän kasvattamiseen (n=67)

Kysymys 13 oli erittäin mielenkiintoinen, etenkin hoitokunnan kannalta. Tämän kysymyksen tulokset kertovat paljon tärkeää tietoa. Jaalan yhteismetsän ensimmäisinä vuosikymmeninä alue ei kasvanut kovinkaan paljoa uusilla metsätilaostoilla. Henry Vertasen puheenjohtajakauden aikana Jaalan yhteismetsän hoitokunta on pyrkinyt voimakkaasti kasvattamaan yhteismetsän aluetta.

Kyselylomakkeessa olleet vastausvaihtoehdot ja niiden saama kannatus (katso kuva 13):

a) Mielestäni uusien metsätilojen ostot pitäisi lopettaa ja keskittyä vain nykyisten metsätilojen hoitamiseen. Sininen alue, 4 vastaajaa, n. 6 prosenttia kaikista vastaajista.

b) Yhteismetsän taloustilanteen salliessa metsätiloja voidaan ostaa lisää, mutta vain omien kassavarojen riittäessä. En kannata, että lainarahalla joudutaan rahoittamaan uusia metsätilahankintoja. Vihreä alue, 27 vastaajaa, n. 40 prosenttia kaikista vastaajista.

c) Kannatan yhteismetsän kasvatusta, mutta suosisin pienehköjen metsätilojen hankintaa vanhojen yhteismetsän maiden läheisyydestä, taloustilanteen mukaan. Tilanteen mukaan voidaan vähän lainaosuutta kasvattaa, mikäli suurehko, mutta hyvä metsätila on kaupan. Harmaa alue, 22 vastaajaa, n. 33 prosenttia vastaajista.

d) Kannatan yhteismetsän kasvatusta, koskien sekä pieniä että isoja tiloja, jotka on hyväksi havaittu ja todettu tarjouksen jättämisen arvoisiksi. Lainarahan ollessa nyt edullista, kannatan myös isoja metsätilahankintoja. Isot tilahankinnat voivat vaatia lainaosuuden tuntuva kasvattamista. Violetti alue, 14 vastaajaa, n. 21 prosenttia vastaajista.

e) Ei mikään edellä luetelluista, kerro oma mielipiteesi.

Kuvasta 13:sta voimme nähdä, että lähes kaikki vastauksen antaneet osakkaat (63 henkeä) kannattavat nykyisen hoitokunnan linjaa, eli yhteismetsän kasvatusta. Vain neljän vastaajan (n. 6 %) mielestä uusien metsätilojen ostot pitäisi lopettaa ja keskittyä vain nykyisten metsätilojen hoitoon. Melkein kaikki osakkaat (n. 94 %) kannattavat yhteismetsän kasvatusta, osa varovaisesti, osa maltillisemmin ja osa reilummin, tarvittaessa lainarahalla. Vähän yli puolet vastanneista on valmiita yhteismetsän tuntuvaan kasvattamiseen, tarpeen vaatiessa lainarahan turvin, näin vastasi kaikkiaan 36 vastaajaa (n. 54 %), valitsemalla vastausvaihtoehdon c tai d.

Kaikki vastaajat olivat rengastaneet jonkin neljästä valmiista vastausvaihtoehdoista.

Muutammat olivat kirjoittaneet e-kohdan omaan mielipiteeseen lisäyksiä:

C) vaihtoehto: *Ei pieniä alle 10-15 ha:n metsätiloja. Ei kovin hajallaan.*

C) vaihtoehto: *Metsän tuotto/kulusuhde (lainakulu) pidettävä hyvänä.*

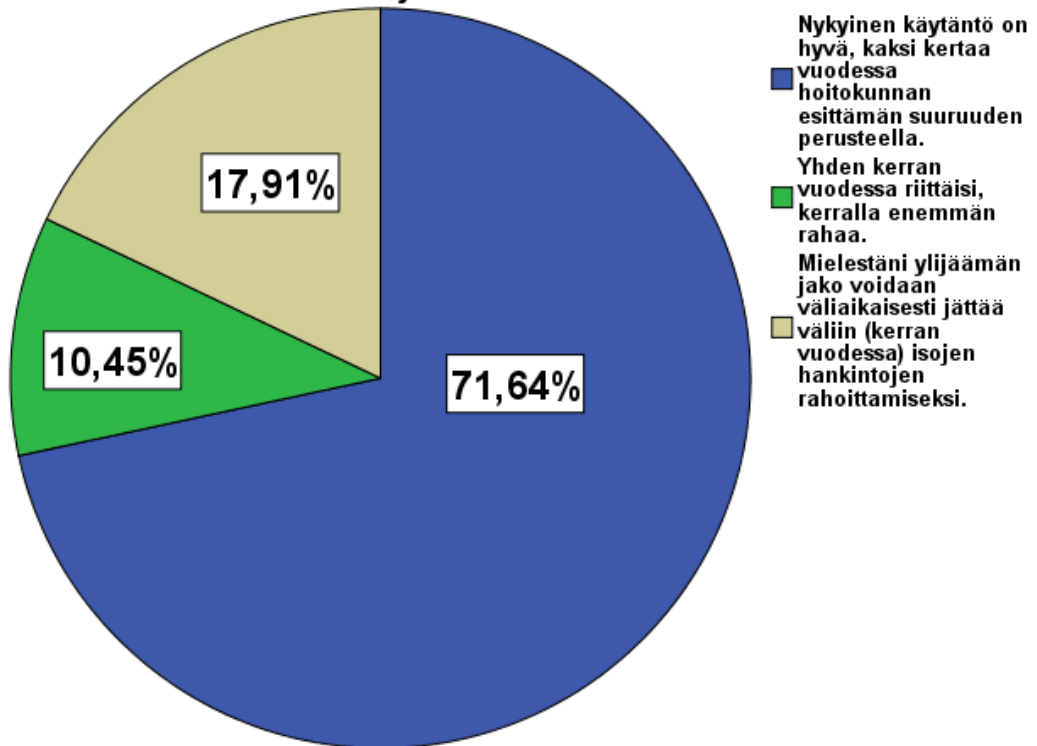
D) vaihtoehto: *Siinä tapauksessa, että kassavaranto tai hakkuumahdollisuudet mahdollistavat kohtuullisen nopean lainan takaisinmaksun tarvittaessa.*

Taulukko 4. Osuuksien määrä verrattuna yhteismetsän kasvatushalukkuuteen. Kahden kysymyksen (5 ja 17) ristiintaulukointi. Vaaka-akselilla on osuusmäärien jakautuminen, pystyakselilla kysymyksen 17:sta vastausvaihtoehdot a, b, c ja d.

Count		Mitä mieltä olette yhteismetsän kasvattamisesta uusilla metsätilaustoilla?				Yhteensä
		Mielestäni uusien metsätilojen ostot pitäisi lopettaa ja keskittyä vain nykyisten metsätilojen hoitamiseen.	Metsätiloja voidaan ostaa lisää omien kassavarojen riittäessä. En kannata, että lainarahaa käytetään metsähankintoihin.	Kannatan yhteismetsän kasvatusta, mutta suosisin pieniä metsätiloja. Suuria tilojen ostoja vain tarkoin harkiten.	Kannatan yhteismetsän kasvatusta, koskien sekä pieniä että isoja metsätiloja. Voi edellyttää lainaosuuden kasvattamista.	
Omistamienne yhteismetsäosuuksien määrä?	0-40 osuutta	1	6	6	2	15
	41-80 osuutta	1	14	7	4	26
	81-120 osuutta	2	7	4	3	16
	121-160 osuutta	0	0	3	2	5
	161-200 osuutta	0	0	0	1	1
	yli 201 osuutta	0	0	1	2	3
Yhteensä		4	27	21	14	66

Taulukosta 4 voimme nähdä, ettei osuuksien määrällä ja yhteismetsän kasvatushalukkuudella ole selvää tilastollista riippuvuutta. Kuitenkin suurimpien osuusmäärien omistajat ovat innokkaampia kannattamaan yhteismetsän kasvattamista, vaikka se vaatisi lainanottoa.

Miten yhteismetsän puukaupoista kertyvää ylijäämää pitäisi mielestänne jakaa osakkaiden kesken?

Kuva 14. Ylijäämän jakotoiveet

Kuvasta 14 näemme, miten osakkaat haluavat yhteismetsän puukaupoista kertyvää ylijäämää jaettavan osakkaille. Ylijäämää jaetaan osuusmäärien suhteessa. Suurin osa osakkaista kannattaa nykyistä käytäntöä, eli ylijäämän jakoa kaksi kertaa vuodessa. Maksukuukaudet ovat pääsääntöisesti heinäkuu ja joulukuu. Tämän nykyisen käytännön puolella oli 48 vastaajaa (n. 72 %). Ylijäämän jakoa vain kerran vuodessa kannatti 7 vastaajaa (n. 10 %).

Kolmanneksi vaihtoehdoksi ehdotimme nykyistä kaksi kertaa vuodessa, sillä poikkeuksella, että vuoden toinen jako voisi jäädä poikkeuksellisesti väliin tarpeen vaatiessa. Tämä tarve olisi esimerkiksi erikseen hoitokunnan määrittelemä ison metsätilan hankinta, johon tarvittaisiin nopealla aikataululla lisärahoitusta. Kaksitoista osakasta (n. 18 %) oli valmis hyväksymään ylijäämän jaon väliin jättämisen kertaluontoisesti heinäkuussa tai joulukuussa hankintojen rahoittamista varten.

Oletteko kiinnostunut verovapaasti vaihtamaan oman metsätilanne Jaalan yhteismetsäosuuksiin? (n=59)

a) KYLLÄ, voisin vaihtaa oman metsätilani yhteismetsäosuuksiin. Kolme vastaajaa (4,5 %)

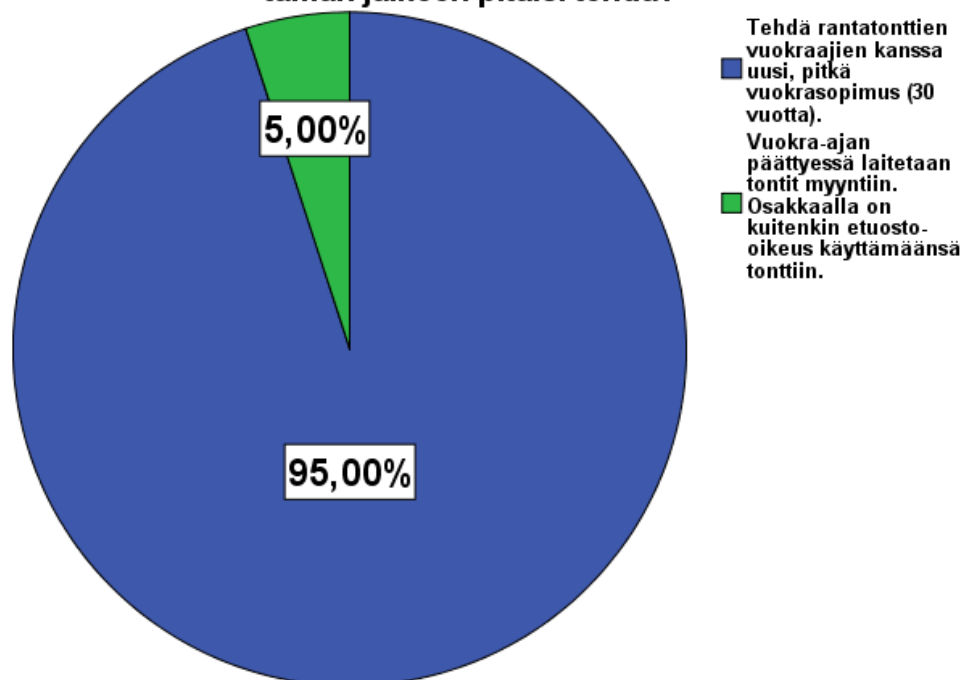
b) Olen kiinnostunut kuulemaan lisää oman metsätilan vaihtamisesta yhteismetsäosuuksiin. 10 vastaajaa (15 %)

c) Olen kiinnostunut metsätilani tai tilojen myymisestä yhteismetsälle. 0 vastaajaa

d) En ole kiinnostunut mistään ylläluetelluista vaihtoehtoista. 46 vastaajaa (n. 69 %)

Reilut kaksi kolmasosaa kyselyyn vastanneista osakkaista (46 vastaajaa) ei ollut kiinnostunut vaihtamaan omaa metsätilaansa yhteismetsä osuuksiin (d vaihtoehto). Kolme vastaajaa oli heti kiinnostunut neuvottelemaan vaihdosta (a vaihtoehto), ja kymmenen vastaajaa oli kiinnostunut kuulemaan lisää asiasta (b vaihtoehto). Hoitokunta yhdessä metsänvartijan kanssa tekee arvion ensin osakkaan omasta metsätilasta ja tarjoaa arvi-
on perusteella tilalle yhteismetsäosuuksia. Kukaan vastaaja ei ollut kiinnostunut suoraan rahaa vastaan myymään metsätilaansa tai tiloja yhteismetsälle (c vaihtoehto).

Yhteismetsän alueella on 87 kappaletta osakkaille vuokrattuja rantatontteja. 30 vuoden vuokra-aika päättyy vuonna 2017. Mitä tämän jälkeen pitäisi tehdä?

Kuva 15. Rantatonttikysymys (n=60)

Tämä oli hyvin mielenkiintoinen kysymys, etenkin kesämökin yhteismetsän maalta omistavan osakkaan kannalta. Suurimmalla osalla osakkaista (n. 70 prosentilla), on oma kesämökki yhteismetsän rantatontilla. Annoimme kaksi valmista vastausvaihtoehtoa, ja kolmantena mahdollisuuden itse kommentoida rantatonttikysymystä. Jaalan yhteismetsällä on tuntuvasti varallisuutta muutaman eri järven rannalla olevissa tonteissa.

Ensimmäinen vastausvaihtoehto oli: tehdään osakkaiden kanssa uusi, 30 vuoden vuokrasopimus. Kuvasta 15 näemme, että tätä kannatti lähes kaikki vastanneet, 57 vastaajaa (n. 95 %). Prosentit tippuvat 85:een, jos huomioidaan tyhjät vastaukset. Tyhjiä oli seitsemän (n. 10 % vastanneista). Tyhjien vastausten määrä kertoo asian olevan hankala. Uusi, pitkä vuokrasopimus näyttää kaikkein todennäköisimmältä ja järkevimmältä ratkaisulta edelleen.

Toisena vaihtoehtona oli tonttien laittaminen julkiseen myyntiin. Osakkaalla on kuitenkin etuosto-oikeus käyttämään tonttiin. Tätä kannatti vain kolme vastaajaa (n. 5 %).

Tämä vastausvaihtoehto tuo paljon selvitettäviä kysymyksiä ja ongelmia vastaan. Miten määritellään tonttien arvo? Suurin ongelma on, että rantatontit ovat laajan yhtenäisen metsäalueen sisällä. Miten käy, jos sieltä myydään yksittäisiä rantatontteja osakkaille? Myynnin pitää olla julkista, joten ostajina on muitakin kuin yhteismetsän osakkaita. Mihin hintaan myytäisiin? Rantatonttien koko on n. 2500–3000 m². Tontit ovat eriarvoisia, osa on paremmalla paikalla kuin toinen, osa eri järvellä.

Alun perin tontteja jaettiin niitä haluaville. Kuka ensimmäisten joukossa ehti varajaan, sai valita haluamansa tontin. Aina 1970-luvulle asti kaikille osakkaille oli riittävästi rantatontteja tarjolla. Vuonna 1987 rantatontteja kaavoitettiin kymmenen kappaletta lisää. Silloin halukkaita oli jo niin paljon, että rantatontit jouduttiin arpomaan ilman tonttia olevien osakkaiden kesken.

Tärkein syy, ettei tontteja haluta myydä yhteismetsän sisältä, on se että ne ovat suuren, yhteismetsän kantatilan sisällä. Mikäli yksi tai useampi osakas omistaisi tontin yhteismetsän sisältä, voisi se aiheuttaa tuntuvia ongelmia metsätalouden harjoittamisen kannalta. Esimerkiksi jos yksikin rantatontin omistaja ajautuisi oikeudellisiin toimiin yhteismetsän kanssa, voisi pahimmillaan tontin ympärillä olevan yli 600 hehtaarin metsäalueen puukaupat ja metsänhoidolliset toimenpiteet olla jäädytettynä niin kauan, kunnes mahdollinen riita on käsitelty loppuun oikeudessa. Tie- ja jätehuoltoasiat aiheuttaisivat myös paljon ongelmia, jos osa tonteista myytäisiin osakkaille. (Vertanen 2013.)

Kolmantena c) kohtana sai esittää oman mielipiteensä tai ehdotuksensa rantatonttiasiaan. Alla poimintoja vastauksista:

- Mikäli osakas ei halua uusia vuokrasopimusta, näistä vapautuvista rantatonteista pitäisi julkituoda tieto osakkaille, joilla ei ole rantatonttia. Myös mahdollisista muista rantatonteista ja tonteista (huonommistakin) pitäisi informoida osakkaita. Vapautuvat rantatontit voisi arpoa tonttikohtaisesti osakkaiden kesken (joita kiinnostaa ko. tontti).

- Vapautuvan tontin rakennuksilla ei voi olla ostopakkoa. Onko rakennuspakkoa vuokratuille tonteille? Jos on rakennettava, kuka sanelee rakennuksen tyyppin?

- *Ei missään tapauksessa julkista myyntiä → ostaja voi olla kuka tahansa. Miten etuosto-oikeuden hinta määritellään, tontit todella eriarvoisia luonnon vuoksi.*
- *Jos tontit myydään ulkopuoliselle yhteismetsä pirstoutuu täysin pilalle! Ei myydä missään tapauksessa.*
- *Kyseessä erittäin suuri omaisuusarvo. Tontit voisi myydä ja raha jakaa kulujen jälkeen takaisin osuuksien suhteessa.*
- *Pitäisin yhteismetsän maa-alan yhtenä kokonaisuutena yhteismetsän hallinnassa, ilman että syntyisi erillisiä tontteja lukuisine omistajineen.*
- *Monet tonttien haltijat ovat rakentaneet omalla kustannuksellaan alueelle esim. tonttitiestöä joka pitäisi huomioida hinnoittelussa, jos tontit myydään. Toisaalta tonttien myynti mahdollistaisi yhteismetsän koon kasvattamisen omilla kassavaroilla.*
- *Uusitaan vuokrasopimukset 2017 30 vuodeksi, jonka aikana on mahdollista ostaa tontti etuosto-oikeudella tai luopua tontista.*
- *Tontteja voisi tarjota myyntiin vapaaehtoisesti, jos niistä myynneistä ei olisi haittaa muulle metsätaloudelle. Ongelma on se, että osalle tonteista on tehty jo rannan ruoppaus yms., joutuuko omasta aktiivisuudesta maksamaan. Kokous päättää viime kädessä asiasta.*
- *Tontit mahdollista lunastaa omiksi, niin niille olisi varmempaa ottaa sähkö ym. kehittäminen.*
- *Ymmärtääkseni pitkä vuokrasopimus on ainoa järkeä vaihtoehto. Vastustan kuitenkin vuokramaksujen korottamista!*
- *Vuokran tulee olla "käypä" indeksiin sidottu. Tontit tulee luokitella vähintään 3 eri hintaryhmään tontin arvon mukaan.*
- *Vanha käytäntö on hyvä, ostaminen omaksi tulee olla vapaaehtoista.*

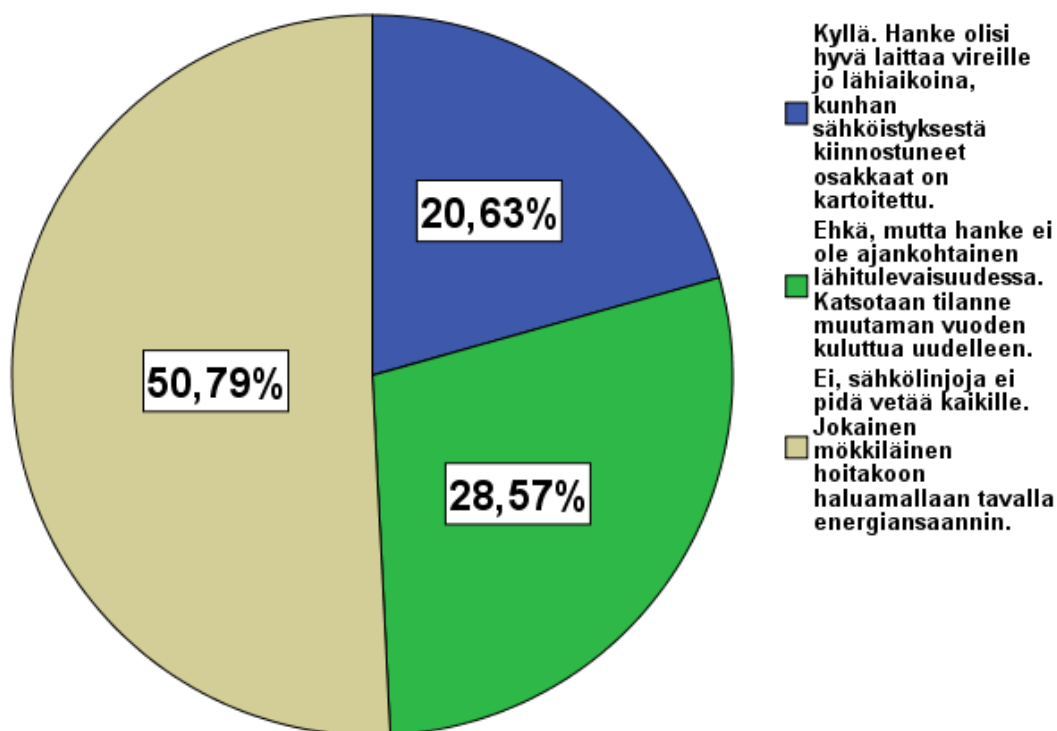

Taulukko 5. Ristiintaulukointi kysymysten 8 ja 20 välillä.

Count		Yhteismetsän alueella on 87 kappaletta osakkailla vuokrattuja rantatontteja. 30 vuoden vuokra-aika päättyy vuonna 2017. Mitä tämän jälkeen pitäisi tehdä?		
		Tehdä rantatonttien vuokraajien kanssa uusi, pitkä vuokrasopimus (30 vuotta).	Vuokra-ajan päättyessä laitetaan tontit myyntiin. Osakkaalla on kuitenkin etuosto-oikeus käyttämään tonttiin.	Yhteensä
Onko teillä kesämökki yhteismetsän vuokratontilla?	Kyllä	50	1	51
	Ei	7	2	9
Yhteensä		57	3	60

Taulukon 5 ristiintaulukoinnin avulla voidaan nähdä kesämökin omistajien mielipide rantatonttiasiaan. Yhtä lukuunottamatta kaikki vastanneet kesämökin omistajat kannattavat uutta, pitkää vuokrasopimusta entisen mennessä umpeen vuonna 2017. Vastanneista yhdeksällä osakkaalla ei ole kesämökkiä yhteismetsän rantatontilla, heistä seitsemän kannatti edelleen nykyistä käytäntöä, eli tehdään mökin omistajien kanssa uusi 30 vuoden vuokrasopimus vanhan mennessä umpeen. Vain kaksi rantatonttonta osakasta kannatti tonttien laittamista myyntiin.

Kannatatteko yhteismetsän alueella oleville rantatonteille sähkölinjojen vetämistä keskitetysti yhteismetsän osakkaiden toimesta?

Kuva 16. Kiinnostus mökkien sähköistykseen (n=63)

Kuvasta 16 käy ilmi, että noin puolet (harmaa väri, 32 vastaajaa) ei kannata yhteistä sähkölinjojen vetämistä yhteismetsän alueella oleville rantatonteille. Jokaisen mökkiläisen tulisi heidän mielestään hoitaa itse energiansaanti haluamallaan tavalla, esimerkiksi aurinkopaneeleilla. Kahdelle rantatontille on aiemmin vedetty sähköliittymä osakkaan omasta toimesta.

Kuvan 16 vihreä väri edustaa osakkaita, jotka kannattavat sähköistystä, mutta eivät näe sitä ajankohtaiseksi tällä hetkellä. Heitä oli 18 (n. 29 %) vastaajista. Katsotaan tilanne uudelleen muutaman vuoden kuluttua. Esimerkiksi vuonna 2017, kun rantatonttien vuokrasopimus umpeutuu.

Sininen väri kertoo saman tien sähköistykseen valmiit osakkaat, kunhan sähköistyksestä kiinnostuneet osakkaat on kartoitettu. Heitä oli 13, n. viidesosa vastaajista. Kyselyyn vastanneista noin puolet kannatti yhteistä rantatonttien sähköistämistä ja toinen puoli vastusti sitä. Neljä osakasta jätti vastaamatta tähän kysymykseen.

Taulukko 6. Kysymysten 8 ja 21 ristiintaulukointi.

Count		Kannatatteko yhteismetsän alueella oleville rantatonteille sähkölinjojen vetämistä keskitetysti yhteismetsän osakkaiden toimesta?			Yhteensä
		Kyllä. Hanke olisi hyvä laittaa vireille jo lähiaikoina, kunhan sähköistyksestä kiinnostuneet osakkaat on kartoitettu.	Ehkä, mutta hanke ei ole ajankohtainen lähitulevaisuudessa. Katsotaan tilanne muutaman vuoden kuluttua uudelleen.	Ei, sähkölinjoja ei pidä vetää kaikille. Jokainen mökkiläinen hoitakoon haluamallaan tavalla energiansaannin.	
Onko teillä kesämökki yhteismetsän vuokratontilla?	Kyllä	11	15	27	53
	Ei	2	3	5	10
Yhteensä		13	18	32	63

Taulukon 6 vasemmalla vaaka-akselilla kysytään, onko kesämökki yhteismetsän rantatontilla ja ylhäällä oikealla pystyakselilla mielipide mökkien sähköistykseen. Mielienkiintoa herätti niiden vastaus, joilla ei ole kesämökkiä yhteismetsän maalla. Heitä oli vastaajista kymmenen, joista puolet kannatti kesämökkien yhteistä sähköistämistä. Kaksi kesämökittömistä vastaajista oli heti valmis aloittamaan yhteisen sähköistuksen, kolme lähitulevaisuudessa. On mahdollista, että kyselyyn on vastannut yhteismetsän osakkaan puoliso. Tästä syystä vastaaja on voinut lukeutua näihin kymmeneen, jotka eivät omista kesämökkiä yhteismetsän maalla.

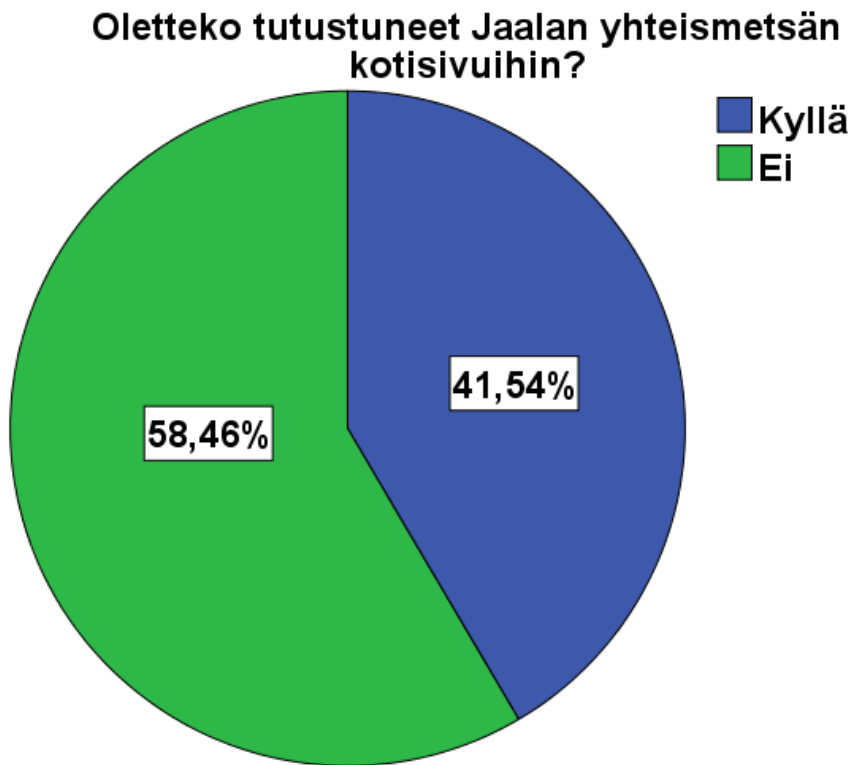
Muuten sähköistyksestä ”kiinnostuneet” tai ”ei kiinnostuneet” jakautuivat aiemman kuvan 16:n kertomalla tavalla. Kiinnostusta yhteiseen mökkien sähköistyshankkeeseen on selvästi olemassa.

Oma mielipide mökkien sähköistykseen.

Annoimme myös mahdollisuuden kommentoida omin sanoin mökkien sähköistämistä. Seuraavia kommentteja oli annettu:

- *En kannata sähköistämistä.*

- Ei ainakaan nyt ennen kuin mökkien vuokra-asia on ratkaistu.
- Minulla on sähköliittymä (kallis), jokainen voi halutessaan hankkia sähköliittymän.
- Pärjätään ilman sähköjäkin. Mökin käyttöaste on alhainen. Ei kiinnostaisi sponsoroida muiden sähkönsaantia.
- A) vaihtoehto muuten hyvä (hanke olisi hyvä laittaa vireille lähiaikoina), mutta mitä tapahtuu vuoden 2017 jälkeen?
- Sähköistys asiaa ei kuitenkaan kannata laittaa liikkeelle, ennen kuin edellisen kohdan 20 tonttien hallintaan tulevaisuudessa liittyvä asia on päätetty.

Kuva 17. Onko Jaalan yhteismetsän kotisivut tulleet tutuksi (n=65)

Kuvasta 17 näemme, kuinka moni kysymykseen vastannut oli käynyt tutustumassa aiemmin Jaalan yhteismetsän kotisivuihin (www.jaalanyhteismetsa.fi). Yllättävän moni,

jopa 38 vastaajaa (n. 58 %) vastanneista ei ollut käynyt aiemmin kotisivuilla. Vain alle puolet, 27 vastaajaa (n. 42 %) oli selaillut yhteismetsän sivuja aiemmin. Jaalan yhteismetsän kotisivut on tehty alkuvuodesta 2012. Tämän kyselyn ansiosta varmasti suurin osa "ei"-vastauksen antanut on tämän jälkeen tutustunut yhteismetsän kotisivuihin.

Kysymyksen jälkeen oli mahdollista vielä sanallisesti kertoa mielipiteensä kotisivuista. ***Mitä mieltä olette kotisivuista? Jäittekö kaipaamaan jotain tietoa, mitä ette sivuilta löytäneet?*** Seuraavanlaisia vastauksia oli jätetty:

- *Yhteismetsän säännöt puuttuvat.*
- *Selkeiltä ja päivitettyiltä tuntuivat.*
- *Hieno asia jos yhteismetsällä on omat sivut!*
- *Asialliset sivut. Riittävästi tietoa ja selkeässä muodossa.*
- *Tietoa yhteismetsän taloudesta ja ajankohtaisista asioista.*
- *Sivuilta löytyy kaikki tarvittava, vaikka ulkoasu ei ole mikään napakymppi.*
- *Karttaa yhteismetsän alueesta kaipaisin kotisivuille. Samalla näkisi myös metsästysseurankin rajat.*
- *Ihan hyvät sivut. Joskus tulevaisuudessa voisi pyytää vaikka KyAMK:n opiskelijaa tekemään vielä tyylikkäämmät sivut esim. opinnäytetyönä.*
- *Kävin juuri ensimmäistä kertaa. Olisiko mahdollista olla yleissivuston lisäksi sivusto jonne pääsisi yhteismetsän osakas tunnistautumalla salasananalla ja käyttäjätunnuksella?*
- *Kotisivut ovat selkeät ja hyvät. Puutteita mielestäni ovat hoitokunnan kokoontumisien pöytäkirjat tms. info, sekä tiedot myyntiin tulevista osuuksista jokaiselle, ei ainoastaan hoitokunnalle.*

- *Sai ainakin tietoa, mistä kysyä metsänhoitoon liittyviä asioita. Sivuilla voisi kertoa enemmän yhteismetsän tarjoamista (maksullisistakin) palveluista (puun taimen hankinta, mökkihakkuut, ...). Yhteismetsän säännöt voisi myös lisätä sivuille. Sivuilla voisi olla esim. kalastuskilpailuiden tulokset.*

Minkälaisena näette Jaalan yhteismetsän tulevaisuuden? Tässä kohtaa oli mahdollista vapaasti kommentoida yleisesti Jaalan yhteismetsää ja sen tulevaisuuden näkymiä osakkaan näkökulmasta. Tähän tuli runsaasti kaikenlaisia vastauksia. Eräs yhteismetsän osakas kyseli mistä saisi joulukuusen (kysely toteutettiin marraskuussa 2012). Tässä poimintoja vastauksista:

- *Tulevaisuus näyttää hyvältä. Nuoren metsän hoitoa tulee piisaamaan.*

- *Hyvänä! Osaava hoitokunta. Toivotaan, ettei puuteollisuus enää vähene Suomessa.*

- *Tulevaisuus näyttää hyvältä, velkoja pitäisi lyhentää enemmän (vaikka korot alhaalla), raivaukset ajallaan.*

- *Tulevaisuus näyttää valoisalta. Kannattaa keskittyä asiantuntemuksella metsänhoitoon ja hakkuisiin (kuten tähänkin saakka).*

- *Hyvin valoisana. Kiitos heille, jotka ovat hienosti hoitaneet yhteisiä asioita! Ehkä enemmän tietoa meille, jotka emme käy kokouksissa.*

- *Mikäli nuorempi polvi kiinnostuu yhteismetsästä ja haluaa sen toimivan niin tulevaisuus on hyvä. Nykyinen toimintatapa tyydyttää minua.*

- *Hyvänä. Toiminta on kehittynyt yritystoimintaan suuntautuneemman oloiseksi ilman että alueen muita arvoja olisi unohdettu. Monelle osakkaalle yhteismetsästä saatava pieni rahasumma ei ole se arvo, jonka vuoksi osakkaana kannattaa olla.*

Jatkokysymys: *Mihin asioihin pitäisi keskittyä enemmän tulevaisuutta ajatellen?*

Monet osakkaat näkivät tulevaisuuden näkymät hyvinä. Metsänhoidon todettiin olevan kannattavaa ja tulevaisuus vakaa, tuottava ja vakavarainen. Mahdollisina uhkaku-
vina oli tuotu esiin paperin kysynnän heikkeneminen ja ahneus päätöksenteossa.

- *Kannattava metsänhoito*

- *Kallion louhinta, sora varat*

- *Metsäkuvioiden kasvattaminen*

- *Metsien hoitoon, metsien oston*

- *Nykyinen tapa hoitaa asioita on hyvä.*

- *Tasainen, pitkäaikainen taloudellinen tulos*

- *Tulevaisuus vakaa. Hyvä metsänhoito edelleen.*

- *Kestävä kehitys, rantatonteilla keinottelua ei tule sallia.*

- *Luonnon monimuotoisuuden ja luonnon ja vesistöjen suojele*

- *Olla erittäin tarkkana, jos suunnitellaan uusia metsäpalstojen ostoja.*

- *Taata mökkien omistusoikeus + vuokra-aika mahdollisimman pitkäksi.*

- *Jatkakaa entistä hyvää järjestelmää. Jättää päättömien hölmöilyjen tekeminen. Ahneus pois päätöksistä.*

- *Paperin kysynnän heikkeneminen voi laskea puun kysyntää? Pidetään nykyiset metsät tuottavassa kunnossa.*

- *Metsän valmistus on loppunut. Ei siihen sijoitus ainakaan ole riskisijoitus. Tasainen kasvu ja yhteistyö paikallisten kanssa on hyvä lähtökohta.*

- *Tulevaisuus: Vakavarainen, hyvin hoidettu metsäomaisuuden hoitoyhtymä. Pientä, mutta jatkuvaa kasvua. Hyvin hoidettu metsäluonto. Toiminnassa pyrkimys jatkuvuuteen, pysyvyyteen (ei pikavoittoja).*
- *Metsänhoitotyö (metsän kasvu), kasvava metsätulo tulevaisuudessa. Vajaatuottoisia vanhoja metsiä hakattava, ja uudistettava parempaan kasvuun. Muitakin tulonlähteitä harkittava, esim. maa-aineet, murskeet ym.*
- *Vakavarainen, tuottava, ei liian velkainen (korot pitkäaikaisissa lainoissa tulevat nousemaan). Yhteismetsä, joka tarjoaa osakkailleen myös mahdollisuuden mökkeillä, metsästää, kalastaa ja viettää vapaa-aikaa luonnossa.*

Kyselyn viimeisenä kohtana oli kysymys: ***Mitä muuta lisättävää tai kommentoitavaa teillä on liittyen Jaalan yhteismetsään? Voitte tähän myös kommentoida mitä ajatuksia tämä kyselylomake herätti.*** Tässä kohtaa oli mahdollisuus lähettää vapaasti terveisiä tai kommentteja liittyen Jaalan yhteismetsään. Terveiset menivät hoitokunnalle. Ohessa poimintoja vastauksista:

- *Hyvin menee.*
- *Mielestäni suunta on oikea.*
- *Ilmoitustaulu tapahtumia varten voisi olla yhteismetsän parakilla.*
- *Vaikea ottaa asioihin kantaa, kun on ollut vasta puoli vuotta osakkaana.*
- *Myyntiin tulevista yhteismetsäosuuksista voisi heti tiedottaa osakkaille, ainakin kotisivujen kautta.*
- *Hoidetaan kuin osakeyhtiötä. Osuuden arvonnousu tärkeää, osuuden tuotto vähemmän tärkeää. Hyvä näinkin!*

- *Yleiset kokoukset pitäisi siirtää viikonlopuille. Viikolla pidettävät kokoukset on vaikeita järjestää vuorotyöläiselle!*
- *Syyskokouksen jälkeen olisi hyvä (niin kuin viime vuonna) tarjota jouluruoka. Olisi yhteismetsän pikkujoulu.*
- *Kesämökin tontin vuokraa ei saa korottaa, koska tontille jouduttiin tekemään kallis tie omalla kustannuksella, joka hyödyttää myös yhteismetsää.*
- *Joskus toivoo, että kuorelliset tukit korjattaisiin pois metsästä. Ainakin meidän mökkien varrelta on kaadettu lähes joka vuosi puita, jotka jäävät lahoamaan.*
- *Kesä- ja syyskokoukset tulisi pitää maanantaina, perjantaina tai iltaisin, jolloin työssäkäyvät (päivätöissä 7-16) voisivat osallistua paremmin kokouksiin.*
- *Mukava tulla osakkaaksi kun tuntee jo osan jäsenistöstä etukäteen, metsässä on hyvä henki. Myös metsänvartija tuntuu olevan asiansa osaava ja innostunut työstään.*
- *Kyselyssä oli hyviä ajankohtaisia asioita, joita varmasti moni osakas pohtii. Metsänhoitajan palkkaaminen yhteismetsälle on ollut selvästi erinomainen positiivinen asia. Nyt tuntuu, että homma hoituu ja se on "omissa käsissä".*
- *Hoitokunnan toimintaan lisää läpinäkyvyyttä. Esim. osakkaille kirjautumismahdollisuus salasanoineen kotisivuosiolle jossa kerrotaan asioista jotka kuuluvat vain osakkeille. Kyselylomake antaa mahdollisuuden jokaiselle halukkaalle kertoa omista ajatuksistaan ja toiveistaan, joihin normaalin kokouskäytännön puitteissa ei tule ryhdyttyä. Kuitenkaan vastaavia kyselyjä ei tule tehdä liian usein.*
- *Kokoukset voisi olla lauantai päivisin. "Uutena" osakkaana kiinnostaisi tietää enemmän esim. mökkihakkuu käytännön toteutuksesta. (Kuka maksaa ja paljonko, kuka saa hakata yhteismetsä vai mökkiläinen, keneltä lupa.) Kesäkokouksessa ei paljon irronnut tietoa yhteiskalastuskuvioista. Nettisivuilla voisi olla esim. lupahintoja, myyntipaikkoja, silmäkokoja jne. (jos kuuluvat yhteismetsän asioihin!?).*

Seuraavanlaisia kommentteja oli annettu kyselylomakkeesta:

- *Hyviä kysymyksiä.*
- *Kysely hyvä työkalu hoitokunnalle / ym. jäsenille.*
- *OK kysely. Helpompi sanoa oma mielipide kuin kokouksissa.*
- *Toivottavasti tämä kysely avaa keskustelun tulevaisuuden näkymistä.*
- *Kyselylomake oli mukava tapa "herätellä" ajattelemaan yhteismetsän asioita.*
- *Kyselylomake antaa jäsenkunnalta mielipiteitä hoitokunnalle asioiden hoitamiseksi.*

8 YHTEENVETO

Tässä opinnäytetyössä käytiin läpi yhteismetsään liittyviä asioita ja kerrottiin yhdestä Suomen 260:stä (tilanne vuonna 2013) yhteismetsästä eli Jaalan yhteismetsästä.

Muuttuva, ensi vuonna voimaan tuleva metsälaki tuo metsänomistajille lisää valtaa päättää omasta metsästä ja sen hoidosta. Jaalan yhteismetsä rinnastetaan yksityiseen metsänomistajaan, joten eri metsälakien muutoksien astuessa voimaan vaikuttavat ne suoraan yhteismetsän toimintaan. Esimerkiksi aiemmin pakollinen metsänhoitoyhdistykselle maksettava metsänhoitomaksu poistuu kokonaan. Yhteismetsällä on oma toimihenkilö, joten heidän ei tarvitse enää käyttää metsänhoitoyhdistysten palveluja jatkossa. Yhteismetsät ja muut yksityiset metsänomistajat saavat suuremmat vapaudet metsänhoidollisten asioiden toteuttamiseen haluamallaan tavalla.

Jaalan yhteismetsän metsänvartija Jarkko Koskela totesi tämän työn selventäneen lainopillisia asioita, auttavan osuuden arvonmäärittämissä valittaessa, sekä auttavan palvelemaan paremmin osakkaita kyselytutkimuksessa tulleiden parannusehdotusten ja mielipiteiden ansioista. Hän totesi työn olevan hyvä tietopaketti yhteismetsää perustavalle ja myös olemassa oleville yhteismetsille.

Kyselytutkimus ja sen tulokset kertoivat Jaalan yhteismetsän hoitokunnalle mitä mieltä osakkaat olivat eri asioista ja minkälaisena osakaskunta näkee yhteismetsän tulevaisuuden. Kyselytutkimuksen tulokset vahvistivat hoitokunnan nykyistä linjaa, muun muassa uusien metsätilojen aktiivinen hankinta nähtiin laajalla rintamalla oikeana ratkaisuna. Hoitokunnan työhön oltiin hyvin tyytyväisiä, ja tästä kertoo myös pitkään samana pysynyt hoitokunnan kokoonpano. Henry Vertasen puheenjohtajakauden aikana on menty vahvasti eteenpäin, kohti suurempaa, hyvin organisoitua ja entistä kannattavampaa Jaalan yhteismetsää.

Toivon, että tästä opinnäytetyöstä on hyötyä muillekin kuin Jaalan yhteismetsän osakkailla. Monelle yksityiselle metsänomistajalle oman metsätilan liittäminen yhteismetsään on kannattava ratkaisu. Etenkin, jos oman metsätilan (tai tilojen) hoito käy liian työlääksi, aika eikä oma osaaminen riitä, tai metsätila sijaitsee kaukana kodista. Silloin metsätilan liittäminen johonkin lähialueella olevaan yhteismetsään on hyvä ratkaisu. Metsänhoito sekä päätöksenteko ovat tällöin osaavissa käsissä, ja tasainen veroton tulovirta taattu. Yhteismetsäosuudet on helppo tulevaisuudessa jakaa perillisten kesken tai myydä tarvittaessa. Ainoa negatiivinen puoli on, ettei yhteismetsän osakkaana pysty itse vaikuttamaan liitetyn metsätilansa päätöksentekoon ja hoitoon henkilökohtaisesti.

Yhteismetsä on kätevä ja helppo metsänomistustapa nykyajan kaupunkilaiselle, joka on tottunut viettämään aikaansa kaupungin sykkeessä, eikä heilumaan raivaussahan kanssa metsässä. Yhteismetsät ja niihin liittyvien osakkaiden määrä kasvaa koko ajan, yhteismetsän osakkaana oleminen on nyt ja tulevaisuudessa kannattava ratkaisu.

LÄHTEET

Eduskunta. 2013. Talousvaliokunnan lausunto 25/2013 vp. Päivitetty 9.10.2013. Saatavissa: http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/tavl_25_2013_p.shtml [viitattu 30.10.2013].

Havia, P. 2012. Yhteismetsä. Perustaminen, hallinto, verotus. Hämeenlinna: Metsäkustannus Oy.

Jaalan yhteismetsän ohjesääntö. 2013.

Jaalan yhteismetsän osakaskunnan vuosikertomus tilikaudelta 1.1.2012 - 31.12.2012.

Kiinteistönmuodostamislaki 12.4.1995/554.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Kokkonen, A. 2010. Yhteismetsäosuuden arvon määrittäminen. Maanmittauslaitoksen muistio. Saatavissa: http://www.metla.fi/hanke/7362/pdf/yhteismetsa_2010_arvonmaaritys.pdf [viitattu 21.9.2013].

Koskela, J. Jaalan yhteismetsän metsänvartija. Haastattelut 19.8.2013 ja 21.9.2013.

Kujala P. & Tiilikainen T. 2012. Omistaja päättää metsästään. Kouvolan Sanomat 23.7.2012, s. 1 ja 4.

Lääperi, A. 2013. Etelä-Suomen yhteismetsän hoitokunnan puheenjohtaja. Haastattelut 28.2.2013 ja 3.3.2013.

Maa- ja metsätalousministeriö. 2012. Metsänkäsittelymenetelmien monipuolistaminen. Päivitetty 16.8.2012. Saatavissa: http://www.mmm.fi/attachments/mmm/julkaisut/tyoryhmamuistiot/2012/69ykIGifb/Lopullinen_MMEM-jatkotyoryhma_muistio_16082012.pdf [viitattu 10.9.2013].

Maa- ja metsätalousministeriö. 2013a. Metsälain uudistus. Hallituksen esityksen (75/2013) pääasiallinen sisältö. Luonnos 8.2.2013. Saatavissa: http://www.mmm.fi/attachments/mmm/lausuntopyynnot/6EH4q2JkE/Hallituksen_esitys_metsalain_ja_rikoslain_muuttamisesta_luonnos.pdf [viitattu 9.9.2013].

Maa- ja metsätalousministeriö. 2013b. Metsän erityiskohteen hakkuu. Maa- ja metsätalousministeriön metsävastaa.net internetsivut. Saatavissa: <http://www.metsavastaa.net/files/metsavastaa/pdf/metsalaki65Fkalvot2Epdf.pdf> [viitattu 22.8.2013].

Maakaari 12.4.1995/540.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132.

Maanmittauslaitos. 2013a. Kiinteistöasiat voi hoitaa verkossa syksyllä 2013. Saatavissa: <http://www.maanmittauslaitos.fi/tiedotteet/2012/12/kiinteistoasiat-voi-hoitaa-verkossa-syksylla-2013> [Viitattu 2.11.2013]

Maanmittauslaitos. 2013b. Yhteismetsäosuuksien suuruuden määrittely. Saatavissa: <http://www.maanmittauslaitos.fi/kiinteistot/maanmittaustoimitukset/yhteismetsatoimitukset/yhteismetsaosuuksien-suuruuden-maarittely> [viitattu 9.9.2013].

Metsähallitus. 2013. Jokamiehen oikeudet. Metsähallituksen Luontoon.fi internetsivut. Päivitetty 14.2.2013. Saatavissa: <http://www.luontoon.fi/RetkeilynABC/yleista/jokamiehenoikeudet/Sivut/Default.aspx>. [viitattu 11.8.2013].

Metsäkeskus. 2013a. Yhteismetsän perustaminen. Päivitetty 16.04.2013. Saatavissa: <http://www.metsakeskus.fi/yhteismetsan-perustaminen> [viitattu 8.9.2013].

Metsäkeskus. 2013b. Yhteismetsä on metsänomistajan ja metsän parhaaksi. Metsäkeskuksen yhteismetsä esite. Päivitetty 3/2012. Saatavissa: http://www.tapio.fi/files/tapio/yhteismets_kuvat/yhteismetsaesite_2012.pdf [viitattu 14.10.2013].

Metsäkeskus. 2013c. Yhteismetsät. Päivitetty 18.09.2013. Saatavissa:

<http://www.metsakeskus.fi/yhteismetsat> [viitattu 19.9.2013].

Metsäkustannus Oy ja Tapio. 2012a. Yhteismetsä omistusmuotona. Metsätieto. Kortti nro 10-016. Maaliskuu 2012. Saatavissa:

<http://www.metsalehti.fi/Metsakortisto/PDFKortti/?recordID=2330> [viitattu 20.8.2013].

Metsäkustannus Oy ja Tapio. 2012b. Yhteismetsän perustaminen. Metsätieto. Kortti nro 10-017 Maaliskuu 2012. Saatavissa:

<http://www.metsalehti.fi/Metsakortisto/PDFKortti/?recordID=2493> [viitattu 20.8.2013].

Metsälaki 12.12.1996/1093.

Metsänhoitoyhdistyslaki 10.7.1998/534.

Metsäntutkimuslaitos. 2011a. Metsän arvo. Metsäntutkimuslaitoksen metsänomistus.fi internetsivut. Päivitetty 15.06.2011. Saatavissa: <http://www.metsanomistus.fi/arvo-metsa.htm> [viitattu 22.8.2013].

Metsäntutkimuslaitos. 2011b. Muu omaisuus. Metsäntutkimuslaitoksen metsänomistus.fi internetsivut. Päivitetty 15.06.2011. Saatavissa:

<http://www.metsanomistus.fi/arvo-muu.htm> [viitattu 22.8.2013].

Metsäverkko. 2002. Metsäkiinteistön arvo ja kiinteistökauppa. Pohjois-Karjalan kouluskuntayhtymän internetsivut. Saatavissa:

<http://virtuoo.si.pkky.fi/metsaverkko/Yritystalous/kiinteistokauppa.htm> [viitattu 22.8.2013].

Metsävero-opas. 2013. Osuuspankki. Saatavissa:

<https://www.op.fi/media/liitteet?cid=151506941&srcpl=4> [viitattu 30.8.2013].

MTK 2012a. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto. Maisematyölupa (MRL 128 §). Päivitetty 12.6.2012. Saatavissa:

http://www.mtk.fi/reppu/kaavoitus_maankaytto_rakentami/lupajarjestelmat/fi_FI/maisematyolupa/ [viitattu 10.9.2013].

MTK 2012b. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto. Uudistuva metsälainsäädäntö vähentää paperisotaa. Päivitetty 30.8.2012. Saatavissa:

http://www.mtk.fi/metsa/metsapolitiikka/Kotimaan_metsapolitiikka/fi_FI/metsalait_uudistuvat/ [viitattu 8.8.2013].

Pekonen, M. 2013. Maanmittausinsinööri (AMK). Maanmittauslaitos. Kaakkois-Suomen maanmittaustoimisto. Haastattelut 31.10.2013, 1.11.2013 ja 5.11.2013.

Puhakka, K. 2013. Yhteismetsää ei enää pidetä kolhoosina. Kouvolan Sanomat 4.4.2013, s. 6.

Rakemaa, A. 2013. Metsänhoito. Talouselämä. Päivitetty 29.7.2013. Saatavissa:

<http://www.talouselama.fi/uutiset/suomessa+tulee+voimaan+historiallinen+laki+ihmiset+saavat+tehdä+omaisuudellaan+mita+haluavat/a2195949> [viitattu 10.8.2013].

Simola, U. 2010. Yhteisen metsän asialla. Taloustaito. 7/2010, s. 34 - 38.

Sipakko, H. 2012. Omistajan vastuu korostuu. Kouvolan Sanomat 3.9.2012, s. 2.

Tilintarkastuslaki 13.4.2007/459

Tuloverolaki 30.12.2008/1085.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2013. Vähämerkityksellinen tuki eli de minimis -tuki.

Työ- ja elinkeinoministeriön tem.fi internetsivut. Päivitetty 27.8.2013. Saatavissa:

<http://www.tem.fi/?s=497> [viitattu 23.10.2013].

Verohallinto. 2012. Metsävähennys. Päivitetty 1.11.2012. Saatavissa:

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Syventavat_veroohjeet/Metsaverotus/Metsavahennys%2816231%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Metsaverotus/Metsavahennys%2816231%29) [viitattu 14.8.2013].

Verohallinto. 2013. Metsäyhtymä. Päivitetty 8.4.2013. Saatavissa:

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Maatalousyrittaja_ja_metsanomistaja/Metsayhtyma](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Maatalousyrittaja_ja_metsanomistaja/Metsayhtyma)
[viitattu 18.6.2013].

Veronmaksajain keskusliitto ry. 2013. Hankintameno-olettama. Saatavissa:

<http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/verosanasto/hankintamenolettama/> [viitattu
21.9.2013].

Vertanen, H. Jaalan yhteismetsän puheenjohtaja. Haastattelut 14.12.2012, 12.6.2013,
13.6.2013, 19.8.2013 ja 13.10.2013.

Värri, S. Kouvolan kaupungin viherpäällikkö. Puhelinhaastattelu 20.11.2012.

Yhteismetsälaki 14.2.2003/109.

Ärölä, E. 2012. Maanmittauslaitos. Yhteismetsäosuuden arvon määrittäminen. Päivi-
tetty 29.2.2012. Saatavissa:

[http://www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/Yhteismets%C3%A4osuuden%20a
rvon%20m%C3%A4%C3%A4ritys%20Esa%20%C3%84r%C3%B6l%C3%A4%20.p
df](http://www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/Yhteismets%C3%A4osuuden%20a
rvon%20m%C3%A4%C3%A4ritys%20Esa%20%C3%84r%C3%B6l%C3%A4%20.p
df) [viitattu 9.9.2013].

Ärölä, E. 2013. Yhteismetsän ja yhteismetsäosuuden arvo. Yhteismetsäpäivät Levillä
18 - 19.4.2013. Saatavissa:

[http://www.metsakeskus.fi/fi-FI/c/document_library/get_file?uuid=e7650451-9a64-
40a2-bd31-bc9c880798e6&groupId=10156](http://www.metsakeskus.fi/fi-FI/c/document_library/get_file?uuid=e7650451-9a64-
40a2-bd31-bc9c880798e6&groupId=10156) [viitattu 22.8.2013].

JAALAN YHTEISMETSÄ
metsäsuunnitelmien yhteenveto

Tilat:	R:no	metsätalous			
		metsämaata/ha	maata/ha	kaikki maa	
Jaalan yhteismetsä	286-874-1-1	2 073,90	2 109,20	2 156,58	1949
Naaranoja	286-453-1-296	12,80	12,90	13,69	2003
Huuhkajavuori	286-468-1-179	30,80	32,10	33,00	2004
Ristilä	286-470-13-105	75,30	83,40	85,50	2004
Vähäjärvi	286-419-1-90	26,20	26,50	27,69	2005
Simola	286-419-4-194	67,30	68,80	68,64	2005
Sikovuori	286-419-6-56	23,90	24,40	22,64	2005
Vehkaojansaari	286-419-10-76	34,30	34,30	34,35	2005
Rainiola	441-429-1-33	35,20	35,20	43,60	2005
Ketkakallio	286-412-1-227	9,20	9,50	9,66	2005
Korvenmäki	286-417-10-17	22,70	25,00	24,70	2005
Toukosuo	286-417-15-26	14,90	19,00	18,16	2005
Naaranmäki	286-453-1-294	8,80	8,80	9,23	2006
Lähdekallio	286-472-19-1	11,50	11,50	11,94	2009
Tasakallio	286-472-20-1	18,80	18,80	18,90	2009
Eerola II	286-472-17-1	11,80	11,80	11,99	2009
Uusi-siltala	286-469-1-163	80,60	82,20	86,47	2010
Korvenperä	286-469-5-148	18,50	18,90	19,47	2010
Näädänkolo	286-469-5-149	0,56	0,56	0,56	2010
Koiralampi	286-472-14-2	5,80	7,80	7,78	2011
Kumpula	286-472-23-2	10,80	11,50	11,50	2011
Ahola	286-421-3-127	36,00	36,00	36,58	2012
Yhteismetsä	286-472-6-110	2,50	2,50	2,50	2012
Helmikangas	286-478-4-107	11,30	11,30	11,57	2012
Metsä-Heikkilä	286-470-51-41	61,40	61,40	62,20	2013
MalaToukola	286-419-6-71	35,00	35,70	35,70	2013
Mäntylä	286-470-13-246	3,20	3,20	3,40	2013
	Yhteensä	2 743,06	2 802,26	2 868,00	
	Ostotilat yhteensä	669,16	693,06	711,42	

<i>Puumäärä (kaikki tilat)</i>	385 604 m³	Puuttuu Metsä-Heikkilä, Toukola ja Mäntylä
<i>Keskimääräinen kasvu</i>	17 200 m³/vuosi (17 338)	
<i>Ehdotettu hakkuumäärä</i>	13 900 m³/vuosi	
<i>Suurin mahdollinen hakkuumäärä</i>	19 500 m³/vuosi	

KOKOUSKUTSU

Jaalan yhteismetsän vuosikokous pidetään lauantaina 15.6.2013 klo 10.00 yhteismetsän parakilla Jaalassa. Kahvitarjoilu klo 9.30. Kokouksen jälkeen tutustumme yhteismetsän metsätiloihin bussilla. Mahdollisuus tulla kokoukseen samalla bussilla, aikataulu ja reitti tämän kutsun kääntöpuolella.

Käsiteltävät asiat:

1. Ohjesäännön vuosikokoukselle määräämät asiat.
2. Ylijäämän jako.
3. Osakkaiden esittämät asiat.

Yhteiskalastajat ry:n vuosikokous pidetään samassa paikassa edellisen kokouksen päätyttyä. Kokouksessa käsitellään vuosikokoukselle määrätyt asiat.

Kahvi- ja ruokatarjoilu.

Isto Syd esittelee opinnäytetyön lopputulokset.

Esityslista:

1. Kokouksen avaus.
2. Puheenjohtajan ja sihteerin valinta.
3. Pöytäkirjan tarkastustus ja julkilukeminen kokouksen jälkeen.
4. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.
5. Osanotto- ja ääniluettelon sekä kokousjärjestyksen vahvistaminen.
6. Toimintakertomus ja sen hyväksyminen.
7. Tilit ja tilintarkastajien lausunto.
  - tilinpäätöksen hyväksyminen.
  - vastuuvapauden myöntäminen hoitokunnalle ja toimihenkilöille.
8. Ylijäämän käyttö.
9. Sääntömuutos (tilintarkastajien valinta).
10. Tolmannilantien perusparannushanke.
11. Oman metsätilan myyminen
12. Osakkaiden esittämät asiat.
13. Muut asiat.
14. Kokouksen päättäminen.

Hoitokunnan puolesta _____
puh.joht. Henry Vertanen

Yhteystiedot:

Henry Vertanen

puh. 0400 562 887

sähköposti: vertanen.jaalanyhteismetsa@gmail.com

tai

metsänvartija Jarkko Koskela

puh. 045 346 0665

sähköposti: koskela.jaalanyhteismetsa@gmail.com

Ps. toivomme osakkaiden ilmoittavan osoite-, omistus- ja pankkitilimuutokset hoitokunnalle. Parakin käyttövaraukset metsänvartija Jarkko Koskelalta.

Tervetuloa.

JAALAN YHTEISMETSÄN YHTEENVETOTIETOJA

Kokonaispinta-ala n. 2000 ha.
Vuositainen hakkuukertymä n. 7000 m³

keskimääräinen kasvu n. 5 m³/ha/vuosi, ainespuukasvu n. 4m³/ha

Huomioitavia seikkoja:

- Uudistuskypsien metsien osuus vähentynyt
- varttuneita kasvatusmetsiä normaalisti
- nuoria metsiä ja taimikoita hieman yli tavoitellusta,

Edellisistä seuraa, että jatkossa keskityttävä harvennuksiin ja nuoren metsän kunnostuksiin, näin järeyskasvukin on maksimaalinen.

Kokonaiskuva metsän tilasta hyvä, hoitokunnan hyvä asenne metsien käsittelyyn luo pohjaa hakkuukertymien kasvuun lähivuosina

Metsän terveydentila sekä erikoisominaisuudet:

- terveydentila hyvä, hieman kuitenkin tervasrosaa, hirvituhoja, myrskytuhoja sekä tyvitervastautia
- erikoipuita löytyy metsistä hieman, muttei runsaasti
- erikoispuiden viljelyä ehdotettu muutamalla kuviolla, lähinnä tien varteen yhteisparakille mentäessä.
- Maisema on otettu huomioon hakkuehdotuksia tehtäessä ja sen huomioon ottaminen vähentää maksimikantorahatuloja n.2%(ranta/ tienvarsimetsät)
- Ns avainbiotoopit, arvokkaat luontokohteet on myös huomioitu Solmu suunnitelman edellyttämällä tavalla. Tiedot näistä pysyy luottamuksellisina suunnitelman tekijän ja yhteismetsän hoitokunnan välillä. Maksimikantorahatulosta on ehdotettu vähennettäväksi n.1%.
- Riistanhoito hyvin esillä

Ehdotus metsän käsittelyyn seuraavaksi 5 vuotiskaudeksi:

Rantakaava-alueet (rakennuskaava) kannattaa käsitellä hakkuin ennen rakentamista.

Hakkuissa painopiste harvennuksiin, Nuoren metsän kunnostusta miestyöllä. Metsänparannusavustukset tulisi ottaa paremmin käyttöön lähinnä nmk:ssa. Suositeltavaa hakkuumäärää voisi hieman pienentää esim. 6500 m³/vuosi Tiestön parantaminen, ojitukset, hakkuut kannattaa suunnitella pitemmällä aikavälillä (näin olisi aina seuraava hakkuehdotus valmiina).Kannattaa pitää mts aina ajan tasalla, koska se mahdollistaa eril laskelmien teon. Solmu suunnitelman teettäminen luo yhteismetsälle etulyöntiaseman puukaupan luontevalle jatkuvuudelle ja mahd. sertifiointille.Hyvä

Hannu Kurittu

Kyselylomake Jaalan yhteismetsän osakkaille

Hei!

Olen Isto Syd, tuore Jaalan yhteismetsän osakas. Opiskelen Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa julkishallintoa ja juridiikkaa. Teen opinnäytetyöni Jaalan yhteismetsälle, ja työhöni liittyen pyytäisin Teitä vastaamaan tähän kyselyyn. **Kyselyn onnistumisen kannalta on tärkeää, että mahdollisimman moni vastaa kysymyksiin!** Kysely tehdään anonymisti. Teidän henkilöllisyys ei paljastu missään vaiheessa kenellekään. Kirjaan kyselyn tulokset ylös ja lopuksi tilastoin ne. Vastaustilan loppuessa voitte jatkaa paperin kääntöpuolelle, laittakaa kysymyksen numero/oikea kohta vastauksenne alkuun.

Voitte lähettää oheisessa palautuskuoressa kyselylomakkeen minulle suoraan 30.11.2012 mennessä. Postimaksu on jo maksettu puolestanne. Toinen vaihtoehto on tuoda täytetty kyselylomake minulle Jaalan yhteismetsän syyskokoukseen 27.11.2012 Elimäen Alppiruusuun.

1. **Ikä** _____ vuotta.

2. **Sukupuoli** mies / nainen. Onko kyseessä kuolinpesä tai yhtymä? (rengasta oikea vaihtoehto)

3. **Ammatti** _____

4. **Koulutus** (rengasta oikea vaihtoehto)

a) kansakoulu / peruskoulu

b) lukio / ammatillinen perustutkinto

c) opistotason tutkinto

d) ammattikorkeakoulututkinto / alempi korkeakoulututkinto

e) ylempi (ammatti)korkeakoulututkinto, tai näitä ylempi tutkinto

5. **Omistamienne yhteismetsäosuuksien määrä?** (rengasta oikea vaihtoehto)

a) 0-40 osuutta

b) 41-80 osuutta

c) 81-120 osuutta

d) 121-160 osuutta

e) 161-200 osuutta

f) yli 201 osuutta

6. **Kuinka monta vuotta olette ollut yhteismetsän osakas?** _____ vuotta.

7. **Omistatteko yhteismetsäosuuksien lisäksi omaa metsää?** (rengasta)

a) KYLLÄ

b) EI

8. **Onko teillä kesämökki yhteismetsän vuokratontilla?** (rengasta)

a) KYLLÄ

b) EI

9. Mitä kautta tulitte yhteismetsän osakkaaksi? (rengasta)

- a) Olen alkuperäisosakas
- b) Sain perintönä tai lahjoituksena
- c) Ostin yhteismetsäosuuteni
- d) Joku muu, mikä? _____

10. Minkä arvosanan antaisitte hoitokunnan toiminnasta tällä hetkellä:

(kouluarvosanat, 4 huonoin – 10 paras, rengasta)

4   5   6   7   8   9   10

Voitte lisäksi kirjoittaa tähän terveisenne hoitokunnalle:

---

11. Mitä mieltä olette yhteismetsän alueella olevien yksityisteiden kunnosta tällä hetkellä:

(kouluarvosanat, 4 huonoin – 10 paras, rengasta)

4   5   6   7   8   9   10

12. Tarvitseeko mielestänne jotain yhteismetsän alueella olevaa yksityistietä parantaa? Mitä ja millä tavalla?

---

13. Pitäisikö mielestänne Jaalan yhteismetsälle palkata enemmän työntekijöitä? Esim. hoitamaan talousasioita, metsätiloja sekä niiden arviointeja, hakkuita, istuksia, yms.

- a) KYLLÄ
- b) EI

Voitte halutessanne kertoa oman mielipiteenne asiaan:

---

14. Oletteko käyttäneet yhteismetsän tarjoamia palveluja? (rengasta kaikki joihin olet osallistunut)

- a) Olen osallistunut yhteismetsän kesä-/syyskokouksiin.
- b) Olen osallistunut yhteismetsän tarjoamiin tapahtumiin (esim. ongintakilpailut, talkoot jne.).
- c) Olen marjastanut/sienestänyt/metsästännyt yhteismetsän alueella.

15. Oletteko vuokranneet yhteismetsän parakkia (Säynätjärventie 600) omiin tarkoituksiinne?

- a) Olen vuokrannut / käyttänyt parakkia ilmaiseksi omaan käyttööni.
- b) Olen vuokrannut parakkia vieraideni käyttöön (maksanut vuokraa).
- c) En ole käyttänyt parakkia.

16. Haluaisitteko, että yhteismetsän osakkaille järjestettäisiin enemmän yhteisiä tapahtumia?

- a) KYLLÄ
- b) EI

Jos vastasit ”KYLLÄ”, niin minkälaista ohjelmaa/tapahtumia kaipaisit?

---

17. Mitä mieltä olette yhteismetsän kasvattamisesta uusilla metsätilaostoilla? Alkujaan yhteismetsän koko oli n. 1700 ha, nykyisin n. 2700 ha. (rengasta haluamasi vaihtoehto)

- a) Mielestäni uusien metsätilojen ostot pitäisi lopettaa ja keskittyä vain nykyisten metsätilojen hoitamiseen.
- b) Yhteismetsän taloustilanteen salliessa metsätiloja voidaan ostaa lisää, mutta vain omien kassavarojen riittäessä. En kannata, että lainarahalla joudutaan rahoittamaan uusia metsätilahankintoja.
- c) Kannatan yhteismetsän kasvatusta, mutta suosisin pienehköjen metsätilojen hankintaa vanhojen yhteismetsän maiden läheisyydestä, taloustilanteen mukaan. Tilanteen mukaan voidaan vähän lainasuutta kasvattaa, mikäli suurehko, mutta hyvä metsätila on kaupan.
- d) Kannatan yhteismetsän kasvatusta, koskien sekä pieniä että isoja tiloja, jotka on hyväksi havaittu ja todettu tarjouksen jättämisen arvoisiksi. Lainarahan ollessa nyt edullista, kannatan myös isoja metsätilahankintoja. Isot tilahankinnat voivat vaatia lainasuuden tuntuvaan kasvattamista.

e) Ei mikään edellä luetelluista, kerro oma mielipiteesi:

---

18. Miten yhteismetsän puukaupoista kertyvää ylijäämää pitäisi mielestänne jakaa osakkaiden kesken?

- a) Nykyinen käytäntö on hyvä, kaksi kertaa vuodessa hoitokunnan esittämän suuruuden perusteella.
- b) Yhden kerran vuodessa riittäisi, kerralla enemmän rahaa.
- c) Mielestäni ylijäämän jako voidaan väliaikaisesti jättää väliin uusien isojen metsätilojen ostojen rahoittamiseksi. Esim. kesän tai loppuvuoden jako voisi jäädä väliin, näin ollen ylijäämän jako saataisi välillä tapahtua vain kerran vuodessa.

19. Olisitko kiinnostunut verovapaasti vaihtamaan oman metsätilanne Jaalan yhteismetsäosuuksiin? (voitte rengastaa useamman vaihtoehdon)

- a) KYLLÄ, voisin **vaihtaa** oman metsätilani yhteismetsäosuuksiin (jolloin saatte lisää yhteismetsäosuuksia). Hoitokunta neuvottelee oikean vaihtosuhteen.
- b) Olen kiinnostunut kuulemaan lisää oman metsätilan vaihtamisesta yhteismetsäosuuksiin.
- c) Olen kiinnostunut metsätilani tai tilojen myymisestä yhteismetsälle (ja maksamaan myyntiveron).
- d) EN OLE KIINNOSTUNUT mistään ylläluetelluista vaihtoehdoista.

20. Yhteismetsän alueella on 87 kappaletta osakkaille vuokrattuja rantatontteja. 30 vuoden vuokra-aika päättyy vuonna 2017. Mitä tämän jälkeen pitäisi tehdä?

- a) Tehdä rantatonttien vuokraajien kanssa uusi, pitkä vuokrasopimus (30 vuotta).
- b) Vuokra-ajan päättyessä 2017 laitetaan tontit julkiseen myyntiin. Yhteismetsän osakkaalla on kuitenkin etuosto-oikeus käyttämäänsä tonttiin.
- c) Joku muu mielipide / ehdotus asiaan, mikä?

---

21. Kannatatteko yhteismetsän alueella oleville rantatonteille sähkölinjojen vetämistä keskiteyisti yhteismetsän osakkaiden toimesta? Huom! Tonttisähköjen vetäminen ei kuulu yhteismetsän toimenkuvaan, osakkaiden on keskenään sovittava asiasta ja pyydetävä tarjous.

- a) KYLLÄ, hanke olisi hyvä laittaa vireille jo lähiaikoina, kunhan sähköistyksestä kiinnostuneet osakkaat on kartoitettu.

- b) EHKÄ, mutta hanke ei ole ajankohtainen lähitulevaisuudessa. Katsotaan tilanne muutaman vuoden päästä uudelleen.
- c) EI, sähkölinjoja ei pidä vetää kaikille keskitetysti. Jokainen mökkiläinen hoitakoon haluamallaan tavalla energiansaannin, esim. aurinkopaneeleilla tai aggregaatilla.
- d) Oma mielipide mökkien sähköistykseen: (voitte jatkaa seuraavalle sivulle tai kääntöpuolelle)

---

22. Oletteko tutustuneet Jaalan yhteismetsän kotisivuihin? www.jaalanyhteismetsa.fi

- a) KYLLÄ
- b) EN

Jos olette tutustuneet sivuihin, niin mitä mieltä olette kotisivuista? Jätttekö kaipaamaan jotain tietoa mitä ette sivuilta löytäneet?

---

23. Minkälaisena näette Jaalan yhteismetsän tulevaisuuden? Mihin asioihin pitäisi keskittyä enemmän tulevaisuutta ajatellen?

---

24. Mitä muuta lisättävää tai kommentoitavaa teillä on liittyen Jaalan yhteismetsään? Voitte tähän myös kommentoida mitä ajatuksia tämä kyselylomake herätti.

Kyselytutkimuksen tulokset käydään talven 2012-2013 aikana läpi, tulokset julkistetaan kesäkokouksessa parakilla kesällä 2013.

Kiitoksia vastauksista!

Voitte halutessanne laittaa minulle palautetta sähköpostiini:

isto.syd@gmail.com

Terveisin

Isto Syd